National Library
Bibliothèque Nationale
JAN 11 1978
NEWS
SECTION
JOURNAUX

B103/A/4/5.

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
PUBLISHED WEEKLY BY THE
LATVIJA AMERIKA PUBLISHING LIMITED
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York; Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466; V. Jaunkalnietis, 1305 Taylor Ave, Racina, Wis. 53403; — California — Editor KARLIS KALEJS, 3622 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214.

NR. 1 SESTDIENA, 1978. GADA 7. JANVĀRIS 28. GADS SATURDAY, JANUARY 7, 1978

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 60 centu

Daudzu nopietnu pārbaudījumu gads

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Kad prezidents Kārters būs atgriezies mājās no gadu mijā uzsāktās diplomātiskās zibensekskursijas, Vašingtonas ārpolitikas jaunās vadlīnijas vai tā dēvētā Kārtera jaunā doktrīna pagaidām vēl būs grūti atšifrējams dokuments. Diemžēl, Kārters vēl nav spējis iejusties brīvās pasaules vadītāja atbildīgajā lomā. Tieši nupat notikušajā misijā atklājās Kārtera piedzīvojumu trūkums pieejā svarīgām starptautiskām problēmām. Jau atstājot Vašingtonu, viņš negaidot mainīja savu iepriekšējo nostāju palestīniešu problēmas atrisināšanā. Daudz netrūka, ka Kārters ar dažiem nepādomātiem vārdiem būtu torpēdējis ar lielām cerībām iesākto Sadata un Begina pozitīvo izlīguma dialogu.

Vai satiekoties ar Sadatu Nīlas krastā Kārteram izdosies izlieto ūdeni sasmelt? Vai pēc Vašingtonas šķietami bezpartejiskās nostājas Kārteram turpinās ticēt Jordāna, Saudi Arabija un Ēģiptes prezidents Sadats? Savukārt varētu jautāt, vai Vašingtona turpinās klusās diplomātijas taktiku pret Pad. savienību. Belgradas konferencē nepārprotami pierādīja, ka pagaidām Vašingtona izvairās no jebkāda nopietna soļa, kas varētu radīt Kremļa neapmierinātību vai dusmas. Ir jājautā, kas gan īsteni ir Kārtera padomdevējs ārpolitikas veidošanā. Ārlietu ministra Vēnsa loma, šķiet, ir tikai paklausīga ierēdņa, bet ne profesionāla dinamiskas diplomātijas stratēģijas radītāja.

Prezidenta Kārtera padomdevēju valsts drošības jautājumos Zbigņevu Brežinski līdz šim uzskatīja par Kārtera labo roku amerikāņu ārpolitikas veidošanā. Nav noslēpums, ka Brežinska akadēmiski tālredzīgai stratēģijai īsti labi nespēj sekot ne pats prezidents, nedz arī viņa no Džordžijas uz Balto namu atvestie pārējie tuvākie padomdevēji. Šķiet, ka Brežinska lielākais pretinieks ir Kārtera personiskais uzticības vīrs sūtnis Apvienotajās Nācijās Jangs. Ļaunas mēles Vašingtonā apgalvo, ka laulātās draudzenes Rosalīnas pamudināts, Kārters arvien vairāk paļaujas paša impulsīvajiem secinājumiem nekā profesionālo diplomātu dotajiem padomiem.

Aizvadītā gada laikā Kārtera popularitātes akcijas tautā ir nepārtraukti turpinājušas slīdēt lejup. Gadu mijas diplomātiskā turneja nenoliedzami bija domāta prezidenta popularitātes uzspodrināšanai. Cerēto panākumu vietā šī misija izvērtās par pretišķībām pilnu amatierisku politiku teātri.

Tulka un paša prezidenta pārteikšanās rezultātā Varšavas apmeklējumā, Polijas komūnistu partijas vadītājs Eduards Gireks tikai ar lielām pūlēm apvaldīja smieklus, kad viņš dzirdēja tulkojam, ka Kārters ASV vairs neatgriezīšoties un to, ka prezidents Polijā ieradies „intīmu seksuālu motīvu pamudināts". Neveiklo tulku tūlīt aizsūtīja mājās, bet anekdoti par Kārteru „erotiskiem plāniem" Varšavā cirkulē vēl šodien. Nav domājams, ka 6 milj. poļu izcelsmes amerikāņi noticēs Kārtera apgalvojumam, ka Polijā un tirdzniecībā ASV, atsevišķā individa Dāvja uz brīvību tur augstā cieņu.

Irānas valdnieks Džimijs un Rosalīnu uzņēma īsti karaliski. Jājautā, kāda iemesla dēļ Kārteram arī te bija jācildina politiskais režīms, kas ar bargu roku apspiež katru politisku opoziciju. Indijā ministru prezidents Desai nebūt neizrādījās par dedzīgu jaunu draugu. Desai ir patlaban vislielākās pasaules demokratijas valdības galva, bet viņš noraida kā Maskavas, tā arī Vašingtonas uzmešanos par nelūgtiem aizbildņiem 600 milj. lielajai indiešu tautai. Oficiāli Kārtera un Desai tikšanos novērtēja ļoti pozitīvi. Sarunu laikā Kārters savam ārlietu ministram deva norādījumu, atgriežoties Vašingtonā, nosūtīt Desai stingru protesta notu par nepievienošanos atomenerģijas izmēģināšanas nolieguma paktam. Nenoslēgtā mikrofona dēļ šī Kārtera direktīva sasniedza daudzas dzirdīgas preses pārstāvju un arī Indijas valdības ausis.

Sarunā ar Jordānas karali Huseīnu Kārters aizmirsa to, ka Huseīns savu nostāju jau iepriekš nepārprotami deklarējis ASV ārlietu ministram Vēnsam. No otras puses, ne Vēnss, ne Kārters nebija atradis par nepieciešamu Huseīnu informēt par Vašingtonas jauno platformu palestīniešu problēmas atrisināšanā. Un tā vienam politiskam klupienam sekoja otrs, trešais, un cik gan nebija tādu, par kuriem pagaidām vēl nav zināms.

Ļausim Kārteram atgriezties Vašingtonā, un varbūt ka viņš Parīzē vai Briselē tiešām nāk klajā ar jaunu pozitīvu ASV ārpolitikas deklarāciju. Tādā gadījumā šī Jaungada misija nebūs uzskatāma par nožēlojamu traģikomēdiju.

Gadu mijā gaišreģi, politisko notikumu visziņi un citi pārdabiskām spējām apveltīti individi pa laikam mēģina ieskatīties nākotnes spogulī. Viņu pareģojumi bieži vien ir ļoti pretrunīgi. Neaizmirsīsim, ka par tiem pareģojumiem, kas nepiepildās gadam beidzoties, neviens vairs nerunā. Nav šaubu, ka arī šogad kafijas vai tējas biezumos zīlētas nākotnes vizijas varbūt izrādīsies par tukšiem ziepju burbuļiem. Tanī pašā laikā var gadīties, ka viena otra rūdīta profesionāla politisko notikumu izvērtētāja nākotnes izredžu prognoze piedzīvo savu īstenošanos.

Nav šaubu, ka 1978. gads būs daudzu nopietnu pārbaudījumu gads. Mūsu ekskursiju neziņas plīvurā tītā 1978. gada nākotni sāksim ar notikumu zīlēšanu, kas mums pie sirds vistuvāk. Viens no pazīstamiem amerikāņu politiskiem komentātoriem apgalvo, ka jau šajā gadā Pad. savienībā izcelšoties liela apmēra nemieri. Protams, šādi nemieri var radikāli mainīt politisko ainu ne vien Pad. savienībā, bet visā Austrumeiropā. Maršalam Tito noejot no skatuves, pilsoņu karš uzliesmošot arī Dienvidslavijā. Pēc vairāku astrologu atzinuma Pad. savienības tagadējam sarkanajam caram Leonīdam Brežņevam ļoti kritisks būšot šī augusta mēnesis.

Polītiskā plāksnē Eiropai šogad priekšā stāvot vairāki nopietni pārbaudījumi. Valdības maiņa Rietumvācijā būšot pirmais solis uz jauna politiska klimata iestāšanos Vecajā kontinentā. Kā Italijā, tā arī Francijā demokratiskai iekārtai draudēšot lielas briesmas. Izšķirīgā brīdī tauta tomēr neiekritīšot komūnistu izliktajos slazdos. Politiska stabilitāte Spānijā nostiprināšoties, bet Portugale vēl maldīšoties sašķeltības džunglos.

Vidējos austrumos galīgais ziedu un arabu attieksmju izlīdzinājums šogad vēl neizdošoties. Ēģiptes un Izraēlas valdību attieksmju saites varot viegli izirt, ja Sadata un Begina vietā šajās valstīs nāktu citi politiķi. Begina veselībai ļoti kritiski būšot maija un jūnija mēneši, bet Sadata dzīvību apdraudēšot ļauna roka jau februārī vai arī aprīlī.

Dienvidafrikā pilsoņu karš vēl neizcelšoties. Daudzas mazās Afrikas valstiņas atteikšoties no Maskavas draudzības un meklēšot sakarus ar rietumiem. Tālajos austrumos Japānas un Ķīnas attieksmes vēl tālāk uzlabošoties, turpretī Vašingtonas un Pekingas pilnīgs izlīgums vēl šogad neīstenošoties. Indoķīnā neesot izslēgta jauna pilsoņu kaŗa uzliesmošana. ASV Kārters savā administrācijā izdarīšot svarīgas pārmaiņas. Ārlietu ministra Vēnsa palikšot amatā, bet prezidenta padomdevējs Brežinskis piedzīvošot krizi. Plānotais atentāts pret prezidentu Kārteru jūlija pirmajā pusē cietīšot neveiksmi. Daudz lielākas briesmas Kārteram gada otrā pusē draudot no tiem, kam viņš līdz šim bija dāvājis pārāk lielu uzticību. Vašingtonas un Maskavas attieksmes kāda lokāla konflikta dēļ vasaras beigās nonākšot līdz bīstamam konfrontācijas līmenim. ASV saimnieciskā krize un bezdarbs mazināšoties.

Kopsavilkumā 1978. gadā pasaule piedzīvošot politisku pagriezienu demokratiskā un labā spārna virzienā. Atgriešanās pie reliģijas un morāles principiem iezīmēšot jaunās paudzes garīgu renesansi. Lielvaru pretišķības šajā gadā nenonākšot līdz globāla apmēra militāras konfrontācijas draudiem.

Medicīnā jauni atklājumi vēža un sirds slimību apkaŗošanā pagarināšot cilvēka mūžu par 10 līdz 15 gadiem. Pievienojot jaunajām brīnumzālēm sātību ēšanā un atspirdzinošu dzērienu patēriņā, vienam otram droši vien izdosies savas mūža gaitas pastiept vēl par vairākiem gadiem ilgāk.

Lai mūsu laimes vēlējumiem Jaunajā gadā atļauts pievienot atgādinājumu nezaudēt cērības un ticību mūsu tautas un valsts nākotnei. Tikai tā mēs spēsim pildīt mums uzlikto sūtību, darot visu, kas mūsu spēkos. Nekad nav par vēlu atgriezties pie Dieva. Pievienoties mūsu nogrimušās gaismas pils saulē cēlēju pulkam arī nekad nav par vēlu.

Aleksandrs Ķegumnieks

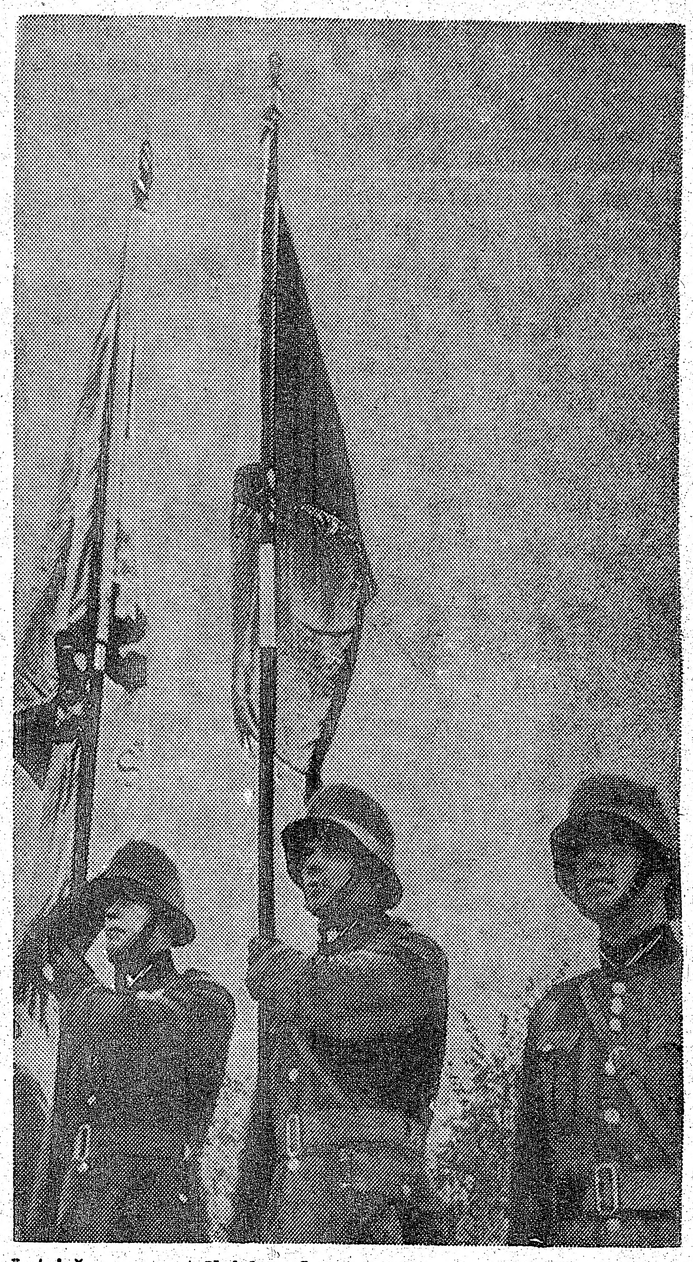

Latviešu veco strēlnieku cīņu turpināja viņu dēli, bet idejisko cīņu par brīvu Latvijas valsti tagad turpina viņu mazdēli svešumā. Augšējā attēlā 1. Liepājas kājnieku pulka un Latvijas Neatkarības rotas karogi. LA archīvs

Labklājībā pārspējot kapitālistu valstis

Okupētās Latvijas tirdzniecības ministrs Vladislavs Azāns Rīgas radiofonā dižojās ar lielajiem saimnieciskajiem sasniegumiem un ienākumiem uz vienu iedzīvotāju. Nacionālais ienākums uz vienu iedzīvotāju pārsniedzot daudzu augsti attīstību kapitālistisko valstu līmeni. Tagad uz 100 ģimenēm esot 573 dažāda veida pulksteņi, 101 radio uztvērējs un radiola, 80 televīzijas aparāti, 61 velosipeds ar motoru un mopēds, 80 ledusskapji, 76 veļas mazgājamās mašīnas, utt. Šie skaitļi liecinot par milzīgi pieaugušām iedzīvotāju spējām pirkt.

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1978. G. 7. JANVĀRIS, 1. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SILDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Tālr. 994-7917 — Čikagas redakcijas vad. V. Jaunkalnietis, 1305 Taylor Ave., Racine, Wis. 53403. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet pēc vēlēšanās sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personisks uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV: par vienu gadu — 25 dol., 6 mēnešiem — 13 dol., 3 mēnešiem — 6.50 dol. Atsevišķa numura cena 60 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $3.50, tekstā $5.75, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas telpu. Sarīkojumu kalendārā $1 par rindiņu, atkārtojot atlaide.

Krievu mākslīgā klimata maiņa ar „augstas fr[illegible]ņulsu kārtām" mūsu karikatūrista skatījumā.

Aleksandrs Vilks

Nezūdigā gaisma

Pie Nāves salā celtā piemiņekļa 1935. gada vasarā Pirmā pasaules karā kritušajiem latviešu strēlniekiem toreizējais valsts ministru prezidents Dr. Kārlis Ulmanis ministru kabineta vārdā nolika krāšņu vainagu, veltījot šādus vārdus: „Šinī brīdī, kad uz šīs asinīm slacītās zemes ieradies valsts prezidents un valdība, godinot to piemiņu, kas cīnījās un krita par Latvijas valsti, tautu un zemi, lai atļauts man kritušo slavu vairot, noliekot šos ziedus."

Gadu gaŗajā skrējienā jau sen novītuši šie atzinības ziedi, kuŗus varbūt, no agrākajiem kauju laukiem skriedams, vējš iepūtis Daugavā. Bet tā ir tikai fiziska pārvēršanās: kāda nezūdīga gaisma vēl šodien staro no atmiņu dārziem, kas viež latviešu kaŗotāja slavu un kas kādziļi klintī cirstas zīmes mirgo no paaudzes uz paaudzi.

Strēlnieku cīņas un varoņdarbi, viņu nozīme un upuŗu lielums jau sen izvērtēti, analizēti un apbrīnoti un visu to atkārtot vairs nebūtu vajadzības. Viņi paši sev uzcēluši piemineklī ne tikai Nāves salā, bet arī daudzās citās kauju un upuŗu vietās. Leģendas par viņiem ir ieaustas literāros darbos un vēstures lapās, un par savu laikmetu vēl šodien zina liecināt tie, kas paši bijuši līdzgaitnieki gan cīņu sekmīgos, gan pametuma posmos. Šos nedaudzos lieciniekus jau paretinājis astotais gadu desmits. Kaŗa brūces sevī nesdami, ar sudrabā ziedošām, kādreiz jaunekļīgām un bezbēdīgām galvām, viņi vēl ir mūsu vidū, paši atcerēdamies slavas laikmetu, kas tolaik izmirdzēja no viņu tēraudzilganajiem durkļiem un karstajām sirdīm.

Ja kaŗavīru cīņas nereti beigušās ar apstākļu radītu traģēdiju, tad tā nepagāja secen mūsu strēlniekiem. Bet to ignorējot un noliekot pie malas, savus vecos cīnītājus godinot, atcerēsimies to milzīgo pozitīvo spēku, kas strēlniekus noskaņoja cīņām par iecerēto Latvijas valsti. Mūsu tauta nekad savā patriotiskā noskaņojumā nav piedzīvojusi sajūsmu, kāda tolaik valdīja pilsētās un laukos, dibinoties latviešu strēlnieku vienībām. Šai sajūsmai ir bijušas daudzas un dažādas izpausmes, kas liecinājušas par tautas lepnumu uz saviem kaŗavīriem un piešķirto iespēju pašiem ķerties pie kādas lielas un radikālas lietas kārtošanas, kas paudās par savas zemes brīvību un pašnoteikšanos.

Strēlnieku sirdīs un apņēmībā iedegtā uguns nekad nav apdzisusi arī pēc tam, kad 18. novembrī uzvijās neatkarīgās Latvijas karogs. Pasirojot pa Latvijas atbrīvošanas cīņu laukiem, arī tur redzam strēlnieku garu un varonību, kas cirtās pret ienaidnieka noziedzīgajām iekārām mūsu zemē. Tas pats strēlnieks, kas savā laikmetā cīnīdamies uz Latvijas zemes deva no sevis visu, lai īstenotu tautas ieceres, arī atbrīvošanas cīņu posmā atradās ierindā, rūdījies Ziemas svētku kaujās Nāves salā, Tīreļpurvā un citos varonīgo cīņu rajonos.

Latviešu strēlnieks savu cīņu pavedienu, sāktu uz Latvijas zemes, ir ievilcis arī turpmākajos posmos, kas iezīmējās ar mūsu leģionāriem. Arī viņos redzam strēlnieka seju: tā viņš bijis kaŗotājs trejos posmos, atkārtoti pierādīdams savu neapklusināmo sirdsbalsi, uzupurēšanās prieku un gribu cīnīties par tautas iecerēm.

Janvāŗa sniegiem puteņojot un salam stindzinot visu dzīvo radību, mēs atkal sadzirdam latviešu strēlnieku soļus, kā tie dimdina Kurzemes un Vidzemes novadus, steigdamies uz ierakumiem un blindažām, lai no turienes paustu karstās sirdis un rādītu savu varēšanu.

Tūkstošus no tiem paņēma kaujas lauks, bet tie, kam liktenis bija žēlīgāks, ar savām brūcēm pārradās mājās, lai izveseļojušies atkal trauktu atpakaļ pie cīņu biedriem. Strēlnieku cīņu laiks izraka bezgala daudz kapeņu kritušajiem varoņiem. Iekām vēl bijām savā zemē, mūsu domas un soļi allaž kavējās pie mēmās, tomēr runājošās kapu kopas, jo strēlnieka piemērs nogremdēja mūs kādās dziļās pārdomās par pienākumu, kas veicams ikvienam savas zemes un brīvības labā. Šis pienākums nav atstājies no mums arī tagad, nācis līdz uz svešajām mājām. Vai gan mēs drīkstētu atsacīties no tā, kas nāk par labu brīvības atjaunošanai?

Mums nav jāurbjas — dažkārt ar uzkrītošu ziņkāri — citu tautu vēsturē, lai tur meklētu impulsus vai noskaņojumu darbiem un cīņai par savas tautas un zemes brīvību. Mums pašiem ir sava bagāta un spīdoša vēsture, kuŗas lapās lasām par vīru darbiem, apņemšanos un drošsirdību.

Kā retu apsūnojušu ozolu šalkas vēl piedzied mūsu domas un sirdi vīri, kas savus jaunos gadus un patriotisko degsmi uzkvēlinājuši cīņu laukos. Cik gan ilgi vēl dzirdēsim dzīvo vārdu un liecinājumus no strēlnieku mutēm? Laiks viņu mūžam nav vairs mērojams gadu desmitiem. Bet spožums no viņu darbiem un pierādītās drošsirdības nebeigs zaigot uz paaudžu paaudzēm. Ne tikai, lai mēs tīksminātos šai nezūdīgajā gaismā, bet arī tagadnē darbojoties un uzupurējoties noskaņotos rīcībai un upuŗiem, ko no mums prasa atgūstamā brīvība.

Lasītāju vēstules

LŪGUMS ČIKAGIEŠIEM: NOSKAIDROT KĀDU „TRAKU LIETU"

Aizvadītajos Latvijas valsts proklamēšanas aiceres svētkos galvenajās runās pavidēja aicinājums „sapurināties" un būt aktīvākiem, „turpināt cīņu par savu valsti un tautu miera laika apstākļos!" — „Lai kliedz vētras putns!" — tā sauca Andrejs Eglītis Toronto. „Mums jābūt agresīvākiem! Nav jābaidās riskēt!" — mudina Dr. V. Klīve Ņujorkā. — „Mūsu domāšanai un darbošanai jābūt ar revolūcionārāku pieeju!" — norādīja PBLA vadītājs Dr. I. Spilners Melburnā, Austrālijā.

Šīs cīņas pienākuma ietvaros, kamēr pasaules politikā vēl ir konflikta gaisotne, ko dzīvu uztur Belgradas konference, mums derētu apsvērt, vai nebūtu iespējams pasaules priekšā publiski nākt ar sūdzību pret Kremli starptautisko tiesību jomās. Būtu interesanti dzirdēt mūsu latviešu izcelsmes jauno ASV juristu, kas ieguvuši tiesību zinātņu doktora gradus pazīstamās universitātēs, domas par formāla apsūdzības procesa ierosināšanas iespējām pret Pad. savienību par genocīdu Latvijā un zemes okupāciju, saņemot pilnvaras šai sūdzībai no Pasaules brīvo latviešu apvienības, un sūdzību iesniegt ASV apgabaltiesā Vašingtonā, kur atrodas padomju vēstniecība (procesuālais pamatnoteikums prasa, ka atbildētājam jāpieder kāds nekustams īpašums D.C. robežās), Sūdzība būtu pamatojama uz 1976. g. statūtu, pēc kuŗa ikviens ASV pilsonis var sūdzēt jebkuŗu ārvalsts valdību par starptautisko likumu pārkāpumiem!

Tajā pašā laikā varētu arī iesniegt sūdzības Ņujorkas tiesā pret AN ģenerālsekretāru par pienākumu nepildīšanu, neierosinot AN jautājumu par okupācijas spēku izvākšanos no Latvijas, jo okupācija notika pēc Staļina un Hitlera slepenā noliguma, tātad nodarījums, kas principā jau nosodīts Nirnbergas starptautiskajā tribunālā. Sūdzību vēl varētu iesniegt arī Eiropas cilvēka tiesību tiesā.

Praktiski pašlaik jau nav varas, kas Kremļa vagarus varētu padzīt no mūsu zemēm, bet izlietojot savas tiesības un iespējas (iespēju ievadīt ASV tiesā lietu pret starptautisko likumu pārkāpēju ārvasti!), īstā laikā tiktu izšauta jauna brīvības raķete ar psiholoģisku efektu.

Ka šī „trakā ideja" nav absurds — jāpaskaidro, no kā tā aizgūta: Amsterdamā esošā Pasaules federālistu starptautiskā apvienība nupat nolēmusi pilnvarot Čikagas advokātu Kutneru, kas kļuvis pazīstams ar saviem procesiem par Ungārijas kardināla Mindcentija, tāpat arī par Meksikā apcietināto amerikāņu atbrīvošanu, ierosināt Vašingtonā tiesas prāvu pret mežonīgo Ugandas diktātoru Idi Aminu, par noziegumiem pret cilvēcību šajā Afrikas zemē (Ugandai Vašingtonā pieder sūtniecības nams, kas dod likumīgu pamatu sūdzībai tiesā).

Vai nebūtu iespējams mūsu nerimtīgajiem „miera laika" cīnītājiem Čikagā V. Viksniņam, māc. V. Vārsbergam, Dr. J. Lācim u.c., kuŗu līdzšinējās aktīvitātes arvien vainagojušās panākumiem, iegūt Čikagā uz vietas autentisku informāciju šajā jautājumā no vietējā Federālistu apvienības pārstāvja māc. Džerarda G. Granta, kas sarunājis adv. Kutneru prāvas ievadīšanai. Māc. Grants, kas sevi sauc par cīnītāju par „cilvēku aizsardzību un cilvēku dzīvībām", pretkomūnistu frontē varētu būt mūsu draugs.

Tas būtu liels ieguvums, ja arī tiesību jomās mēs spētu vērsties pret Kremli, pie reizes izraisot svarīgus juridiskus komentārus oficiālā plāksnē par Helsinku nolīgumu, attieksmē uz Pad. savienības pēckaŗa robežu atzīšanu un Baltijas valstīm, kuŗu neatkarības statusu joprojām atzīst ASV valdība. Kādreiz arī „trakās lietas" izraisa brīnumainas pēcsekas! Ja mūsu zaudējums būtu Kremļa varasvīru nelikumīgo un varmācības darbu skandala vērts, vai tad nebūtu vērts arī riskēt pacelt vētras putnu spārnos?

Vanagu Kārlis Indianā

VĒL PAR ALA STRUKTŪRAS MAIŅU

Laikraksti ziņoja, ka DV ASV valdes izraudzītā 3 vīru komisija atzinusi, ka attieksmē uz

(Turpinājums 16. lp.)

Plaša jaunatnes piedalīšanās Kultūras dienās

Latviešu nacionālās jaunatnes apvienība Kanadā jau piekto reizi piedalās Latviešu kultūras dienās Toronto ar īpašiem jaunatnes sarīkojumiem, šogad ar nosaukumu Šī māksla -78. Tie notiks no 17. līdz 19. febr., un, kā izteicās LNJAK valdes priekšsēdis Imants Purvs un sarīkojumu atbildīgais vadītājs Dāvis Maksiņš, veidos „dziesmu svētkus miniatūrā, lai rādītu sabiedrībai jauniešu mākslu rakstos, krāsās un mūzikā. Mākslas izstādi, kas turpināsies līdz 23. martam, un koncertu izziņos arī kanadiešu laikrakstos, lai iepazīstinātu arī kanadiešus ar latviešu jaunatnes darbu. Visas sarīkojumu vietas atradīsies starp Jarvis un Sherbourne ielu.

Pirmais sarīkojums būs mākslas izstāde, ko atklās piektdien, 17. februārī, mākslas galerijā The Art Work, 50 Blecker Str. (austrumos no Šerburna un ziemeļos no Karltona ielas). Izstādē ar gleznām, skulptūrām un grafiku piedalīsies jaunie mākslinieki, kas aktīvi strādā mākslas darbā, studē vai izstādās mākslas galerijās. Šogad pirmo reizi būs iekārtota arī atsevišķa foto-grafikas izstāde, ko kārto Ilze Andžāne un Pēteris Celmiņš, bet vispārējo izstādi Ilze Bertuša un Uldis Gailis. Izstādei savus darbus iesūtīs jaunie mākslinieki arī no Vankuveras un cituriene. Tās pašas dienas vakarā iecerēts iepazīšanās sarīkojums ar iebraucējiem no ASV un Kanadas tālākām vietām.

Pirmo reizi šajā sarīkojumu virknē būs ietilpinātas sporta spēles. Sestdien, 18. februārī, izcīnīs Toronto kausu, un paredz, ka volejbola turnīrā ieradīsies 20 vīriešu un sieviešu volejbolistu no ASV un Kanadas. Divās Toronto vidusskolu telpās notiks sacīkstes, un tās kārto Modris Lorbergs jun. Volejbolistu un citu dalībnieku apmešanās vieta paredzēta Ramada Inn viesnīcā, pretī Sv. Andreja baznīcai. Šinī viesnīcā atradīsies arī Šī maksla-78 informācijas centrs. Daiļamatniecības izstādi un tirdziņu atklās 18. februārī Ramada Inn telpās. Jaunie daiļamatnieki izstādīs rotas lietas, keramiku, audumus u.c. Izstāde būs atvērta arī 19. februārī. Darbi izstādei un tirdziņam pieteicami pie Dāvja Maksiņa, 270 Stratmore Blvd., Toronto, Ont. M4J 1P6, tālr. 469-4032., turpat saņemamas pieteikšanas lapas sarīkojumiem, ieejas kartes un informācija. Daiļamatniecības izstādes un tirdziņa telpās būs iekārtots arī informācijas centrs, kafejnīca, kā arī pārdos biļetes.

Sestdienas pēcpusdienā, 18. februārī, notiks jaundarbu koncerts Sv. Andreja baznīcā Valdas Vidneres izkārtojumā. Programmā jauno un veco kompinistu darbi, kā arī daži jauno pirmatskaņojumi. Piedalīsies jaunie mākslinieki no Ņujorkas, Bostonas, Filadelfijas un Toronto, no kuriem daudzi ar labiem panākumiem piedalījās Otros jaunatnes dziesmu svētkos Ročesterā. Pēc koncerta Lielā balle mākslinieku karnevāla stilā greznajās Harmonie kluba telpās. Šī balle domāta ne tikai jauniešiem, bet arī vecākai paaudzei.

Svētdien, 19. februārī, jaunatnes dievkalpojums Sv. Andreja baznīcā ar jauniešu mūzikālu programmu, piedaloties mūziķiem no ASV un Kanadas. Dievkalpojumu vadīs māc. J. Calītis un citi viesi mācītāji. Tās pašas dienas pēcpusdienā Baņutas Rubesas izkārtojumā paredzēts literārs un mūzikāls sarīkojums ar nosaukumu Zelta zirgs un zaļā zoss, Ramada Inn telpās, piedaloties jauniešu teātrim, mūziķiem un jaunajiem autoriem ar savu darbu lasījumiem. Sarīkojumu virkne beigsies 18. februārī ar atvadu vakaru. Rīkotāji sagaida arī vecākās paaudzes, kā arī korporāciju kopu atbalstu. LNJAK biedriem paredzēta atlaide visos sarīkojumos. Jauniešiem biedru kartes cena 2 dol., piedevām viņi arī saņem LNJAK un ALJA kopējo izdevumu AKA Raksti visam gadam.

—ls—

Valdis Mežezers

MAZA NAKTS DZIESMA

Apsnieg baltas egles zaļas.
Noklust dienas rosmes skaļas.
Miers kā sniegs tik viegli snieg.

Nenāk nakts ar tumsu baismu,
Bērzi atvīz sniega gaismu.
Mums ar gaismu jāapsnieg.

Etniskā prese par Kanadas vienotību

Mēnešraksts Ethnic Kaleidoscope Canada, kas iznāk jau ceturto gadu Otavā, savā Ziemsvētku izdevumā, apsveicot savus lasītājus daudzu tautu valodā, ievietojis arī daļēju Ontario etniskās preses apvienības deklarāciju, ko tā pieņēma karalienes Elizabetes II apmeklējuma laikā šoruden Kanadā. Šo deklarāciju ievietojis arī informācijas biļetens Canadian Scene un vairāki vietējie etniskie laikraksti. Deklarācijā, starp citu, teikts:

Jau labu laiku pirms Karaliskās divvalodu un divkultūru komisijas nodibināšanas viens no etniskās preses mērķiem bija veicināt Kanadas vienotību, par ko 1970. g. ziņoja Kanadas toreizējais iekšlietu ministrijas sakaru dienesta ierēdnis G. P. Allens Otavā.

Īstenībā vairākus gadu desmitus etniskās preses uzdevums ir bijis ne vien palīdzēt immigrantiem iekļauties kanadiešu dzīvē, bet tā bijusi arī ieinteresēta, lai Kanadā attīstītos iedzīvotāju un territoriāla vienība. Immigrantu skaitam pieaugot, paplašinājies arī etnisko laikrakstu un periodisko izdevumu darbības lauks un pienākumi. Līdz ar to etniskai presei radušās jaunas prasības Kanadas vienotībai, ko esam veidojuši vairāk nekā simt gadu, un ir bijis arī viens no etniskās preses jaunajiem mērķiem.

Etniskie laikraksti, izņemot dažus komūnistiski noskaņotus izdevumus, vienmēr iestājušies par kanadiešiem, centušies stiprināt mūsu vienotību un piešķīruši dažādību un krāsainību šai vienotībai.

Šādu nostāju skaidri izteikusi Kanadas preses federācija savā rezumējumā, kas iesniegts Karaliskās divvalodu un divkultūru komisijai. 1969. gada apspriedēs ar Kanadas ministru prezidenta Pjeru Eliotu Trudo Kanadas un Ontario etniskās preses federācija uzsvērusi savu nostāju un pasvītrojusi, ka etniskie laikraksti runā etnisko grupu vārdā un nevēlas, lai viņus uzskatītu par „niecīgu daudzumu", apspriežot svarīgas valsts problēmas. Delegācija tālāk uzsvēra, ka pēc sabiedriskā stāvokļa un izglītības etniskās kultūras grupas kļuvušas līdzīgas angļu un franču ieceļotājiem un ka nav ne mazāko šaubu, ka etnisko grupu locekļi spēj uzņemties atbildību kopā ar pārējiem kanadiešiem Kanadas kultūras, politiskās un saimnieciskās dzīves veidošanā. Etniskās preses pārstāvji Otavā norādīja, ka valsts vadītāji ne vienmēr apsveruši mainīgo Kanadas seju un ka etniskās kultūras grupas nav aicinātas iesaistīties Kanadas dzīvē, lai palīdzētu stiprināt valsts vienotību.

Pašreizējā krize, kas apdraud Kanadas vienotību nopietnāk nekā jebkad agrāk, etniskai presei nav nekāds pārsteigums, un tā nevar būt vienaldzīga pret Kanadas sašķelšanās draudiem.

Pēc mūsu domām visiem kanadiešiem jāsadarbojas, lai atrastu atrisinājumu konstitūcionālā izkārtojumā. Kanadas vienotība ir pārāk nopietna lieta, lai to atstātu politiķu rokās vien.

Etniskā prese var ievērojami palīdzēt kanadiešu vienotībai. Tā vienmēr atsaukusies pozitīvi, kad ir runa par Kanadas vienotību un integritāti. Etniskās preses veikums pagātnē attaisno šo apgalvojumu un cerības.

Etniskā prese to darīs arī turpmāk. Gandrīz viena trešā daļa Kanadas iedzīvotāju nav pārstāvēta valdībā, kuŗai būtu jānodarbojas ar tādām svarīgām nacionālām problēmām kā Kanadas vienotību un integritāti.

V. S.

BIBLIOGRAFIJA

Treji Vārti, 60. un 61 nr., žurnāls politiskām zinātnēm, vēsturei, literātūrai, Baltijas tautu kultūrai, jaunatnei un nākotnei, Gaujas apgāda izdevums; vāki: Alberta Vasiļa tušas zīmējums un J. Medņa zīmējums, galv. redaktors Viktors Irbe, 72 lp.

Dienvidkalifornijas DV apvienības Vēstnesis, 32. nr., redaktors K. Petrovskis, 48 lp.

Kristīgā Balss, 11./12. nr., Amerikas latviešu baptistu apvienības mēnešraksts, vāku zīmējusi Dagnija Bērziņa, redaktors Uldis Ukstiņš, 24 lp.

Mazputniņš, 223./224. un 225. nr., Jaunatnes literārās biedrības Ceļinieks izdevums, redakcijas kollēģijā: Sarma un Uldis Puriņi, Baiba Kaugare, Juris un Zuze Sili, vāku zīmējusi Emma Puriņa, 32 lp.

Ziemeļkalifornijas Apskats, 11. (213.) nr., Ziemeļkalifornijas latviešu apvienības Inc. izdevums, redaktors O. Celle, 24 lp.

Montrealas Latviešu biedrības Ziņotājs, 12. (345.) nr., biedrības izdevums, redaktors Mārtiņš Štauvers, 20 lp.

Rūgtais Apinis, 49. nr., RA apgāda vadītājs un atbildīgais redaktors Eiropā Vilis Zaļkalns, RA mākslinieciskais redaktors Otto Kampe, vākus zīmējis Otto Kampe, 50 lp.

VLB Informātors, 20. (293.) nr., Vinipegas Latviešu biedrības izdevums, redaktore Mirdza Mutule, 16 lp.

Pa dejas ceļu, 38. nr., Austrālijas latviešu tautas deju kopas izdevums, vāku zīmējis un žurnālu iekārtojis Kārlis Paegle, redaktors Juris Ruņģis, 34. lp.

Daugavas Vanagu organizācijas sienas kalendārs, DV ASV valdes izdevums, kalendāru sastādījis V. Zobens.

Afišas, 5. nr., Minsteres latviešu ģimnazijas skolēnu žurnāls. Redakcijā un žurnāla sagatavošanā darbojas Andrejs Neimanis, Kārlis Streips, Daina Gobiņa, Valdis Labinskis, Jānis Rāviņš, Petra Pētersone un Jānis Burmeisters, 36 lp.

Gaisma, 3. (77.) nr., Latviešu katoļu žurnāls reliģijai un kultūrai, Latviešu katoļu garīgās aprūpes izdevums, redaktori: Dr. Jāzeps Trizna un Janīna Babre, vāku zīmējis Benjamiņš Ancāns, 48 lp.

Jaunā Gaita, 116. nr., Jaunatnes apgāda Ceļinieks izdevums, Ilmāra Rumpētera vāka zīmējums, redaktors L. Zandbergs, 68 lp.

Ciānas Vēstnesis, Čikagas latviešu ev. lut. Ciānas draudzes izdevums, redaktors Dr. J. Lācis, 16 lp.

Brīvība, 8. (281.) un 9. (282.) nr., Latvijas sociāldemokratiskās strādnieku partijas mēnešraksts, redaktori Bruno Kalniņš un Jānis Rītums, 8 lp.

Zeitschrift fuer Kulturaustausch, 3. nr., 27. gads. Institut fuer Auslandsbeziehungen, — Stuttgart, 96 lp.

Lietuvio Dienos (Lithuanian Days), 9. (179.) nr., Kalifornijas lietuviešu izdevums, angļu valod. red. A. Milukas, 24 lp.

Vēstnesis, Olģerta Liepiņa izdevums Bostonā, 12. (49.) nr. Redaktori O. Liepiņš, Osv. Akmentiņš un Ed. Keišs. 10 lp.

Laika mākslas kalendārs 1978, Grāmatu Drauga izdevums.

Ceļa Biedrs, 8. un 9. nr., LELBA mēnešraksts, redaktors I. V. Strautnieks. 32 lp. Pielikumā LELBA Baznīcas ziņas, 12 lp.

AKĀ Raksts, 7. nr., ALJA un LNJAK kopējs izdevums, redaktori: Jānis Zemītis un Ingrīda Mukāne, techniskais redaktors Dāvis Maksiņš, iespiests Augstuma spiestuvē, 32 lp.

A S T R A S apgādā iznākusi jauna grāmata

(Bīskapa J. Rancāna Fonda izdevums)

Bīskapa J. Rancāna RAKSTU IZLASE

Prof. H. Tichovska red. Grāmata iedalīta sešās nodaļās: Biografiskie profili, Latv. valstsvīri un diplomāti, Vēstuļu izlase u.c. 292 lp. Cena ASV un Kanadā $12,50. Grāmata dabūjama visās latv. grāmatnīcās un pie Fonda kasiera K. Borisa, tālr. (416) 769-5175 Toronto.

Nodota spiestuvē un janv. būs dabūjama

Veltījums Zentai Mauriņai 80 gadu dzimšanas dienā.

Prof. H. Tichovska redakcijā. Grāmatā ar rakstiem piedalās vairāki profesori, rakstnieki, dzejnieki un cienītāji.

Vēl ir dabūjamas agrāk izdotās K. Raudīves, J. Jēger-Freimanes, J. Klīdzēja, Dz. Freimaņa, Z. Mauriņas u. c. — Visas min. un neminētās grāmatas dabūjamas latv. grāmatnīcās un pie ASTRAS apgāda

c/o Mrs. Anna Tichovskis
P. O. Box 365. Postal Station "D"
Toronto, Ont. M6P 3J9, Canada

IMANTA SAKSA DZIESMAI SVĒTKI

Komponista 60 gadu jubilejas ietvaros

Sestdien, 1978. g. 14. janvārī, pl. 19.00 Bickford ģimnazijā, 777 Bloor St. W., Toronto.

Piedalās koŗi: Daina, Senatne, Hamiltonas Kristus draudzes koris, Viesturs, Zīle, DV vīru koris un vīru ansamblis Kalvis — 150 dziedātāju. Diriģenti: A. Skudra-Kārkliņa, J. Baruss, A. Purvs, Dr. A. Pērkons un J. Dzeguze. Ieejas kartes: $4.-, un $5.-. Studentiem un pensionāriem $3-. Kaŗa invalidiem un jauniešiem līdz 18 gadiem ieeja brīva — dabūjamas pie visiem koŗu pr-kiem. Pēc koncerta Sv. Jāņa baznīcas zālē, 200 Balmoral Ave. kopējs AZAIDS. Piedalīšanās maksa $3.-, iepriekš pieteicoties pie M. Lapiņas, tel. 225-0130.

Rīcības komiteja.

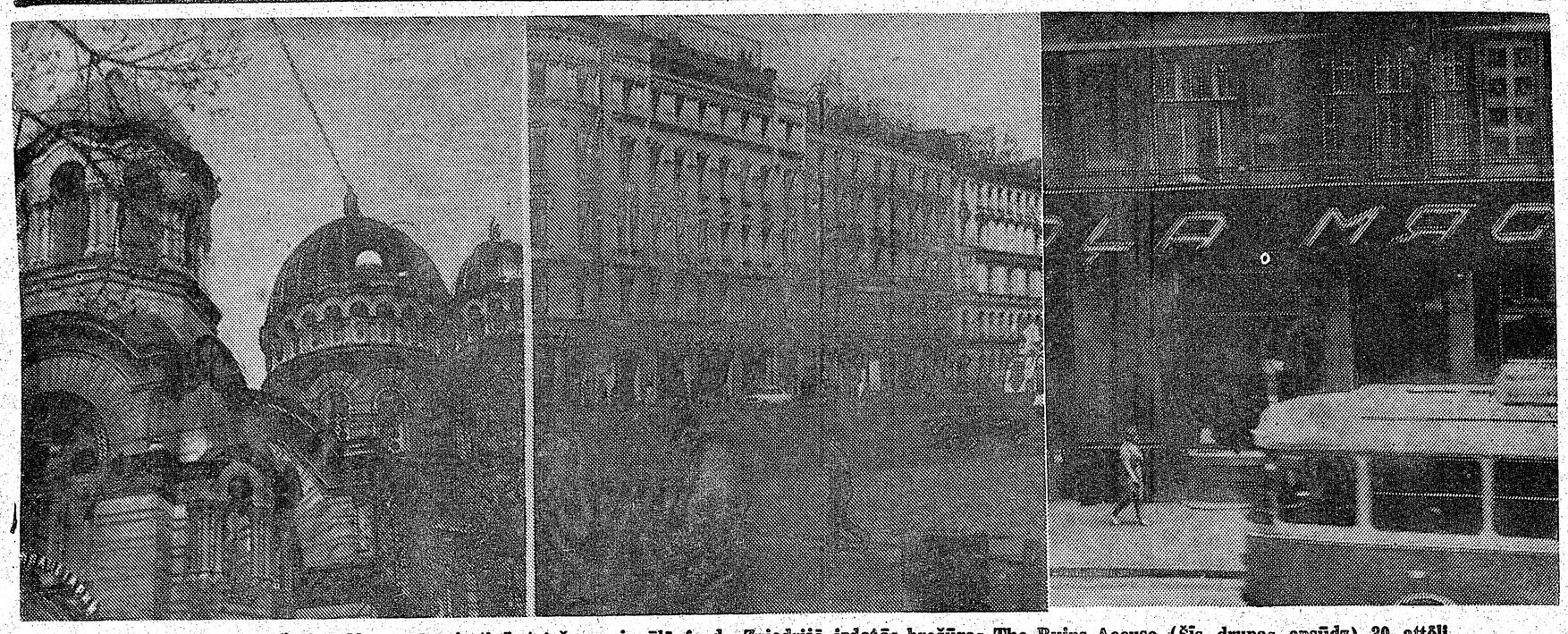

Amerikāņu izdevumā The Christian News pārspiesti Latviešu nacionālā fonda Zviedrijā izdotās brošūras The Ruins Accuse (Šīs drupas apsūdz) 30 attēli, kā arī priekšvārds un ievada teksts. Pārspiedums aizņem vairāk nekā divas lielas lappuses. Augšējā attēlā pareizticīgo baznīca Rīgā pēc zelta krustu nozāģēšanas. Vidū — Marijas iela pretim Rīgas stacijas laukumam. Labajā pusē — kāds necils Rīgas gaļas veikals, kur vienīgā pazīme dažkārt ir tikai uzraksts — „Gaļa" latviešu un krievu valodā... LNF uzņēmums

Prof. Dr. P. Stanislavs Ladusāns S.I.

Mūsdienu latviešu problēmas un kristīgā filozofija

Kādas ir mūsu pašreizējās problēmas trimdas dzīves apstākļos? Kādas problēmas ir pašreiz mums, latviešiem, kad vēl mūsu skati pastāvīgi vēršas uz dzimtenes pusi, un kad mūsu balsis pasaules vareno diplomātu priekšā nav tik skaļas kā mēs to gribētu. Tas ir ļoti aktuāls, ļoti sāpīgs un arī ļoti sarežģīts jautājums. Mums pašreiz problēmu ir daudz. Tās ir gan teorētiskas, gan praktiskas un attiecas uz mūsu dzīvi, darbu, veselību, uz mūsu gara meklējumiem, uz sabiedriskiem jautājumiem. Tās skar mūsu ģimenes, to iekšējo saskaņu, morāli, jaunatnes audzināšanu jaunos apstākļos, tās iekļaušanu mūsu vēstures un kultūras lokā, latviešu valodas saglabāšanu, paaudžu konfliktu un t. t. Mūsu problēmu pasaule vēl paplašinās, kad domājam par latviešu skolām trimdā, par mūsu organizācijām, vienības uzturēšanu, sakariem ar dzimteni, par draudošo materiālisma pieņemšanos cilvēcē un arī pašu latviešu vidū, par tautas glābšanu dzimtenē un ārpus tās, par tēvzemes brīvību. Mums trimdā ir arī savi zinātniskās un reliģiskās dabas jautājumi.

Redzot pašreiz plašajā pasaulē un arī mūsu pašu gaitās lielas un straujas pārmaiņas, vērtību pārvērtēšanu, to savstarpējo sakārtošanu un pakārtošanu, rodas jautājums par īstām un neīstām vērtībām mūsu pašreizējos trimdas dzīves apstākļos. Tas mūs mudina uz nopietniem prāta meklējumiem, tā radot zināmu latviešu trimdas filozofiju.

Jautājums par mūsu dzīves nozīmi filozofiskā izpratnē ir dziļš jautājums, kas attiecas uz katru cilvēku. Ko īsti nozīmē cilvēka dzīve dziļākā izpratnē? Ja tā jautājam, tad gribam zināt, vai cilvēks ir gars, matērija vai kaut kas cits? Šis jautājums skar būtiski cilvēku un viņa eksistenci. Šādā vai tādā veidā šo jautājumu pārdzīvo katrs cilvēks. Dzīvnieks dzīvo, bet nejautā un nezina, kāpēc. Cilvēks dzīvo un jautā, ko nozīmē viņa dzīve un ko nozīmē arī dzīvnieka dzīve. Mēs jautājam arī, kāda ir pasaules nozīme un meklējam atbildes. Cilvēks no dabas ir apdāvināts ar prātu, kas meklē patiesību, arī galējos izraisījumus. Laimes problēmas izraisījums mūs spiež meklēt un arī atrast mūsu dzīves un visas pasaules jēgu.

Kas to dara, ir tiešām gudrs, jo seko savām prāta un gribas dziņām. Parasti šī gudrība ir filozofijas pirmsākums, bet tai pietrūkst loģiskās kārtības jautājumu nostatīšanā un atrisināšanā. Kad jautājumi un atbildes par cilvēka eksistences dziļo jēgu gūst loģisku kārtību un sistēmatiskumu, rodas filozifija par mūsu dzīves un nāves nozīmi.

Katrā no mums snauž filozofs, tāpat kā katrā cilvēkā snauž iemigusi kristīgā personība dziļās cilvēka gara ievirzes dēļ, ko techniski saucam par „potentia obaedentialis" (latviski: „paklausības spēju", kas nepretojas uzņemt Dieva atklātās patiesības). Rodoties attiecīgai interesei un labvēlīgiem izglītošanās apstākļiem, cilvēkā pamostas un arī attīstās snaudošais iedīglis. Izglītotus filozofus atrodam arī trimdas latviešu vidū, lai gan viņu skaits, diemžēl, ir mazs. Viņu uzdevums ir iztirzāt mūsdienu latviešu problēmas filozofiski, tas ir, skatoties no transeendentālā redzes viedokļa, un pacelt to izraisījumus gnozeoloģiski metafiziskos un ētiskos, tas ir, vispārcilvēcīgos augstumos. Ja šinī latviešu problēmu filozofiskā tulkojumā prāts stājas sakaros arī ar Dieva atklāsmi, vēsturisku dotību, kas pēc savas dabas nav ne filozofija, ne ideoloģija, tas mūsu domāšanai palīdz tīri prātnieciski saistīties pie to problēmu izraisīšanas, uz ko dievišķā atklāsme griež mūsu vērību un kas ir iztirzājami arī tīri racionālā veidā. Tā filozofija stip-

(Turpinājums 17. lp.)

Miris majors Pēteris Balodis

Ciemojoties savas meitas Gaidas Skultes ģimenē Ņujorkā, Jaugada dienas agrā rīta stundā ar sirdstrieku miris agrākais DV Kanadā valdes priekšsēdis majors Pēteris Balodis. Nelaikis aizvadītā gada 21. jūnijā atskatījās uz 70 mūža gadiem. Kara laikā cīnījies Latviešu leģionā, kur komandējis bataljonu un īsu laiku arī pulku. Smagajās cīņās Rietumprūsijā, ieņemot Nakeles pilsētu, paaugstināts par majoru un apbalvot ar Dzelzs krustu. Gūsta laiku aizvadījis Cēdelgemas nometnē Beļģijā, kur piedalījies DV organizācijas dibināšanā, bijis pirmās DV organizācijas valdes loceklis. Vēlāk darbojies DV valdē Vācijā. Pēc iecelošanas Kanadā vairākus gadus bija DV Kanadā valdes priekšsēdis. Aktīvi darbojies arī DV Toronto nodaļā, kur nosvērti un lietpratīgi vadījis nodaļu biedru sapulces. Darbojies Latviešu virsnieku apvienībā Kanadā un bijis tās revīzijas komisijas priekšsēdis. Piederēja pie korporācijas Lettonia saimes. Nelaikim veltīts aizlūgums notika 4. janvārī Jonkeru baznīcā Ņujorkā. Nākošā dienā viņu pārpelnoja, lai pelnu urnu vēlāk apglabātu Brāļu kapos Katskiļos. Aizgājējs atstāj dzīvesbiedri un divas meitas ar ģimenēm. **O. K.**

Daugavas Vanagu Teātris Kanadā

atkārtos

Nila Simona komēdiju

TRIS DIENAS PLAZAS VIESNICĀ

Gunāra Vērenieka režijā,

svētdien, 22. janvārī, pl. 17

Bickford Park vidusskolā.

Ieejas maksa: 1. v. $6, 2. v. $5.00. Pensionāriem, skolniekiem un invalidiem $1 atlaide.

Latviešu fonds šogad piešķirs 26.000 dolaru

PROJEKTI IESNIEDZAMI LĪDZ MARTA BEIGĀM

Ar Latviešu fonda padomes lēmumu 1978. gada rudenī Fonds piešķirs vismaz 26.000 dolaru projektiem latviešu kultūras un izglītības laukā. Gadiem ejot, Latviešu fonds izveidojies par nozīmīgu latviskās izglītības un kultūras centienu atbalstītāju. Fonda kapitāls sasniedzis 340.000 dol., bet dalībnieku skaits jau pārsniedz 700, no kuriem 190 ir tūkstošnieki, kas aizdevuši vai ziedojuši 1.000 dol. Fonds visu kapitāla ienesto peļņu izlietot latvisku projektu atbalstam. Iepriekšējo gadu piešķīrumu kopsumma ir apmēram 75.000 dol.

Latviešu fonds pieņem izvērtēšanā projektus, kas kalpo latviešu tautas vajadzībām latviskā izglītībā, literātūrā, tēlojošā mākslā, daiļamatniecībā, zinātnes disciplīnās, kuŗas saistās ar latviešu zemi un tautu, kā arī dažādos citos kultūrālos un sabiedriskos pasākumos, kam nozīme un vērtība mūsu latviskajā dzīvē.

Sākot ar 1978. gadu, Latviešu fonds atvēlēs līdz 10.000 dol. gadā projektiem, kuŗu paveikšanai nepieciešams trīs un vairāk gadu atbalsta. Fonda dalībnieku pozitīvs nobalsojums pirmajā gadā automatiski nodrošinās šādiem projektiem piešķīrumu arī turpmākos gados, līdz darba nobeigšanai. Latviešu fonda līdzekļi nav paredzēti politiskam darbam, ne arī saimnieciskiem pasākumiem.

Projektu pieteikumu lapas pieprasāmas Latviešu fonda padomes loceklim Jurim Petričekam, 350 Olivs Street, Menlo Park, CA 94025, USA, tālrunis (415) 323-2838. Projekti jāiesniedz ne vēlāk kā līdz 1978. gada 31. martam.

Ja projekta iesniedzēja ir organizācija, Latviešu fonds sagaida, ka tā pati savu projektu atbalstīs ar vismaz tikpat lielu summu, kādu tā pieprasa no Fonda, izņemot ārkārtējus gadījumus, kur organizācija pati nav spējīga savu daļu līdzekļu sagādāt.

Projektu iesniegumus Fonds pārbauda un visu apstākļu noskaidrošanai bieži pieprasa arī papildinformāciju. Iesniegtos projektus vasaras sākumā caurskatīs un apstiprinās Fonda padome. Pēc tam tos sakārtos un izsūtīs visiem Fonda dalībniekiem nobalsošanai. Fonda dalībnieku nodotais balsu skaits izšķirs, kuŗi no pieteiktajiem projektiem atbalstāmi. Balsošanas rezultātus paziņo sabiedrībai ik rudens Latviešu fonda dalībnieku pilnsapulcē — Nedēļas nogalē nākotnei. (NNN)

Latviešu fonda padome var piešķirt līdz 10 proc. no piešķīrumiem paredzētās summas steidzamiem, ārkārtējiem projektiem, kuŗi nevar gaidīt līdz nākošajam rudenim.

Ojārs Celle

★ Sanpaulo braziliešu pretkomūnistiskais laikraksts Catolicismo ziņoja, ka Austrumvācija uzbūvējusi „Berlīnes mūri" arī Portugalē. Sūtniecība Lisabonā nesen uzbūvējusi augstu kieģeļu mūri visapkārt savai ēkai. Laikraksts komentē, ka nav zināms, vai mūris uzbūvēts, lai pasargātu komūnistu pārstāvjus no portugaļiem, vai lai aizkavētu austrumvācu diplomātu bēgšanu no savas sūtniecības.

★ Vatikāns paziņojis, ka tam nav iebildumu, ja ungāru karalisko kroni, kas atrodas jau 32 gadus uzglabāšanā ASV, atdotu Ungārijas komūnistiskai valdībai. Pēc pēdējiem plāniem ungāru vēsturiskā karaliskā kroņa aizvešana bija paredzēta 6. janvārī. nodošanas svinībās piedaloties arī ASV ārlietu ministram Vensam ungāru kardinālim Laszlo, ka arī ungāru komūnistiskās partijas vadītājam Janos Kadaram.

Meklē baltiešu zinātniekus plašam projektam

ASV kongresa radītā un finančētā aģentūra numānitāro zinātņu veicināšanai — National Endowment for the Humanities (NEH) nesen apstiprinājusi 30.000 dol. projektu, kas paredz sniegt pārskatu par pētniecības materiāliem Baltijas studiju laukā. Projekts ietelp NEH Pētniecības materiālu nodaļas ietvaros. Šis ir gada laikā jau otrs šīs nodaļas piešķirums Baltiešu projektam. Pirms pusgada tādu dabūja profesora Alfrēda Straumaņa baltiešu drāmas rokasgrāmata. No tagadējā projekta līdzekļiem 18.000 dol. dod NEH tieši; pārējo sedz Viskonsinas universitāte Medisonā, kas arī atbildīga par projekta īstenošanu.

Projektu vada Viskonsinas universitātes profesors Valters Nollendorfs, tagadējais Baltijas studiju veicināšanas apvienības (AABS) priekšsēdis. Viņa palīgi ir bijušie AABS priekšsēži, profesors Ilse Lehiste (Ohaio valsts universitāte) un Vitautas S. Vardis (Oklahomas universitāte). Lai palīdzētu projekta reālizēšanā, noorganizēts padomdevēju paneļis, kurā no latviešu zinātniekiem piedalās valodnieks prof. Valdis Zeps (Viskonsinas univ. Medisonā), folkloriste prof. Vaira Vīķe-Freiberga (Montreāla), vēturnieks prof. Edgars Andersons (San Hozē), politologi prof. Jānis Peniķis (Indiana) un Juris Dreifelds (Broka univ.), bibliotēkars prof. Kārlis Ozoliņš (Gustava Ādolfa kolledža), tautsaimnieks prof. Edgars Dunsdorfs (Melburna), pilsētu plānošanas speciālists prof. Sigurds Grava (Kolumbijas univ.) u.c.

Projekta plāns paredz apmēram gada laikā apzināt un izvērtēt Baltijas studiju laukā pieejamos pētniecības materiālus un palīglīdzekļus, kā dokumentu un satistikas datu krājumus, bibliografijas, enciklopēdijas, vārdnīcas, katalogus un taml. Bez tam paredzēts identificēt pētniecības darbam nepieciešamos materiālus, kuŗu patlaban nav, un noteikt prioritātes šo materiālu sagatavošanai. Šim nolūkam paredzēts divās aptaujās noskaidrot ap 800 zinātnieku uzskatus un vēlmes. Pirmā aptauja mēģina noteikt stāvokli atsevišķās disciplinās; otra aptauja mēģinās noteikt vajadzības un vēlmes plašākā kopsakarībā — pāri akadēmisko disciplīnu robežām. Aptaujāto zinātnieku vidū būs arī speciālisti no radniecīgu studiju laukiem, piemēram Skandinavijas, Austrumeiropas u.c. studijām.

„Šim pārskatam divi galvenie nolūki," paskaidro V. Nollendorfs. „Pirmkārt, tas dos iespēju Baltijas studiju profesijai pašai ieskatīties savās vajadzībās, kas līdz šim bijis iespējams tikai ierobežotā veidā, un līdz ar to veicinās mērķtiecīgu kopīgu pētniecības darbu nākotnē. Otrs — gandrīz tikpat svarīgs nolūks — palīdzēt NEH (un iespējams, citām aģentūrām un fondiem) noteikt prioritātes atbalstāmiem projektiem." Nollendorfs sagaida, ka šī pārskata rezultātā varētu attīstīties specifiski projekti, kam būtu laba iespēja iegūt vajadzīgo financiālo atbalstu, atsaucoties uz šo projektu kā zināma veida priekšdarbu.

Starp argumentiem, kas minēti projekta plānā, svarīga vieta ierādīta Baltijas studiju attīstībai ASV un citās rietumu zemēs pēdējo 10 gadu laikā AABS un citu organizāciju vadībā. Kaut gan Baltijas studijas sastapušās ar līdzekļu trūkumu un tikai nedaudzās vietās pie universitātēm pastāv Baltijas studiju institūti vai kursi, zinātniskais darbs bijis ļoti intensīvs. Katru gadu notikušas lielākas vai mazākas konferences, iznākušas dažādas publikācijas, ieskaitot Journal of Baltic Studies, un baltiešu zinātnieki piedalījušies starptautiskā zinātniskā darbā. Šī aktīvitāte nav pagājusi secen NEH izvērtētajiem. Nollendorfs sagaida, ka projekta rezultātā aktīvitāte var tikai pieaugt, it sevišķi paverot iespējas un sagādājot vajadzīgos pētniecības līdzekļus jaunākiem zinātniekiem un cittautu zinātniekiem. Projekta pārskatu drīzumā paredzēts publicēt grāmatā, kas kļūtu rokasgrāmata pētniecības darbam nākošajos desmit gados.

„Šajās dienās mēs izsūtām pāri par 1000 aptauju uz mums pieejamām adresēm," stāsta V. Nollendorfs, „bet mēs mēģinām sasniegt vairāk — iespējami visus — un tāpēc lūdzam atsaukties latviešu zinātniekus rietumos, kas nebūtu AABS biedri, lai arī viņiem piesūtītu aptauju. Šim lūgumam vēl cits nolūks: ceram rokasgrāmatā publicēt arī zinātnieku sarakstu, un tāpēc plaša atsaucība nepieciešama. Šads saraksts dotu iespēju zinātniskai sadarbībai visplašākā mērogā. Mēs meklējam ir tos, kas strādā akadēmisku darbu, ir arī tos, kam Baltijas studijas ir brīvlaika mīlestība. Tāpat mēģinām apzināt studentus, kas nodarbojas ar Baltijas studijām."

Kā ir ar zinātniekiem Kanadā? Vai projektā, ko finance ASV iestāde, vieta arī citzemju zinātniekiem? — „Noteikti. Projekta pieteikumā specifiski norādīta uz Baltijas studiju globālo raksturu. Mūsu speciālistu panēlī divi latvieši no Kanadas. Citiem vārdiem, viņu piedalīšanās ne tikai vēlama — tā ir nepieciešama," saka V. Nollendorfs.

Kur var pieteikties tie, kas vēlētos saņemt aptauju, piedalīties projektā un varbūt iekļūt minētajā sarakstā? — Atbilde: „Rakstot uz Research Tools in Baltic Studies, 812 Van Hise Hall, 1220 Linden Drive, University Wisconsin, Madison, Wisconsin 53760, U.S.A."

VRS

Laikraksts
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos un
DV grāmatnīcā
491 College St.
kā arī spiestuvē.

BALVU IEGUVĒJI ALA NOPELNU STIPENDIJU PĀRBAUDĪJUMOS ASV SKOLU APGABALOS

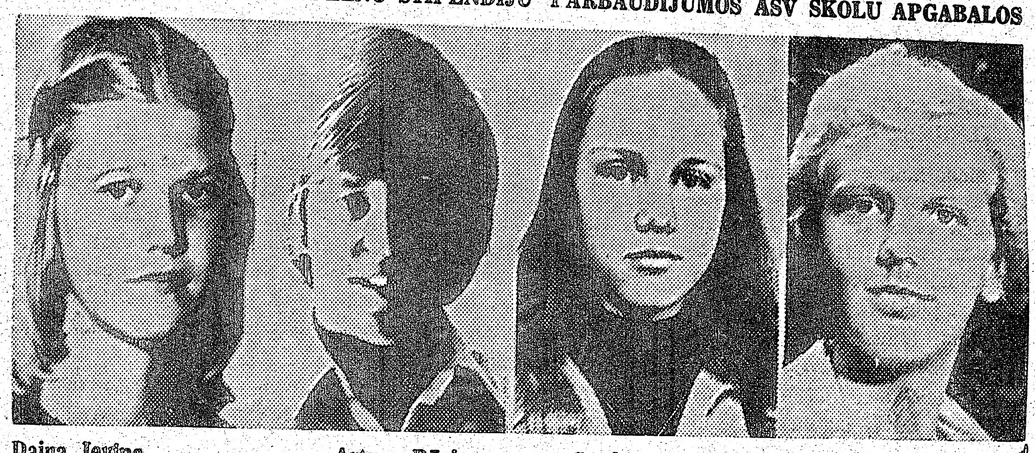

Daina Ievina — Arturs Rūsis — Sandra Klausa — Indra Iesalniece

Māris Galiņš — Dzintra Austeriāde — Sigurds Rauda — Maija Dzene

Kāda baiga 10 gadu statistika

14 ZINĀMI PAŠSADEDZINĀŠANĀS GADĪJUMI

1968. gada 5. novembrī piecdesmitgadīgais skolotājs Vasilijs Emeljans Makukha aizdedzinājis sevi. Tas notika Ķijevā. Gaŗāmgājējiem, kas pūlējās nodzēst uguni, Makukha sauca: "Ilgi dzīvot brīvai Ukrainai!" Makukha, 2 bērnu tēvs, kas kā nevainīgs upuris bija sēdējis Staļina cietumā, mira tanī pašā dienā Oktobŗa slimnīcā.

Bijušais politiskais cietumnieks Nikolājs Aleksandrs Beļavskis, 45 g. vecs. 3 bērnu tēvs, skolotājs no Berdianskas pilsētas, mēģināja sevi sadedzināt Ķijevas universitātes tuvumā. Mēģinājums neizdevās. Viņš tūlīt arestēts un 28. maijā sodīts ar 2.5 gadiem izsūtījumā ar stingru režīmu par pretpadomju aģitāciju un propagandu.

1969. 13. aprīlī 20 gadus vecais matēmatiku studējošais Ilja Rips mēģināja sevi sadedzināt zem plakāta ar uzrakstu: „Es protestēju pret Čechoslovakijas okupēšanu!" Gaŗāmejoša matrožu grupa uguni nodzēsa. Rins vēlāk ievietots psichiatriskā slimnīcā. Tas notika Rīgā.

Students Palachs sadedzināja sevi Pragā pēc Čechoslovakijas okupacijas.

1969. g. septembŗa beigās kāds nezināms cilvēks sadedzināja sevi pie Ļenina piemineķļa Ļeņingradā. Somijas dzelzceļa stacijas tuvumā. Nav zināms viņa vārds, ne arī gadījuma tuvākie apstākļi.

1970. gada 22. janvārī jaunstrādnieks, Genadijs Trifanovs, mēģināja sadedzināties pie Ļenina statutas Ļeņingradā pie Smolnija institūta ieejas. Gaŗāmgājējiem laimējās izglābt viņa dzīvību. Cietušā tālākais liktenis nav zināms.

1972. 14. maijā Kauņā (Lietuvā) sevi sadedzināja 19. g. vecais Romāns Kalanta. Viņš sauca: „Brīvību Lietuvai!" Pie viņa apbedīšanas notika demonstrācijas. 1972 g. 5. oktobrī 8 lietuvieši tika sodīti ar cietuma sodu no 1 — 3 g. par nemieru rīkošanu 18. maijā Kauņā.

1972. g. 29. maijā Lietuvā mēģināja sadedzināties strādnieks Stonis. Viņš mira tā paša gada 10. jūnijā kādā kaŗa slimnīcā. Apbedīšanas laikā KGB slēdza visus ceļus uz Varena pilsētu Lietuvā.

1972. g. 3. jūnijā sevi sadedzināja 60 g.v. strādnieks Andrejuškevičs kādā ielā Kaunas pilsētā. Viņš mira nākošā dienā kaŗa slimnīcā. Policija viņu apbedīja nezināmā vietā.

1972. g 10. jūnijā 62 gadīgais strādnieks Zalitsjkauskas (Lietuvā) mēģināja sadedzināties. Viņu aizveda uz kaŗa slimnīcu. Tālākais liktenis nezināms.

1976. gada sākumā Vladimiras cietumā ieslodzītais Oļegs Spiridonovs mēģināja sadedzināties. Uguni ātri nodzēsa, bet Spiridonovs ievietots tumšā celē un tikai 2 dienas vēlāk nosūtīts uz slimnīcu.

1977. g. 21. janvārī Sarkanā laukumā Maskavā nepazīstama persona mēģināja izdarīt pašnāvību. Divi zviedru žurnālisti un viens franču tūrists redzēja, ka apm. 40 g. vecs vīrietis sevi aizdedzinājis pie Ļenina mauzoleja. Oficiālā padomju prese ziņoja, ka vīrietis palicis dzīvs, ka viņš ir garā vāja persona, bet neminēja viņa vārdu.

Lai atceramies arī luterticīgo mācītāju Oskaru Brisevicu, kas 1976. g. 18 augustā aizdedzinājis sevi pie savas baznīcas pie Leipcigas.

Pēdējo šāda veida pašnāvību izdarīja francūzis (Alain Escoffier) 1977 g. 10. februārī Parzē. Viņš ienāca Aeroflot birojā un sadedzinājās, saukdams pretkomūnistisku saukļus. Viņš mira tās pašas dienas vakarā slimnīcā. Aeroflot biroja priekšnieks Nikolajs Pilvantsiks nosauca pašnāvību par „provokāciju".

LNF

VINIPEGA

Vinipegas ev. lut. Sv. Kristus draudzes māc. Dr. E. Grīslis atsācis arī bībeles stundas, kuŗās trīsreiz novembrī un 16. decembrī pulcējās ap 20 dalībnieku E. un O. Radovska mājā.

Juris un Katrīna Deme 26. decembrī atzīmēja savu 50 gadu laulības jubileju. Šinī gadījumā K. Deme dāvinājusi Sv. Krusta draudzei latvisku vāzi, kuŗu gatavojusi pati jubilāre.

Māc. Dr. E. Grīslis 17. novembrī izvadīja 76 g. vecumā mirušo Dr. Antonu Kioru. Viņš dzimis Burtniekos. Latvijā bijis apriņķa ārsts Abrenē, pēc tam Madonas pilsētas ārsts. Bijis Madonas aizsargu un mazpulku ārsts. Apbalvots ar Trīszvaigžņu ordeni. 1956. gadā no Anglijas iecelojis Kanadā, kur Manitobas provincē strādājis savā profesijā slimnīcā, vēlāk Vinipegā uzsācis pats savu praksi.

J.

Iznācis
Lidijas Lidekas
romāns
Nams pie Baltijas jūŗas
Dainas apgāda izdevums.
Cietos vākos. Cena $8.-.
Dabūjams DV grāmatnīcā,
491 College St.,
Toronto, Ont. M6G 1A5

Latviešu jaunatni sūta uz Sibiriju

TIEM JĀPIEDALĀS DZELZCEĻA BŪVĒ, KAS SAVIENO RIETUMSIBIRIJU AR KLUSO OKEANU

Mūsu tautas izkliedēšana okupētajā Latvijā turpinās. Tā nenotiek vairs ar masu deportācijām, bet „brīvprātīgu" nosūtīšanu darbos uz tālajiem Pad. savien. apgabaliem austrumos. Jau pirms pāris gadiem sākusies Latvijas jauniešu vervēšana Transsibirijas dzelzceļa būvei no Baikala ezera, pāri visai Sibirijai, līdz Klusajam okeanam, vairāk nekā 3000 km garumā. Šo magistrāli Pad. savienība steidz izbūvēt parallēli jau esošajam dzelzceļam gar Amūru, kas tuvu Ķinas rebežai šķērso visu Sibiriju, lai varbūtējā kara gadījumā netraucēti varētu darboties otra magistrāle tālu ziemeļos. Tai jābūt pabeigtai 1982. gadā, bet pirmajiem 400 km jau 1979. gadā.

Rīgā iznākošā žurnālā Zvaigzne bija ievietota S. Lazdas reportāža, kā notiek latviešu jauniešu vervēšana jaunā Transsibirijas dzelzceļa būvei: „Baikala-Amūras magistrāli ceļ visa Padomju zeme. Ikvienā republikā nodibināta komisija, kura operātīvi koordinē republikas palīdzību magistrāles celtniekiem. BAM celtniecībā aktīvi piedalās arī visas mūsu zemes dzelzceļa distanču pārvaldes. Šetību par magistrāles celtniecību uzņēmusies Vissavienības Ļeņina Komūnistiskās Jaunatnes Savienība. Daudzas rūpnīcas izpilda speciālus BAM pasūtījumus. Katra republika apņēmusies saviem spēkiem uzcelt Baikāla-Amūras magistrālē vienu staciju un modernu, labi iekārtotu ciematu."

Turpmākā raksta daļā pastāstīts, kur atradīsies šis „Latvijas ciemats" — starp Ņižņiangarsku un Čadru, 745 km uz austrumiem no Ustjukutas. Ciemata apbūves seju izveidošot ar Latvijas „republikai" raksturīgiem „nacionāliem elementiem' — Lodes ķieģeļiem... Latvijas ciemata izbūves darbos sūtīšot „labākos no labākajiem", kas darbu veikšot „spriegā sacensībā". Visa magistrāle būšot jaunatnes „trieciencelte", izteicies Latvijas pilsētu celtniecības projektēšanas institūta direktors H. Nartišs. Projektā darbojoties arī jaunais architekts Atis Bīviņš, kas arī pats apmeklējis „Latvijas ciemata" vietu Taksimo, kas neatrodoties mūžīgā sasaluma zonā, jo tur esot tikai sezonas sasalums līdz 6 metru dziļumā. Šinī ciematā varēšot nometināt 800 cilvēku, kas strādāšot pie jaunās dzelzceļa magistrāles, reizē priecājoties par „skaisto taigas ainavu", jūsmojis Atis Bīviņš. Sals šeit esot 50 gradu. Pirmā celtnieku brigāde uz Taksimo devusies jau 1975. gadā, lai izteiktu „mūsu republikas nacionālās kultūras īpatnības". Magistrāles cēlājiem uzbūvēšot arī pieminekli. Laikam jau magistrāles organizētāji paredz, ka taigā ar 50 gradu salu un sniegputeņiem radīsies daudz, kam piemineklis būs vajadzīgs.

Baltijas dzelzceļu Rīgas civilbūvju distances priekšnieks E. Dzelzkalns jau izsūtījis „oriģinālas konstrukcijas" mājas ģimenēm un kopmītnēm. Tās esot saliekamas pārvietojamās mājas, kas varot izturēt 56 gradu aukstumu, ir 40 gradu karstumu. Nav grūti iedomāties, kāda gan varētu būt dzīvē šinīs „brīnummājās".

Latvijas jaunieši dzelzceļa būvdarbiem „dzīvi un sirsnīgi atsaucas", izteikusies Komūnistiskās jaunatnes savienības centrālās komitejas strādnieku un lauku jaunatnes nodaļas vadītāja Jaņina Āboliņa un šīs nodaļas instruktors Vladimirs Vakula. Starp 20.000 jauniešiem, kas strādājot uz magistrāles, lielāks skaits atrodoties arī no Latvijas. „Ik dienas Centrālajā komitejā ierodas entuziasti, kas lūdz ceļa zīmi uz Baikala-Amūras magistrāli," lielījušies jauniešu vervētāji. Daudzās Latvijas darba vietās radīti speciāli fondi no „brīvprātīgajās talkās" nopelnītajiem rubļiem, lai atbalstītu latviešu jauniešu izkliedi vergu darbam Pad. savienības ziemeļu apgabalos.

Raksts beidzas ar patētiskām rindām: „Un komjaunieši atkal dodas ceļā... Viņu varonīgās gaitas pagājušajās piecgadēs simbolizē tādi vārdi kā Komsomoļska pie Amūras, Magņitogorska, Turkestānas—Sibirijas dzelzceļš, Dņepras hidroelektrostacija, Bratska... Šodien jauns uzdevums — Baikāla-Amūras magistrāles celtniecība."

V.S.

Vieta, kur atradīsies Latvijas ciemats, kur Sibirijā nometinās dzelzceļa būvdarbu strādniekus no Latvijas. Mūžīgi sasaļušajā zemē mājiņas ceļ uz pāļu konstrukcijas pamatiem, ko Baikala — Amūras strādnieki nosaukuši par „spilvenu". Aizmugurē jau redzama kāda uzcelta baraka starp novārgušajām taigas priedītēm.

Šis attēls ņemts no žurnāla Zvaigzne

Nacionālo darbu tēlnieks

Tēlniekam Voldemāram Jansonam 28. decembrī piepildījās 65 mūža gadi. Viņš dzimis 1912. gadā Rīterē, Daugavas skaistākajā posmā — ar Staburagu, Liepavotu, Rīteres gravu, Oliņkalnu, Pērsi. Saulainā Daugava dāvina daļu savas dvēseles. Skolas gadi V. Jansonam aizritējuši Pļaviņās. Tur dzīvo trīs lielas personības: rakstnieks un gleznotājs Jānis Jaunsudrabiņš un brāļi Štrāli: gleznotājs Aleksandrs un rakstnieks Kārlis. Skolā tēlotājas mākslas māca gleznotājs Aleksandrs Štrāls, nosvērtais Jānis Audriņš, vēlāk asprātīgais un dinamiskais tēlnieks Valdemārs Jakobsons. Tāpēc nav brīnums, ka V. Jansons sapnis kļūst mākslas akadēmija un akadēmijā —tēlniecība. Tēvzeme un tēlniecība veido V. Jansona personību.

Jaunie tēlnieki meklē starp pasaules meistariem sev paraugus, bet V. Jansons izvēlas par ceļa rādītājiem latviešus. Latvju nelielās tēlnieku saimes priekšgalā trīsdesmitajos gados stāv latvju tēlniecības dižmeistaru trijotne — trīs lielie Z: Zaļkalns, Zemdega, Zāle. No šīs trijotnes jaunais censonis V. Jansons izvēlas sev vistuvākos — Teodoru Zaļkalnu un Kārli Zemdegu, kas, latvisko garu pauzdami, apvieno intimitāti ar monumentālitāti, visvairāk iegūdams no Zemdegas latvju tautas dvēselīgā cildenuma un garīgās tieksmes uz augšu.

Rīgā jauno censoni saista un apbur Rīgas mākslas gaisotne: teātri, koncerti, opera, izstādes, mākslas grupas, lielas personības un arī sports. Viņu ietekmē Valdemāra Tones un Konrāda Ubāna pozitīvās atziņas. Latviskās sadzīves alkās V. Jansons ir viens no Latvijas mākslas akadēmijas vietnotnes Zaļā Zeme dibinātājiem.

Mākslas akadēmiju V. Jansons beidz 1943. gadā ar diplomdarbu Meitene. Apm. piecas pēdas augstas meitenes tēls veidots maigā apdarē. Uz iekšieni vērsts pārdzīvojums un nogrem dēšanās sevī panākts ar nemanāmu galvas noliekumu un atturīgu roku kustībām. V. Jansons ir pirmais drosminieks akadēmijā, kas iedrīkstēdamies diplomdarbu veidot vienas figūras kompozicijā un kompaktā masā, apliecina savu talantu tēlniecības labākajām tradicijām. Akadēmijas laikā viņš veido Tirgus sievu, kas ir viens no labākiem darbiem.

Tautas gara darbinieku tema tuva ir Zaļkalnam un Zemdegam. Zaļkalna Kronvalds, saskardamies plašā žestā ar telpu, simbolizē savu runu dedzīgos un varenos nodomus. Zemdegas Raiņa kapa piemineklī telpa uzsūc figūras kustību: nākotnes saule un tālais mērķis no dusas ceļ jaunekli. Ar Koklētāju arī V. Jansons pieskaņas Zaļkalnu un Zemdegas temai, veidodams to daudz atturīgāk, koklētāja tēlā un ārpus tā likdams nojaust koklētāja attieksmi ar gara pasauli. Statiskās, noslēgtās figūras staltums un spars izteic to pašu Raiņa kapa piemineķļa kustību un ideju, bet pavisam citu līdzekļu veidojumā.

Svešumā veidotajos darbos, kad valdītāja māksla noliedz un iznīcina formu, V. Jansons paliek uzticīgs Latvijas mākslas akadēmijā mantotajām tradicijām — Rīgas skolai. V. Jansona māksla ir sintezētāja, konstruktīva, apliecinātāja māksla ar skaidru un momentālu uzbūvi. Arī portretiem ir līdzīga koncepcija ar vēl askētiskāku asi un frontālitāti; nopietni pētītā forma un plastika piešķir sirsnīgi atklātas izteiksmes pārdzīvojumu. Vijīgajām skulptūrām ir citāda kompozīcija: koniskā spirāles uzbūve ar dzīvā siluetā un ritmā pretējām kustībām un lieliskā plastikā veidotām rokām un kājām.

Vācijas trimdas posmā, dzīvodams Vircburgas bēgļu nometnē, V. Jansons vada studiju; žurnālā Ceļš iejutīgi raksta par grāmatu illustrētājiem: S. Vidberga un Anša Bērziņa grafikām, Veronikas Janelsiņas, Reiņa Birzgaļa un Juŗa Dukura zīmējumiem, par K. Zemdegas pieminekli Rūjienā, K. Zāles Brāļu kapu vārtiem, raksta par mūžībā aizgājušiem māksliniekiem: Jāni Plēpi, Aleksandru Štrālu, vācu tēlnieku Georgu Kolbi.

Ar saviem darbiem V. Jansons piedalās izstādēs jau Latvijā un arī svešumā. Dzīvodams Filadelfijā, V. Jansons strādā ražīgi. 1958. gadā Filadelfijas mākslinieku grupas izstādē viņa darbi novietoti atsevišķā telpā. 1959. g. V. Jansona darbu izstāde Lihaija (Lehigh) universitātē, 1962. g. Dunkānes (Duncan) galerijā Ņujorkā, 1972. g. Filadelfijas latviešu biedrībā. Četrus gadus pēc kārtas (1965.-1968. g.) V. Jansons piedalās Delveras izstādēs. Viņa portretu — Rakstnieks Pēteris Ērmanis — godalgo 1955. gadā. 2. vispārējo dziesmu svētku mākslas izstādē Ņujorkā par statuju Dziedātāja viņš saņem goda balvu. 1959. gadā V. Jansonam piešķir Kultūras fonda balvu par darbu Māte.

Edmunds Zirnītis

Uzlabojumi ASV pensionāriem

ASV „Social security" pensiju saņēmēji ar 1978. gada 1. janvāri varēs izpelnīt 4000 dol. gadā (līdzšinējo 3000 dol. vietā), nezaudējot tiesību uz pilnu pensiju. Nākošajos 3 gados (1979-1981. g.) šo summu paaugstinās par 500 dol. gadā, paredzot, ka ar 1982. g. 1. janvāri izpelņas ierobežojumu vispār atcels vai nu visiem pensionāriem, vai tikai tiem, kuŗi vecāki par 70 gadiem (par to vēl lems).

Ne tik priecīga ziņa ir tā, ka 1977. g. slimnīcu izdevumi pieauguši 2 reizes vairāk nekā vispārējā dzīves dārdzība, kādēļ pensionāriem nāksies vairāk piedalīties šo izdevumu segšanā. Ar 1. janvāri „Medicare" pacientiem būs jāmaksā pirmos 144 dol. no slimnīcu lēsēm (līdz šim tikai 125 dol.), ja ārstēšanās slimnīcā nav ilgāka par 60 dienām. Lēses atlikumu segs valsts apdrošinājums. Tiem, kuŗi paliek slimnīcas aprūpē ilgāk par 60 dienām, sākot ar 61. dienu būs no savas kabatas jāpiemaksā slimnīcai 36 dol. par dienu (līdz šim 29 dol.).

Pensionāriem labāki būs jaunie noteikumi, ka ar 1978. g. 1. jūliju tiem nebūs vairs jāpiemaksā par pārtikas kuponiem („Food stamps"). Uz pārtikas kuponiem būs tiesīgas ģimenes, kuŗu tīrie ienākumi nepārsniegs 3.930 dol. gadā (vieniniekiem 2970 dol.), kāda likme atzīta par pilsoņa „nabadzības līmeni". Ja līdz šim pārtikas kuponu pieprasītajiem vajadzēja sīki uzdot atskaitāmos izdevumus, turpmāk par tiem visiem atskaitīs „cietus" 60 dolarus par ģimeni. Varēs atskaitīt arī īres maksas, ja tās pārsniedz 50 proc. no mēneša ienākumiem. Maksimālie ienākumi pēc visām atskaitēm vieniniekiem, kuŗi nestrādā, pārtikas kuponu saņemšanai noteikti 383 dol. mēnesī, bet laulātam pārim 463 dol.

Mūsu pensionāru kopām jaunie noteikumi jau laikus būtu jāsaņem no „Social security" pārvaldes vietējiem birojiem un jāziņo saviem biedriem. Mūsu vecie ļaudis, diemžēl, kautrības vai neziņas dēļ valsts budžetā paredzētos pārtikas kuponus vēl arvien nepieprasa.

Vgs

KLĪVLANDE

● Aukstums un sniegputenis izjaucā vairākas sanāksmes un sarīkojumus. Pa diviem lāgiem slēdza lidlauku, apstājās kustība arī ielās. Ceļotāju, kas iestrēga Klīvlandes satiksmes centros bija tik daudz, ka pietrūka vietu pilsētas viesnīcās, kādēļ daudzi meklēja patvērumu privātos dzīvokļos, bet daudzi, ap 700, palika lidostaukā, kur tos apgādāja ar siltām segām un uzturu. Tika pārtraukti sarīkojumi un sanāksmes. Amerikas ģimnāzijas plānošanas sēdi atcēla uz februāri.

● Lietuviešu un latviešu pārstāvju sanāksme noklausījās ziņojumu par ungāru demonstrācijām Vašingtonā, kas prasa Sv. Stefana kroņa paturēšanu ASV līdz tam laikam, kamēr Ungārijā izbeigsies komūnistu terrors.

J. E.

Grēvenhorstā TV un radio darbnīcas galīga inventāra un iekārtas izpārdošana

Arī plaša TV bibliotēka
Zvanīt (705-687-6758.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

691 College St., Toronto, Ont.
M6G 1A5
T. L. Kred. sab.
HAMILTONAS NODAĻA
16 Queen Street North,
Hamilton, Ont. L8R 2T8
T. L. Kred. sab.
LONDONAS NODAĻA
R. Bērziņa mājā

MAKSĀ

A) 8% pensionāriem par ne mazāk kā $2000.00 noguldījumu bez dzīvības apdrošinājuma, aprēķinot procentus katru mēnesi.

B) 7¾% par 1 gada termiņa noguldījumu ne mazāk par $1000.00.

8% par 3 gadu termiņa noguldījumiem ne mazāk par $1000.00.

Procentus aprēķina par ceturkšņiem, dzīvības apdrošinājums līdz $2000.- procentuāli atkarīgs no biedra vecuma iemaksāšanas brīdī. Naudu var izņemt pirms termiņa, maksājot 1% sodu par izņemto naudas daļu.

9% par 3 gadu termiņa noguldījumu ne mazāk par $1000.00 (% saņemot termiņa beigās). Dzīvības apdrošinājums ar tiem pašiem noteikumiem kā iepriekšējiem noguldījumiem.

C) 8% par 1 gada termiņa noguldījumu ne mazāk kā $2000.00.

8,5% par 3 gadu termiņa noguld. ne mazāk kā $1000.00.

9,25% par 5 g. termiņa noguldījumu ne mazāk par $1000.00. Procentus pieskaita vienreiz gadā bez dzīvības apdrošinājuma. Noguldījumus var izņemt tikai pēc termiņa izbeigšanās.

IZSNIEDZ

apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10.000,00, māju obligācijas līdz $75.000.

Toronto birojs atvērts no pirmdienas — ceturtd. no 10 rītā — 7.30 vak., piektd. no 10 rītā — 8.00 vakarā. Sestdienās no pl. 10 rītā līdz 1 pēcp. Vasaras brīvlaikā, no 15. jūnija līdz 15. sept., birojs sestdienās slēgts.

Tālrunis 922-2551

Hamiltonas birojs atvērts otrd. un ceturtd. no 6.30 vak.—9 vak.

TĀLRUNIS 529-7239

Londonas birojs atvērts trešd. no pl. 7 vak. — 9 vak.

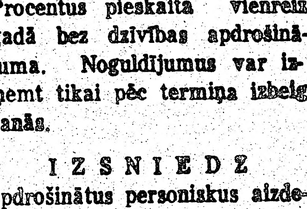

PIEMINEKĻI

487-2147, vakaros 445-8953
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets
Īgauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2019 Yonge St., Toronto
Starp Eglinton un Davisville
Prasīt pēc E. J. Hopp

(30. turpinājums)

Galvenā redaktora stāvoklis dienas laikrakstā tomēr bija izcils diezgan. Medņa īpaši viņa dāmai sarakstītās lugas vienu laiku labprāt izrādīja Nacionālais teātris. Viņa stāstiem un romāniem pārmet zināmu patosu — manierismu.

Vienu laiku Mednis propagandēja modernismu franču rakstnieka Margerita garā, kas pauda toreiz sievietes atbrīvošanu „vecpuises" „brīvās mīlas" garā. Drusku saspīlēta tiešām ir viņa trimdā radusies strēlnieku triloģija. Tur pieminētas „nimfiņas" — jaunas seksuāli aksaltētas meitenes, ko krievs Nobokovs „radīja" ar savu „Lolitu" tikai piecdesmitajos gados, iegūdams lielu popularitāti rietumos.

Vācijā, trimdā vienā nometnē (Grēvenē) dzīvodams, Mednis „sarāvās" ar tagadējo simtgadnieku Jaunsudrabiņu, bet tas jau arī bija diezgan viegli ieērcināmas dabas.

Edvīna 12 triumfa gadi Latvijas Kareivī bija tikpat kā „izraksti" no Aleksandra Plensnera karjēras, kas ilgojās tikt savā vecajā vietā atpakaļ. Tāda reize pienāca pēc 15. maija. Mūsu avīzes saimnieciskais redaktors, kas satikās ar prezidentu, teica: „Plensneram nāk par labu, ka Čakste viņam licis ciest." Tagad viņi apmainījās vietām, uz Armijas stāba nodaļu strādāt bija jāiet Mednim. Tā kā viņš pa to laiku bija pabeidzis augstskolu, viņam piešķīra saimnieciskās mobilizācijas nodaļu. Ilgi pastāvēt tur nevarēja, dažs noteicējs varbūt domāja, ka Latvijai nekad nevajadzēs mobilizēties. Un tā boļševikiem iebrūkot, viņš bija finanču ministra sekretāra amatā, kur tas kādu laiku palika. „Tur blakus istabā sēž Tabaks un smēķē tabaku", mani informēja Edvīns, kad viņu kādreiz apciemoju. Tabaks bija pazīstamā komūnistu pagrīdnieka Jablonska znots, un tā kā pilnīgi bez kādas izglītības, tad Medņa palīdzība bija neaizstājama. Vēlāk, saprotams, arī viņa vietā ielika citu.

Dažā ziņā Plensners bija Mednim līdzīgs — rakstnieks, dāmu mīlulis, arī ļoti stalts, ne tik slaids. — „Man patīk Plensners!" reiz kautrīgi atzinās liego mīlas dzejoļu autore Alija Baumane. — 1919. gadā Liepājas periodā, kad par stāba priekšnieku nāca ģenerālis Misiņš, kpt. Plensneru aizkomandēja uz Ziemeļlatviju oficiāli par galveno kara cenzoru, bet arī, lai vadītu preses un informācijas daļu. Nobeidzot Latvijas augstāko kara skolu, tas ieguva gandarījumu — pulkveža pakāpi un 1937. gadā militārā atašeja amatu Berlīnē. Volchovas cīņu laikā viņš komandēja pulku.

„Mazajā Latvijā" — Vācijā A. Plensners bija aktīvs Potsdamas komitejā, pēc tam redakcijas loceklis Libekas Vēstnesī, līdz aizbrauca uz Zviedriju, kur iestājās Švābes — Grīna — Bērziņa „Fraternitas Artium".

Pēc Latvijas Sarga un Tautas Balss Valkā, kas 1919. gada 1. oktobrī pievienojās Brīvajai Zemei, nākošais oficiozs bija Valdības Vēstnesis. Tas sāka iznākt Rīgā, kad tur 1919. gada rudenī nostiprinājās Ulmaņa valdība. Redaktors bija O. Nonācs, bet no 1920. gada vasaras M. Ārons, viņa palīgs Jēkabs Janševskis — tātad bijušie Tautas Balss cilvēki. Valdības Vēstnesī bija viegls darbs — vajadzēja tikai sakārt citu citam galā likumus un valdības rīkojumus, ko izdeva atsevišķās burtnīcās iesiešanai.

Visas redakcijas saņēma no operas un teātriem ieejas brīvkartes, parasti 2 personām, kas derēja ne vien premjērām, bet visām izrādēm. Tad nu avīzēm par pateicību bija jāuzraksta recenzijas. Bieži Valdības Vēstnesī nebija nekā cita ko lasīt kā vecā Āronu Matīsa teātŗa kritikas!

Dažreiz tās izgadījās tādas „pajocīgas". Atceros, 1921. gadā Nacionālajā teātrī izrādīja beļģa Šarla van Lerberga „Panu", kur arī paša meža dieva lomā uzstājās staltais Reinis Parņickis, kas nesen bija pārnācis no brīvības cīņām. Lerbergs savā lugā notēlojis šo dabas personifikāciju kā vitālu zemes spēka nesēju, kas ierodas ticīgi askētisku zemnieku ciemā, tāpat primitīvā ādā apģērbtās Paneskas (Antas Klints) pavadībā. Par to kādā sabiedrības daļā sacēlās protests, un feļetonists Olivereto dzejoja apmēram tā:

„Kā jums nav kauna, mesjē van Lerberg.
Ķer viņu, Berg, ķer, Berg!"

Arvēds Bergs no 1920. — 21. g. bija iekšlietu ministrs, abi ar Parņicki pēc 20 gadiem aizvesti. Bergs līdz ar to it kā bija atbildīgs par sabiedrības morāli. Par oficiālo viedokli bija jāuzskata ar burtu A. parakstītā recenzija Valdības Vēstnesī, ka kailuma kults mūsu klimatiskiem apstākļiem neesot piemērots, jo Latvijā vajagot silti ģērbties.

Kārlis Ulmanis preses nozīmi aptvēra it labi, tādēļ drīz pēc atgriešanās Rīgā no Liepājas, 1919. gadā, sāka organizēt savas partijas oficiozu Brīvā Zeme. No 1920. līdz 1922. gadam atbildīgais redaktors bija intelliģentais žurnālists Edmunds Freivalds, Liepājas grāmatnieka dēls, kaŗa laikā darbojās Līdumā (kas gan tur nedarbojās!). Viņš mira augustā, peldoties jūrmalā, un tā bija viena no Zemnieku savienības sāpīgākām traģēdijām uz ilgu laiku. Par literārās daļas vadītāju strādāja novelists Jānis Ezeriņš, tātad abi labi spēki. Virza, kas nāca pēc Ezeriņa, bija liels gars, bet savu subjektīvitāti nejaudāja paklaut avīzes interesēm un darba stingrajām prasībām.

Vēl pie Brīvās Zemes piederēja rakstnieks Eduards Cālītis, pazīstams jau no dekadentu laikiem, Rūdolfs Vilde ar skaidru skatu ārlietās, bet kaut kā viņiem neizdevās noteikt avīzes seju. Kopš 1921. gada līdz pat 1938. gadam Brīvās Zemes galvenais redaktors bija kādreizējais Kuldīgas seminārists J. Druva. Viņa raksturīgākā īpašība bija uzticība un paklausība Ulmanim, ar ko kopīgi jau 1917. gadā bija apstaigājis Vidzemi, klaušinot, vai zemniekos mostas patstāvības doma.

Ulmanis par savu bazi izvēlējās lauku saimniekus. Likās, ka uz šī noslāņojuma preses izdevumi varēja it droši dibināties, spriežot pēc agrāko gadu desmitu piemēriem. Jaunajā Čechoslovakijas valstī Zaļās internacionāles centrā sevišķi plauka visāda veida zemniekiem domāti izdevumi. Čechi nav liela tauta, tādēļ būtu vērts pastudēt to apstākļus, kā arī zviedru kooperātoru nedēļas žurnāla Vi (Mēs) izplatīšanas sistēmu un popularitāti. Ulmanim nezin kāpēc bija radusies pārliecība, ka avīze, ja tā nav kļuvusi tik bagāta kā Jaunākās Ziņas, var pastāvēt tikai ar lielām piemaksām. Viņš drīz atraisījās no Latvijas Sarga, ja kādas saites ar to bija bijušas. Vajadzēja naudu, pulka naudas! Nauda visvieglāk, ātrāk iegūstama ar tirdzniecību vai ar aizdošanu uz augļiem. Un lūk, Richards Zarriņš zīmēja Zemnieku bankas akciju, kur jauns laucinieks pasniedz savu ietaupījumu pēc Laimas vai Mildas tērptai tautumeitai un tā liek lādē, lai varētu dot lielajiem kungiem, kas maksā procentus. Bet ja šķirstiņā tik daudz, cik vajadzīgs, nesanāks, tad ar partijas protekciju var dabūt lētu kreditu no Latvijas Bankas. Ādolfs Klīve savu atmiņu 2. daļā stāsta, ka visi saimnieciskie uzņēmumi, kas partijai sagādājuši tik daudz nepatikšanu, dibināti, lai iegūtu līdzekļus Brīvaja Zemei.

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Toronto latv. tautas augstsk. ģimn. Draudzīgā aicinājuma atcerei skolas drāmas pulciņš rež. H. Miķelsona vadībā šogad iestudējis Voldemāra Richtera 3 cēlienu komēdiju Nebēdnieki, kas ir 1936. g. darbs. Tās darbība risinās Latvijas lauku sētā. Lugā pavisam 11 tēlotāju, liela daļa no iepriekšējiem gadiem un daži jauni tēlotāji. Jauniestudējuma izrādes notiks abos Draudzīgā aicinājuma sarīkojumos: 28. janvārī pl. 18 un 29. janvārī pl. 17, Latviešu namā, kad sākas latviešu kultūras dienas Kanadā.

● DV Toronto nodaļas nākošais sarīkojums būs biedru pēcpusdiena, 22. janvārī, pl. 14 DV namā ar priekšlasījumu un priekšnesumiem.

● Harbour Front mākslas galerijas izstādi atklās 10. janvārī pl. 17, 235 Queens Quay West. Izstādē ar saviem darbiem piedalās 60 mākslinieku. Latviešus pārstāvēs tēlnieks Zigfrīds Jurševskis un mākslas audēja Ņina Jurševska. Izstāde turpināsies līdz 28. janvārim.

● Sv. Jāņa baznīcā 15. janvārī pl. 11 ordinēs teologu Artūru Liepkalnu, kas ar martu būs jaunais Minsteres latviešu ģimnazijas direktors. Ordinācijas dievkalpojumu vadīs archibīskaps A. Lūsis, piedaloties Toronto luterāņu mācītājiem, ASV austrumu apgabala prāvestam K. Birzniekam, Kanadas apgabala prāvestam A. Voitkum un māc. Fr. Rupertam no Bostonas. Dziedās alts Līga Aldiņa un tenors Mārtiņš Aldiņš no ASV.

● Toronto latviešu baptistu draudzes Vecgada vakara dievkalpojumā dievvārdus teica A. Lagzdiņš, dziedāja draudzes koris diriģenta Arvīda Purva vadībā. Bija arī māsu pulciņa dziesmas un deklamācijas, kā arī uzrunas. Vakars, kuru vadīja māsu pulciņa priekšniece Nellija Ābele, bija pulcinājis ap 50 dalībnieku. Draudzes dievkalpojumus 8. un 15. janvārī vadīs māc. P. Odiņš no Filadelfijas.

● Māc. J. Cālītis kristījis Zani Andru Kļaviņu, Jāņa un Mārītes meitu no Dandas, Ontario.

● Toronto Latviešu biedrība rīko referāta pēcpusdienu 22. janvārī pl. 14 Latviešu namā. Referēs māc. Ā. Čops par tematu: Reliģiskais dzīves un pasaules skatījums. Nākošajā sarīkojumā 12. februārī pl. 14 ārstu panelis — Kas ir cilvēks, piedaloties Dr. G. Zepei, Dr. E. Upeniekam un Dr. K. Koblensei. Latviešu dāmu komiteja 4. februārī rīko kabarē vakaru — Dzenis un kompānija. Latviešu biedrības gadskārtējais karnevāls 25. februārī pd. 19.30 Latviešu namā ar masku parādi un godalgošanu. Deju kopas Diždanča telpu dekorējums. Deju mūziku spēlēs Runči. 12. martā pl. 14.30 prāv. Dr. B. Kokina referāts, bet 9. aprīlī paredzēta biedrības gada sapulce. Kopš pagājušā gada sapulces biedrībā iestājušies 18 jauni biedri.

● DV Toronto nodalas šacha meistarības izcīņa sāksies 8. janvārī pl. 15 DV namā un turpināsies ik svētdienu. Dalībniekiem pieteikšanās pie N. Brasliņa, tālr. 691-3163, vakaros.

● Kurzemes Ziemsvētku kauju atceres svētbrīdis pie Kritušo karavīru pieminekļa Saulainē 14. janvārī pl. 6 vakarā. Piedalīsies māc. E. Ķerģis no Hamiltonas. Pēc svētbrīža draudzības vakars Saulaines sabiedriskajās telpās.

● Mednieku un makšķernieku kluba gadskārtējā Zaķu balle ar medījumu un zivju izlozi notiks 14. janvārī pl. 7.30 vakarā, Latviešu namā. Spēlēs Runči no Hamiltonas.

● 1977. gada 20. decembrī tika izsūtītas kvītis visiem, kas ziedojuši Marisa Vētras piemiņas fondam. Ja kāds nebūtu tās saņēmis, lūdzu rakstīt: Marisa Vētras Fonds, 116 Edgewood Ave., Toronto, Ontario M4L 3H1.

DV Toronto nodaļas biedru sapulce 26. februārī

Par datumu vienojās aizvadītajā nodaļas valdes paplašinātā sēdē 27. decembrī DV namā. Sēdes ievadījumā valdes priekšsēdis Z. Akots aicināja ar klusuma brīdi pieminēt nesen mūžībā aizsaukto DV saimes piederīgo, ar zelta krūšu nozīmi apbalvoto bij. ministru Alfredu Bērziņu.

Sapulces raitākai norisei par amatpersonu nominācijas komisijas priekšsēdi izraudzīja Albertu Lucu, kas savukārt kooptēs pārējās nominācijas komisijas amatpersonas.

Aprūpes daļas vadītājs O. Ansons ziņoja, ka svētku laikā apciemoti slimnieki slimnīcās un mājās. Ziemsvētku ziedojumu vākšanas akcijā izsūtītas 2100 vēstules. Līdz šim ienākuši 3000 dol., šī akcijas beigsies 15. janvārī, līdz kādam laikam atsaucīgie ziedotāji, kas to vēl nebūtu darījuši, varēs pievienot arī savu ārtavu. Grūtos apstākļos nonākušo LKOK un viņu ģemenes piederīgo atbalstam dzimtenē atvēlēja 250 dol., kā arī vienu palīdzības saini.

Kasiere Aina Selga informēja, ka nosūtīti 500 dol. Patiesības fondam, kam savu ārtavu bija veltījuši vairāki tautieši un nodaļas valde. DV kluba kasiere Alma Reinberga savukārt informēja, ka DV nama remontu un uzlabojumu darbiem šai gadā izdots 14.000 dol. Vēl izdarāmi daži citi uzlabojumi. Ziemsvētku tirdziņš devis 3.900 dol atlikumu, ko sadalīs uz pusēm ar DV Kanadas valdi. Tirdziņa rīcības komitejas priekšsēdis K. Markitants norādīja, ka tirdziņa pasākums labi attaisnojies.

Sarīkojumu daļas vadītājs V. Ķuze informēja par Jaungada sarīkojuma veiktajiem priekšdarbiem. Populārās estrādes dziedātājas Larisas viesošanās no Vācijas paredzēta 14. un 15. aprīlī. Sekretārs V. Brasliņš apsveicis dzīves gadu jubilārus: Voldemāru Plēsumu, kam 4. decembrī piepildījās 60 gadi, ar 65 gadiem apsveikti — Ērichs Ozoliņš (12. decembrī) un Oskars Ārents (23. decembrī) un Kazimirs Sprudzāns, kas 30. decembrī palika 70 gadi. Nodaļā pašreiz 511 biedri.

Svētku gadījumā saņemtas daudzas pateicību un apsveikumu vēstules, to vidū arī no Daudzkultūru ministra vietn. Normana A. Kafika. Sirsnīgu pateicības vēstuli bija atsūtījis arī LNF ģenerālsekretārs Andrejs Eglītis no Zviedrijas.

O. K.

Lai latviešiem būtu iespēja noklausīties vērtīgus koncertus, par to jau gadiem rūpējas Toronto latviešu koncertapvienība, kuras nākošais koncerts notiks 26. janvārī pl. 20 Sv. Lorensa mākslas centrā, kad viesosies čelliste Linda Alļe no Ņujorkas. Attēlā koncertapvienības valde, no kreisās: abonentu lietu kārtotājs A. Kalviņš, sekretāre A. Kārkliņa, kasiere M. Jaunzare, priekšnieka vietnieks un administrātors O. Indzers, sekretāre E. Timermane, abonementu pārzine H. Lejiņa un priekšsēdis A. Purvs. Foto: J. Liģers

Igauņi parāda nacionālo lepnumu

MASKAVA POŠAS 1980. GADA OLIMPIADAI

Igaunijas senatnīgajā galvaspilsētā Tallinā, ko tagad apdzīvo turpat pus miljons ļaužu, no kuriem ceturtā daļa jau ir krievi, 1980. gadā notiks olimpiadas sacīkstes burāšanā. Pilsētas nomalē, jurmalā, jau top olimpiskais ciems 650 burātāju nometināšanai, ar trīsstāvu terasveidīgām ēkām, kas atgādina pēdējo olimpisko burātāju ciemu Ķīlē, Vācijā. Līdz 1980. gadam jābūt gatavai arī jaunai viesnīcai ar 800 gultām, kam kopā ar viesnīcām vecpilsētā jāuzņem no rietumiem gaidāmie 15.000 tūristi. Tikai 80 km attālu, pāri šaurajam jūras līcim, atrodas Helsinki, igauņu tautai valodas un izcelsmes ziņā radniecīgo somu mētropole.

Pretēji bezgaumīgā „krievu stilā" veidotiem namu kompleksiem un jaunceltnēm Rīgā, Tallinā koši pavīd skandinaviskais. Arī savrupmājas pilsētas nomalēs šajā ziņā iepriecina aci, apliecinot savu aistētisko gaumi, fomas izjūtu, krāsu prieku un īpatu glītumu, par ko atzinīgi atsaukušies rietumzemju ceļotāji. Ja jau tagad krievu vasarnieki sūdzas, ka igauņi uzkrītoši laipnāk izturoties pret zviedriem, somiem un vāciešiem nekā pret viņiem, tad 1980. gada olimpiadā maskaviešiem te būs visai grūti sajust „brālīgās republikas" sirsnību. To garantē igauņu nacionālais lepnums!

Igauņi apvainojas, ja viņus salīdzina ar padomju tautām. Pati maskaviešu statistika apliecina, ka Igaunijā ir augstākais preču patēriņš uz personas nekā visā Pad. savienībā, lielākais auto skaits nekā citās „republikās", viņu darba veiksme tālu pārsniedz padomju caurmēru. Savas valsts neatkarības laikā igauņi bija trīs reizes turīgāki par somiem, turpretim tagad somi ir piecas reizes priekšā igauņiem, kuŗi zina un izjūt, kādēļ tas tā. Atklātas konfrontācijas ar okupantiem Igaunijā nav, viņi vienkārši izvairās no krieviem, nerunā ar tiem, jo „nesaprot" krieviski. Kūrvietās pagājušo vasaru „pazuda" ielu uzraksti krievu valodā. 21. jūnijā, kad bija jāsvin Igaunijas varmācīgā pievienošana Pad. savienībai, no daudzām igauņu savrupmājām „pazuda" sarkanie karogi. Rūpnīcās un publiskos laukumos Igaunijā mazāk redz komūnisma saukļus un Ļeņina bildes nekā citās „padomju republikās". Zemdega kvēl! Rietumnieku pieplūdums olimpisko spēļu laikā to tikai veicinās.

Burāšanas olimpisko sacīkšu organizācijas komiteju vada inženieris Oļegs Sapožņins, ilggadējs igauņu transformātoru un augstsprieguma būvju pārzinis, kas bija arī padomju starptautiskais tiesnesis riteņbraukšanā, sacīkstēs Minchenē un Montrealā. Viņam uzticēta arī laika zoba saēstās Tallinas vecpilsētas atjaunošana, pieaicinot poļu lietpratējus, kuŗiem pieredze kaŗā nopostītās Varšavas, Krakovas un Dancigas vēsturisko celtņu restaurācijā.

Igaunijas okupanti katrā ziņā vēlas parādīt Tallinu uzspodrinātu.

Ja arī nesenajā 29. Baltijas regatē rietumzemju burātāji atzina, ka Tallinas jūras līcis ir ideāls burāšanai, labāks par iecienītajiem Ķīles ūdeņiem, sporta entuziastu prieku tomēr aizēno kāda politiska puante: kā gan tas saskan ar olimpisko spēļu ideoloģiju, ja šīs spēles burāšanā tiek rīkotas okupētā, apspiestā un nebrīvā zemē, kur komūnistu diktātūrā pakļautai tautai un tās viesiem vajadzēs godināt apspiedēju karogus un dziedāt viņu himnu? Nav dzirdēts, ka ASV olimpiskai komitejai kāda apspiesto tautu or-

(Turpinājums 13. lp.)

Mūžīgā mierā aizgājis bij. Kārsavas stacijas priekšnieks

Jānis Jumars

dzimis 1896. gada 28. janvārī Biržu pagastā,
miris 1977. gada 15. decembrī, Londonā, Ont.

Viņu mīļā piemiņā paturēs
sieva, divas meitas un četri mazbērni

Miljardi Pad. savienības atbalstam

Padomju varas 60 gadu pastāvēšanas komiteja, ko Brīvās preses apvienība, sadarbībā ar starptautiskām trimdas organizācijām, nodibināja Minchenē, rīko a plašu sanāksmi kardināla Vendeļa namā. Sanāksmē piedalījās 350 cilvēki, arī Bavārijas preses, radio un televīzijas pārstāvji. Sanāksmi atklāja un vadīja komitejas priekšsēdis A. Grīnbaums. Ar runām uzstājās: Bavārijas landtāga CSU frakcijas vadītājs Dumans, Brīvās preses apvienības prezidents Dr. Marinofs un Austrijas bij. ķeizara vecākais dēls, Dr. fon. Habsburgs.

Runātāji centās dot sanāksmei apgaismojumu par komūnistiskās varas īstenību, kas tiek apslēpta ar Oktobra revolūcijas 60. g. jubilejas svinību propagandu, sniegt komūnistu 60 gadu valdīšanas un noziegumu bilanci.

Atklājot sanāksmi Grīnbaums nolasīja Bavārias darba ministra apsveikumu telegrammu. Viņš arī aizrādīja, ka cilvēku balsis pēc brīvības komūnistiskajās valstīs nedrīkst palikt neuzklausītas. Mūsu pienākums ar visiem iespējamiem līdzekļiem viņus atbalstīt.

Bavārijas darba un sociālās ministrijas sekretārs Dr. Vondrams vērsa publikas uzmanību uz to ka aiz Oktobra revolūcijas svinību spožuma paliek tā pati cilvēku apspiestība, kāda tur pastāvējusi jau 60 gadus komūnistiskā režīma laikā. Komūnistiskā vara neatnesa cilvēkiem brīvību, bet apspieda to jau savos dīglos.

Bavārijas valdības pārstāvis, landtāga CSU frakcijas vadītājs Dumans, nododot valdības sveicienu, uzsvēra, ka brīvību rietumos uzskata par parastu lietu. Pad. savienībā un citās komūnistiskās valstīs cilvēkiem brīvības ir tik, cik partija atļauj. Brīvās pasaules balsij par brīvību un cilvēku tiesību neievērošanu jābūt skaidrai un pietiekoši skaļai.

Brīvās preses apvienības prezidents Dr. Marinofs savā runā — Komūnistiskā 60 gadu varas bilance, nāca pie atziņas, ka komūnistiskā vara Pad. savienībā nedeva to brīvību, par ko cīnījās revolūcionāri. Cīnītāju ideālu un brīvības centienu vietā tur valda apspiestība un terrors, uzturēts ar milicijas un militāro varu.

Dr. fon Habsburgs, kā komūnistiskā režīma pazinējs, savā runā ar faktiem pierādīja padomju politikas kailumu — bez parastā propagandas apvalka. Pad. savienība brīvai pasaulei ir drauds un rada pamatus bailēm tās varas izplēšanas dēļ. Ja 1939. g. Pad. savienības pārvaldē bija tikai 7 proc. no visas cilvēces, tad zem komūnistiskās varas tagad atrodas jau 36 proc. no visas cilvēces. Šie fakti liek katram nopietni jautāt — kā tas varēja notikt? Pad. savienība joprojām paliek uzticīga Ļeņina politikas mērķim — pasaules iekarošana. Padomju diplomātija šī mērķa sasniegšanai brīvajā pasaulē iesaista milzīgo aģentu skaitu ar konkrētiem uzdevumiem. Habsburgs norādīja arī uz padomju ārlietu politikas stabilitāti. Gromiko jau 19 gadus ir ārlietu ministrs, un pirms tam 11 gadus bija ārlietu ministra vietnieks. Tādi profesionāli ārlietu ministri nepastāv nevienā demokratiskā valstī visā pasaulē. Šeit ārlietu ministri ir jau politiski paguruši, iekām stājas amatā.

Dr. Habsburgs vērsās pret Rietumeiropas valstu valdībām par kredita izsniegšanu Pad-savienībai, kas dod tai iespējas izveidot un uzturēt lielāko kara mašinēriju pasaulē. Pēdējos 15 gados rietumu valstis izsniedza Pad. savienībai kreditus 43,5 miljardu dol. apmērā, kas trīskārtīgi pārsniedz Maršala plānu, ar kura atbalstu tika uzcelta kara laikā izpostītā Rietumeiropa. Tas savukārt apliecina arī komūnistiskās sistēmas nespējību. Ja šis kapitāls būtu ieguldīts enerģijas attīstībai, rietumu valstīs nepastāvētu tās daudzās saimnieciskās, sociālās problēmas, ar kurām valdības nespēj tikt galā.

Viņš izteica nožēlu, ka rietumos vēl arvien valdību virzienus izšķir nevis diplomātu un politiķu spējas, bet propaganda. Tieši tādā veidā rietumu demokratija ļauj Pad. savienībai iedarboties uz masu domām. Katra demokratijas stratēģija cīņai pret to, izrādījusies nesekmīga. Habsburgs norādīja, ka Pad. savienībai ir dotas visas iespējas daudzo kustību finansēšanai rietumos un tā ietekmēt politisko virzienu. Turpretim rietumiem nepastāv nekādas iespējas iedarboties uz sabiedrisko domu otrpus Jaltas līnijai.

Sanāksmes dalībnieku pieņemtajā astoņu punktu rezolūcijā teikts, ka komunistiskajam režīmam Pad. savienībā par upuri krituši pāri par 67 miljoni cilvēku un vairāki miljoni pazuduši bez vēsts.

Brīvās preses apvienība sanāksmē izdalīja savu laikrakstа Freie Presse Korrespondenz pēdējo numuru, gada grāmatas un uzsaukumu.

L. Blaževics

Brangs zivju loms pie Simko ezera. Tādu gūstot nesalst ne vaigi, ne rokas. Attēlā 15. g. v. Andris Liepiņš ar zivju virkni.
Foto: J. Liģers

Vai krievi noklausās amerikāņu sarunas?

Vašingtonā kļuvis zināms, ka Pad. savienība ierīkojusi Kubā, ārpus Havanas, lielas noklausīšanās ierīces, kas uztverot ziņojumus, ko ASV noraidot ar saviem Atlantijas okeana satelītiem 23.000 jūdzes virs jūras līmeņa. Šie satelīti, tā saucamie „intelsati", uzturot sakarus starp ASV un 55 ārvalstīm. Tā nu Pad. savienība izsekojot ASV tālsarunas pāri ūdeņiem. Vašingtona tomēr esot pārliecināta, ka šifrētie militāra rakstura ziņojumi droši. Rūpnīcas un uzņēmumi, kas ārzemēs veic militāra rakstura darbus un pasūtinājumus, svarīgās ziņas parasti pārraidot pat nešifrētas. Padomju noklausīšanās ierīces kalpojot arī saimnieciskai spiegošanai. Spiegošanas ierīces Kubā pagaidām gan spējot tikai noklausīties, bet ne noraidīt. Uztvertās ziņas Maskava „izsijājot" un sistēmatizējot ar modernāko skaitļotāju palīdzību, pie kam šos elektroniskos brīnumaparātus Kremlim apgādājuši paši amerikāņi. ASV galvenie raidītāji uz satelītiem atrodoties Etamā, Rietumvirdžīnijā un Andoverā, Mainā, kas Kubai īpaši izdevīgi no Eiropas ienākušo ziņu uztveršanai. Diennakti caur trim satelītiem virs Atlantijas okeana no ASV ar aizjūras zemēm notiekot 50.000 tālsarunu vien, neskaitot skaitļotāju datu apmaiņu u. c. pārraidījumus.

Vgs

Prof. Edgaram Žubeckim 75 mūža gadi

Toronto uz 75 mūža gadiem 27. decembrī atskatījās prof. Dr. agr. Edgars Žubeckis. Latvijas neatkarības laikā viņš bija Jelgavas lauksaimniecības akadēmijas profesors. Studiju laikā Latvijas universitātē strādājis šīs fakultātes kontroles un izmēģinājuma stacijā. Pēc fakultātes beigšanas viņu 1931. gadā ievēlēja par asistentu pie lauksaimniecības technoloģijas katedras, bet 1938. g. par privātdocentu, pirms tam sešus mēn. pavadījis papildstudijās Vācijā, Čechoslovakijā, Austrijā un Šveicē. No 1940. — 44. gadam E. Žubeckis bija docents Jelgavas lauksaimniecības akadēmijā un augļu un dārzāju pētniecības nozares vadītājs. Pētījumos par Latvijas dzērveni viņš ieguva agronomijas doktora gradu. Viņš publicējis arī rakstus par augļu pārstrādāšanu mājas apstākļos un rūpniecībā. Kopš 1938. gada viņš bijis arī konsultants alus darītavā Aldaris. Bēgļu gados Vācijā strādāja kādu laiku augļu un dārzeņu pārstrādāšanas laboratorijā Berlīnē, bet pēc kara bija ārkārtas profesors Bonnas universitātē. Kanadā ieceļoja 1949. gadā, kur pēdējos piecus gadus bija Ontario dārzkopības institūta zinātnieks Vainlandē, Niagaras tuvumā. Piedalījies daudzos zinātnieku kongresos Latvijā un svešpmā. Viņš ir par biedru vairākās profesionālās organizācijās, arī Latviešu agronomu biedrībā un inženieru apvienībā. Latvijā savā laikā publicējis pāri par 120 zinātnisku darbu. Jubilārs ir zemgalietis, dzimis Vircavas pagastā.

Rd.

Prof. Dr. agr. Edgars Žubeckis

Kā uzveikt lielu aukstumu

Amerikas mediciniskās apvienības (AMA) padoms, kā izvairīties no apsaldētiem locekļiem, ir silti saģērbties, lietāt sausas drēbes un apavus, rosīgi kustēties un izvairīties no alkohola un smēķēšanas īsi pirms iziešanas lielā salā un atrodoties laukā, kad temperatūra zem nulles F.

Ja jūs pārsteidz sals un jums bažas ka nosaldēsiet ausis, degunu, pirkstus, vaigus, nerīvējiet tos ar sniegu vai ledu, kā to vecmāmiņa mācījusi. Lai novērstu audu bojājumus un infekciju, sala skartiem locekļiem vajadzīgi mērena siltuma apliekamie. Nosalušais pēc iespējas ātrāk novietojams siltā telpā, jāietin siltā segā, jādod silti dzērieni, jāieliek siltā, bet ne karstā vannā. Silts ūdens iedarbojas veiksmīgāk, jo ķermenis uzņem tā siltumu ātrāk nekā siltumu no gaisa.

No pārāk lieliem siltumiem, kā sildāmām lampām, karstūdens pudelēm, elektriskajiem sildītājiem u.c. apsaldēto locekļu sasildīšanai jāatturas. Cilvēka muskuļi ir vissvarīgākais avots ķermeņa iekšējā siltuma radīšanai; viņu radītais siltums pietiktu, lai ik stundas uzvārītu litru ledusauksta ūdens.

Tanī pašā apģērbā, kādā mēs mierā sēžot jūtamies patīkami pie 70 gradiem F., tikpat silti mums būs, ja raiti iesim 40 gradu gaisa temperātūrā, bet ja skriesim — pat pie 5 gradiem zem nulles. Aukstā laikā arī jāēd vairāk nekā parasts (15 kalorijas vairāk par katru pazeminājušos temperātūras gradu).

Vgs

Prasa Baltijas valstis iekļaut Eiropas neitrālā joslā

ASV republikāņu partijas nacionālitāšu grupu padome nule publicējusi rezolūcijas, ko tā bija iesniegusi partijas konvencijai Čikagā un kas apstiprinātas 1977. g. 19. novembrī. Vienā no šīm rezolūcijām norādīts, ka ASV ilgus g. allaž pielaikojusies Pad. savienības polītiskām prasībām, bet nu ir laiks pienācis ASV nākt Belgradas konferencē ar savām prasībām, lai pārbaudītu, par cik Pad. savienība tām pielaikojas. Tādēļ ASV delegācijai Belgradā jāierosina neitrālas joslas radīšana ziemeļu hemisfairā, ietelpinot šajā „buferī" Somiju, Karēliju, Igauniju, Latviju un Lietuvu. Neitrālā joslā iederētos arī Polija, Čechoslovakija, Ungārija, Rumānija, Bulgārija un Dienvidslavija. Padomes polītikas un rezolūciju komiteju vada, kā tas publikācijā norādīts, mag. oec. Voldemars Korsts, mūsu laikraksta līdzstrādnieks.

Vgs

Iemaksas Latvijas brīvības fondam

No Ziemsvētku un Jaungada apsveikumu sūtījumiem vēl atpirkušies, iemaksājot Latvijas brīvības fondam: Viļa un Andra Kaļiņu ģimenes — 100 dol.; E. Valtenbergs un M. Kūrs — 40. dol.

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

7. janvārī pl.. 18 Latviešu namā veterānu — strēlnieku Ziemas svētku kauju atcere. Visi laipni aicināti.

12. janvārī pl. 14 Latviešu namā pensionāru sanāksme un nodarbības.

14. janvārī komp. Imanta Saksa JUBILEJAS KONCERTS.

14. janvārī pl. 19.30 Latviešu namā TLMM kluba Zaķu balle. Izlozēs medījumus un zivis. Spēlēs RUNČI.

15. janvārī pl. 11 Kanadas latviešu gaidu jendas 25. g. svētki Sv. Andreja baznīcā. Pēc dievkalpojuma akts baznīcas zālē.

15. janvārī pl. 14 Latviešu namā Toronto korp. kopas atklāts literārs vakars. Piedalās Dr. Ilgvars Spilners, PB LA priekšs. Paneldiskusijas.

21. janvārī pl. 19 Tartu kolledžā, 310 Bloor St. W., Studenšu korp. kopas slēgts tējas vakars. Biļetes: 291-2359.

22. janvārī Bickford Park vidusskolā DV teātŗa „Trīs dienas Plazas viesnīcā" atkārtojums.

TORONTO KONCERTU APVIENĪBAS 1977./1978. G. SEZONAS KONCERTI

26. janvārī, 1978. g., pl. 8 vak. Town Hall, čelliste Linda Aļļe no Filadelfijas, ASV.

20. aprīlī, 1978. g., pl. 8 vak. Town Hall, Rasma Lielmane, vijole.

26. janvārī pl. 19 DV namā ZIEMEĻNIEKI rīko Ķirbēnu sapulces 59 gadu atceri. Tuvāka informācija sekos.

28. janvārī pl. 6 un 29. janv. pl. 5 Latviešu namā V. Richtera „Nebēdnieki". Ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma sarīkojums.

5. februārī pl. 16.30 Sv. Andreja baznīcas telpās Gaujas Gaidu un Rīgas skautu vien. gada svētki.

11. februārī pl. 19 vīru koŗa Viesturs koncerts Lietuviešu zālē Bloor ielā.

17. — 19. februārim LNJAK rīko Šī māksla ir jauna sarīkojumu virkni un balli.

19. februārī pl. 17 Latviešu namā TLB literāri mūzikālā talka par labu TLB sestdienas skolai.

19. februārī pl. 17, Sv. Andreja baznīcas zālē latviešu komponistu un tautasdziesmu koncerts. Piedalās Ingeborga Birne-Veinberga (soprāns), Martha MacVicar (soprāns), Juris Cīruls (baritons).

25. februārī Seneca kolledžā, Minklera auditorijā starptautisks vakars deju kopas Daugaviņas sarīkojumā.

25. februārī Ķemermiestiņā — DV vīru koŗa Kanadā sarīkojums.

1. aprīlī, sestdien, pl. 19 Toronto vanadžu koŗa Zile 6. gadskārtējais koncerts Lietuviešu zālē, 1021 College St.

14. un 15. aprīlī pl. 19 Bickford Park vidusskolā Larisas koncerts. Rīko DV Toronto nod.

23. aprīlī DV vīru koŗa Kanadā sarīkojums.

Rīgā 170.000 telefonu

Sakarā ar telefona ieviešanas Rīgā 100 gadiem — tā notika 1877. gada 28. novembrī — Rīgas telefona tīkla galvenais inženieris Juris Kūla intervijā Rīgas radiofonā pastāstīja, ka Rīgā pašlaik ir 50 telefona centrāles, kuŗām pievienoti 17.000 abonenti. Abonentu skaita ziņā Rīga ieņemot ceturto vietu visā padomijā. Vairāk telefona aparātu esot Maskavā, Ļeņingradā un Ķijevā. Esot uzsākta montēt pati lielākā telefona centrāle Rīgā. Tā atrodoties Imantā, un būšot gatava 1979. gadā. Sāktas projektēt divas jaunas centrāles Purvciemā. Telefona sakarus tagad varot izmantot 92 virzienos, no tiem 26 esot Latvijā, pārējie aiz robežām visas Pad. savienības mērogā.

P. B.

Priecīgi Jauno gadu sveic Latviešu nama valdes priekšsēdis E. Baumanis nama darbinieču vidū. Attēlā no kreisās: E. Kuzņecova, V. Bebre, A. Koka, I. Ezerniece un dāmu komitejas priekšniece S. Zaķe.
Foto: Aleksandrs Kalniņš

Jaungada sagaidīšana Toronto

Līdzīgi iepriekšējiem gadiem, simtiem Toronto latviešu sagaidīja Jaunā gada ierašanos publiskos sarīkojumos, bet lielais vairums mūsu tautiešu — mājas viesībās.

Gadu tecējumā Jaungada sagaidīšana publiskās vietās dažkārt jau kļuvusi par gluži komplicētu problēmu. Vispirms jāatrod piemērots nams vai sabiedrība, kuŗā varētu iekļauties, tad jārūpējas par mašīnas novietošanas iespējām un mājup braucot par tās iestartēšanu aukstā laikā. Protams, jāatlicina arī līdzekļi izdevumiem, kas Jaungada gaidītājiem ar katru gadu kļuvuši dārgāki. Pati lielākā problēma tomēr var būt nokļūšana mājās bez policijas palīdzības, jo Toronto policija necieš ierēibušus braucējus. Mūsu tautieši tomēr nokļuvuši mājās pēc Jaungada sagaidīšanas bez sevišķiem satiksmes negadījumiem.

Toronto latviešu saime publiski Jauno gadu sagaidīja Latviešu namā un DV namā, pulcinot kopskaitā ap 400 apmeklētāju.

Latviešu nama telpās risinājās divi Jaungada sarīkojumi: augšējā zālē pulcējās pārī par simt jauniešu, vairumā LNJAK biedri. Šai Jaungada ballei bija dots arī īpašs nosaukums Zvaigžņu pils, ar piemērotu zāles dekorējumu. LNJAK sarīkojumā ieeja bija vislētākā, tikai 7,50 dol. no personas. Par deju mūziku rūpējās kanadiešu kapella „Fifth Estate". LNJAK valdes priekšsēdis Imants Purvs īsos vārdos novēlēja laimīgu Jauno gadu, gan LNJAK biedriem, gan viesiem, kas turpināja līksmošanos vēl pēc Jaunā gada ierašanās.

Latviešu nama valdes rīkotā Jaungada balle notika galvenajā zālē, pulcinot pāri par 200 apmeklētāju. Spēlēja deju kapella Runči. Sarīkojums, ieskaitot bāru un loteriju, devis vairāk nekā 2.000 dol. atlikumu. Nama valdes priekšsēdis E. Baumanis paskaidro, ka visu ieņemto atlikumu izlietos nama uzturēšanas un uzlabošanas vajadzībām.

Dekorātīvi sarīkojumam bija minimāls pievilkšanas spēks, bet toties ēdienu bufete bija pirmklasīga, pateicoties dāmu komitejas priekšnieces Sofijas Zaķes un viņas palīdžu pūlēm. Tāpat tradicionālais bārs bija „spēcīgs", ko sarīkojuma vakarā vadīja E. Koks.

Pienākot pusnakts stundai, kad šampanieša pudeles sāka paukšķēt pa visiem kaktiem, jautro viesu priekšā stājās nama valdes priekšsēdis E. Baumanis, vēlot visiem sekmīgu Jauno gadu. Tad visi klātesošie cēlās kājās, lai nodziedātu Daugav's abas malas ar īstu patriotisku iejūtu.

Tikai dažas jūdzes tālāk no Latviešu nama, Toronto austrumu pusē, DV Toronto nodaļa bija rīkojusi savu Jaungada sagaidīšanas sarīkojumu DV namā ar izteikti latvisku nosaukumu — Silvestra izvadīšana un Laimneses sagaidīšana. Nama apakšējā zāle bija gaumīgi dekorēta tiem 100 apmeklētājiem, kas sagaidīja Jaunā gada ierašanos īsti latviskā vidē. Šoreiz ieejas cenā bija ieskaitīta pilna latviska bufete, uzkodas, šampanietis un pat stiprāki dzērieni. Par deju mūziku rūpējās maza, bet jautra grieķu deju kapella.

Dace Ķuze bija izvēlētā Laimnese šim gadam, kas pusnaktī ieradās mūzikas skaņu pavadījumā. Ar mikrofona palīdzību Dace novēlēja visiem laimīgu Jauno gadu. Asistēja DV valdes priekšsēdis Zigurds Akots un DV Toronto nodaļas sarīkojumu daļas vadītājs Vilis Ķuze. Pēc Jaunā gada pasludināšanas, deju prieki turpinājās pārī pusnaktij.

Šis sarīkojums varēja būt labāk apmeklēts, atzinās rīkotāji. Varbūt 35 dolaru ieejas cena tos atbaidīja, bet jāatceras, ka minētajā cenā bija ieskaitīti arī visi alkoholiskie dzērieni, tā faktiski radot šo par vienu no lētākajiem Jaungada sarīkojumiem Toronto pilsētā. Daži hoteļi, protams, pelnījās ar Jaungada sarīkojumiem, prasot ap 100 dol. no pāŗa, neieskaitot alkoholiskos dzērienus.

A.K.

Jaungada sagaidīšana DV namā Toronto. No kreisās DV Toronto nodaļas valdes priekšsēdis Zigurds Akots un nodaļas sarīkojumu un kultūras daļas vadītājs Vilis Ķuze, attēlā pa labi, pulkstenim sitot divpadsmito stundu, sagaida 1978. gada Laimnesi (Dace Ķuze). Jaungada gaidītājus gadu mijā apsveica arī kāda tautiete no Latvijas, kas bija ieradusies Toronto ciemos pie radiem.
Foto: Aleksandrs Kalniņš

SAGATAVO DOKUMENTUS IENĀKUMU NODOKLIEM

Mark Tuomola, B.A.

191 Eglinton Ave. E.,
Suite 206, Tornto (Somu kreditsabiedr. ēkā)
Tel. 488-1801

28. — 30. jūlijā Sidrabenē lielsarīkojums.

Skats pagātnē un nākotnē

LELBA PĀRVALDES PRIEKŠNIEKA PRĀV. ARTURA VOITKUS RAKSTS JAUNAJĀ GADĀ

LELBA (Latviešu ev. lut. baznīca Amerikā) 1978. gadā ieiet ar dalītām jūtām. Kad 1975. gada augustā agrākā Latviešu ev. lut. draudžu apvienība Amerikā (LELDAA) pārveidojās par LELBA, t. i. par Latviešu ev. lut. baznīcu Amerikā, valdīja cerība, ka visas šī kontinenta latviešu ev. lut. draudzes juridiski pievienosies jaunajai baznīcai, atraisoties — kur tādas pastāvētu — no tiesiskajām saitēm ar vietējām sinodēm. Interesi par pievienošanos jaunajai Baznīcai parādīja arī Dienvidamerikas latviešu ev. lut. draudzes. Diemžēl, sākotnējās cerības nepiepildījās. Ne tikai Dienvidamerikas draudzes pagaidām atturas no iestāšanās LELBĀ, bet arī šī kontinenta draudžu starpā ir tikai pāris, kas izstājušās no vietējām sinodēm un arī juridiski pievienojušās LELBAi. Tas nozīmē, ka gandrīz puse latviešu ev. lut. draudžu locekļu tiesiski ir saistīti ar vietējām sinodēm un ka ar LELBA tām pastāv vienīgi morāla rakstura saistības. Citiem vārdiem: kopš LELDAA pārveidojās par LELBA, praktiski daudz nekas nav mainījies.

Vienādi vai otrādi, Amerikas latviešu draudzēm Dievs ir devis iespējas un uzlicis pienākumu būt nomodā par latviešu trimdinieku reliģisko dzīvi, sekot mūsu baznīcas agrāko vadītāju — archib. Grīnberga un Kundziņa norādītajām valdinijām kristīgi latviskā mantojuma saglāšanā un rūpēties par to, lai latviešu tauta izsūtījumā vai trimdā būtu garīgi vienota.

1977. gads bijis svētības gads. Kaut arī mūsu rokās vēl nav statistikas par garīgās dzīves norisēm draudzēs 1977. gadā, droši varam teikt, ka pagājušā gadā draudzēs veikts liels un atzīstams darbs. Ir vietas, kur dievkalpojumi notikuši samērā reti, tikai dažas reizes gadā, bet tas nav bijis garīgo slāpju trūkuma, bet praktisko iespēju ierobežotības dēļ. Mācītāju kolleģijā tikai ļoti lēnām nāk klāt gados jaunāka paaudze, bet vecākās mācītāju saimes fiziskie spēki mazinās. Tai pašā laikā tomēr ar gandarījumu varam atzīmēt, ka rodas arvien jauni garīgās druvas arāji. Teoloģijas studentu stipendijām LELBA nel. archib. Kundziņa piemiņas stipendiju ietvaros pēdējos gados piešķīrusi diezgan ievērojamas summas, kas atsevišķos gadījumos pat pārsniegušas 4000 dol. gadā. (Nedrīkstam arī aizmirst, ka tai pašā laikā baznīcas virsvaldes pārvaldītais Rītdienas fonds tam pašam mērķim piešķīris ievērojamas summas). Mūs īstenībā šai virzienā tik daudz nenodarbina līdzekļu problēma; problēma ir atrast jauniešus vai jaunietes, kas gribētu studēt teoloģiju un solītos strādāt latviešu draudzēs.

1975. un 1977. gadā LELBA darba ietvaros notika Draudžu dienas. Pirmās risinājās Garezerā un bija apvienotas arī ar LELDAA ģenerālkonferenci, otrās — ar vairāk vai mazāk lokālu raksturu — Saulainē pie Toronto. Tās apmeklēja simtiem dalībnieku gan no ASV, gan Kanadas. Tās pierādīja, cik lielas ir garīgās slāpes un cik svarīgi kristiešiem sastapties priekšlasījumos, pārrunās, dievkalpojumos un lūgšanu brīžos. Saulainē notikušo Draudžu dienu dalībnieku statistika rādīja, ka ļoti svarīgi, lai šādas baznīcas lielsanāksmes nenotiktu vienā vietā, bet lai tās organizētu arī periferijā un tajās varētu nokļūt arī tie, kam nav iespējams būt klāt lielajos centros — Garezerā u. tml.

Viens no lielajiem Saulaines Draudžu dienu ieguvumiem ir „sēklas nauda" 3000 dol., ko no šo dienu materiālā atlikuma ar LELBA pārvaldes ziņu un piekrišanu Draudžu dienu organizētāji iemaksāja jauna bībeles izdevuma financēšanai. Kā zināms, bībeles pašreizējais iespiedums ir gandrīz izpārdots. Pie tam — tajā nav ne parallēlo vietu, ne nodaļu satura norādījumu. Jaunajā izdevumā tam visam vajadzētu būt. Saskaņā ar lietpratēju domām, būtu uzlabojuma arī tulkojuma latviskā valoda. Tas nozīmē jaunu bībeles teksta revīziju un arī jaunu salikumu, kas maksās ievērojamu summu. Trešais, ne mazāk svarīgais iemesls, kāpēc nepieciešams jauns bībeles iespiedums: mēs taču ticam, ka pienāks brīdis, kad atvērsies dzelzs aizkara durvis un mēs dzimtenē varēsim iesūtīt Dievu vārdu neierobežotā daudzumā. Šādam brīdim mums jābūt gataviem. Mums nepieciešams pietiekams skaits bībeļu, lai apmierinātu garīgās slāpes dzimtenē.

Pēc 1918. gada 18. novembŗa ev. lut. baznīca Latvijā sāka iet nacionālā ziņā jaunus ceļus. Radās jaunas garīgās dziesmas (teksti un mūzika), baznīcās parādījās latviešu mākslinieku darinātas gleznas, kuŗās bija skaidri saskatāms latviskai kolorīts, bet par visām lietām — baznīca vairs nebija „kungu baznīca". Tā kļuva par latviešu garīgās dzīves organisku sastāvdaļu.

Šos ceļus LELBA turpiņa iet svešumā. LELBA uzskata par vienu no saviem galvenajiem mērķiem gādāt par to, lai visur, kur dzīvo latvieši, tiem būtu pieejams Dieva vārds latviešu valodā. Lielajos centros, kur darbojas skaitliski, un līdz ar to arī materiāli, stipras draudzes, šai virzienā pagaidām (lai gan ir liels jaukto laulību skaits) problēmu maz. Tās rodas tur, kur latviešu grupas ir tikai mazas saliņas svešu ļaužu jūŗā. Ir apsvērts jautājums par mācītājiem—vikariem, kas šādas vietas rēgulāri apmeklētu; ir runāts par evangelistu izraudzīšanu un sagatavošanu no lokālu ticīgo vidus, bet pagaidām reālākais problēmas atrisinājums iet divos virzienos.

Pirmais: garīgās literātūras sagādāšana un izplatīšana — spredikļu grāmatas, lūgšanu grāmatas, garīga satura žurnāls, rēgulāri — no centra izdoti apkārtraksti ar ziņām par baznīcas dzīves notikumiem un nākotnes iecerēm. Šai ziņā daudz darījis LELBA apgāds māc. E. Ķiploka vadībā un žurnāls Ceļa Biedrs (red. māc. J. Strautnieks, bet pieprasījums pēc šiem rakstiem varētu būt daudz lielāks. Šai virzienā daudz lielāka aktīvitāte jāsagaida no draudžu un grupu vadītājiem. Arī dāmu komitejām, kas citādi veikušas lielu un augsti vērtējamu darbu (apm. 10% no draudžu ienākumiem ienesušas dāmu komitejas!), šeit paveŗas plašas darba iespējas.

Otra iespēja, kā palīdzēt mazajām grupām (un arī citiem!), jau sākta reālizēt, proti, abās līdz šim notikušajās Draudžu dienās gandrīz visus priekšlasījumus uztvēra skaņu lentēs. Tās tagad daļēji jau pārrakstītas vai pārkopētas un dabūjamas draudžu, kopu un atsevišķo kristiešu vajadzībām. Tas dod iespēju arī bez mācītāja klātienes pulcēties bībeles un reliģisku jautājumu pārrunu stundās.

Pēdējā sēdē LELBA pārvalde izsludināja sacensību garīgu dziesmu tekstu un korāļu melodiju resp. mūzikas jaundarbiem. Mūsu dziesmu grāmata ir pārslogota ar tulkojumiem, un arī korāļu grāmatā lielais vairums ir nelatviešu kompozicijas. Pārvalde cer, ka izsludinātā sacensība ierosinās dzejniekus un skaņražus dot jaunas dziesmas. Dziedieţ tam Kungam jaunu dziesmu, raksta arī svētie raksti.

1978. gadā augusta otra pusē Garezerā paredzētas Draudžu dienas. Gribas ticēt, ka to garīgais guvums pārspēs jau notikušās. 16. janvārī Draudžu dienu (DD 78) organizēšanas darbinieki pulcēsies Toronto galveno priekšdarbu veikšanai un galveno organizātorisko un programmas vadīniju nospraušanai.

Viena no sāpīgākajām problēmām ir saišu uzturēšana ar baznīcu dzimtenē. Gandrīz nepārvarams šķērslis ir okupantu dažādie nehumānie noteikumi un aizliegumi. Tomēr arī šādos apstākļos LELBA palīdzības nozare ar tās vadītāju prāv. A. Veinbergu priekšgalā iespēju robežās ir palīdzējusi ticības brāļiem aiz dzelzs aizkara. Nav noslēpums, ka katru gadu ievērojams skaits latviešu dodas pavadīt dažas dienas dzimtenē — un mēs mudināt mudinām tos, kas to dara, apmeklēt ne tikai operu, teātrus u.c., bet svētdienās iegrie ties arī baznīcā. Šie apmeklējumi ir viena no reālākajām legālajām saitēm, kas mūs tieši un bez komūnistu valdības iecelto darbinieku starpniecības vieno ar baznīcu dzimtenē. Upurtraukā baznīcā atstātais ziedojums ir arī viens no retajiem līdz šim legālajiem veidiem, kā materiāli atbalstīt dzimtenes baznīcu.

Zināmas problēmas mūsu draudžu dzīvē sagādā divi — zināmā mērā pretēja rakstura novirzieni: no vienas puses tā sauktā charismatiskā kustība,

(Turpinājums 20. lp.)

Studentu korp. Ventonia pag. gada rudenī Linkolnā (ASV) atskatījās uz 60 pastāvēšanas gadiem. Korporācija dibināta 1917. gada 21. novembrī. Tās krāsas ir zils-balts-zaļš, nosaukums ņemts no Kurzemes upes Ventas. Brīvajā pasaulē darbojas 7 kopas un 3 pārstāvji ar 116 locekļiem. Augšējā attēlā Ventonia dibināšanas atceres dāmu vakarā. 2. rindas vidū (šarfās) korporācijas prezidijs, no kreisās: viceseniors A. Balcers, seniors H. Everss un sekretāra substitūts K. Lubavs. 1. rindas vidū oldermanis E. Ozols. Foto: Ilmārs Didrichsons

Šinīs dienās nobeigta skaņu filmas izgatavošana, kas sākta filmēt 1975. gadā Kanadas DV 25 gadu darbības atcerē. Filma izgatavota krāsās, 16 mm, un tās demonstrēšana ilgst 40 minūtes. Augšējā attēlā ieskaņojumu pārbauda, no kreisās: U. Golts, J. Gailītis un Z. Upīte. Foto: A. Golts

Ziemsvētku kaujas atceroties

„Iz nāves tumsas jūs sauli nesāt Latvijai!" šos vēsturiskos vārdus reiz lasījām Kalnciema pagasta Silenieku māju pagalmā, Jelgavas pilsētas celtajā piemineklī — to 167 latviešu strēlnieku kapu kopiņai, kuŗi priekš 60 gadiem notikušajās Ziemsvētku kaujās atdeva savas dzīvības par Latviju. Latviešu strēlnieki bija pirmie, kas radīja latviešu tautā spēcīgu patriotisku kustību. Strēlnieku varoņdarbi lika atskanēt latviešu vārdam arī sabiedroto frontes ziņojumos, jo Ziemsvētku kauju rezultātā vācieši bija spiesti pārsviest no rietumfrontes uz austrumiem vairākas divīzijas, kas atvieglo ja sabiedroto stāvokli. Vēlāk pat feldmaršals Hindenburgs kādā ziņojumā vācu ķeizaram Viļumam II rakstīja, ka kamēr pie Daugavas mirdzēs 8 zvaigznes (domātas mūsu strēlnieku 8 bataljoni), tikmēr Rīgu neieņemt!

Ložmetējkalnā vāciešiem toreiz bija izbūvētas šķietami neieņemamas pozicijas, kuŗu dēļ Ziemsvētku kaujās plosījās visbriesmīgākais dvēseļu putenis. Te savas galvas nolika ap 9000 latviešu strēlnieku! Šīs kaujas sākās 1916. g. 23. decembrī (pēc jaunā kalendāra 1917. g. 5. janvārī) un ar pārtraukumiem ilga līdz pat 17., resp. 30. janvārim. Tajās strēlnieki pārrāva vācu fronti 8 km platumā, bez neviena artilerijas šāviena. Uzbrukumu vācu nocietinājumiem Ložmetējkalnā (par tādu iesaukta augstā kāpa starp Babītes ezeru un Mazo Tīreļpurvu), līdz Mangaļu mežam, strēlnieki uzsāka 23. decembŗa (5. 1. 17) rītā, bet vakarā tiem bija jāatkāpjas, atstājot valmieriešus un baušķeniekus vācu aizmugurē. Šajā kaujā iepretim Grabu mājām Skangaļu ceļa tuvumā, ievainoja slaveno strēlnieku vadoni plkv. Frici Briedi.

Otrā vakarā, kad Rīgas namo dega svētku svecītes un runāja par mieru virs zemes un cilvēku labo prātu, pa dziļu sniegu pret vācu pozicijām klusi izvirzījās latviešu strēlnieku vienības. Pusdivos rītā Bauskas vīri ar rokas granātām un durkļiem kā pirmie ievadīja uzbrukumu. Pulksten 10 rītā Ložmetējkalns un rajons līdz Lielupei jau bija latviešu strēlnieku rokās. Vienā pašā dienā mazajā Tīrelī, kur vēlāk zaļoja kupla jaunaudze, krita vairāk nekā 2000 latviešu vīru un jaunekļu . . . Kārlis Skalbe šajā dienā uzrakstīja pat īpašu dzejoli.

Kaujas turpinājās visu nedēļu, līdz 29. dec. (11. 1.). Strēlnieki bija jau zaudējuši 5000 vīru, bet arī dzīvi palikušie bija noguruši līdz nāvei, veselu nedēļu cīnīdamies bez atpūtas un silta ēdiena. Sešās dienās pret vācu pozicijām izšauts 11,5 milj. šauteņu patronu vien. Kad latviešu strēlniekus beidzot atlaida atpūtā, vācieši ar panākumiem lauzās pazaudētajās pozicijās, radot krievos sajukumu un pāniku. Lai stāvokli glābtu, krievu virspavēlniecība atsauca no atpūtas latviešu strēlniekus. Komandējošais krievu frontes ģenerālis Trikovskis 13. (26.) janvārī iedzina vidzemniekus un kurzemniekus tīšā nāvē, atstājot viņus atklātā laukā Mazajā Tīreļpurvā, kur pretinieka iznīcinātāja uguns iznīcināja vēl 2000 latviešu strēlnieku. Tie savos pelēkajos kaŗavīru mēteļos gulēja kaujas laukā visu 1917. gada vasaru.

17. (30.) janvāŗa rītā vācieši devās uzbrukumā pret Ložmetējkalnu. Daudzinātie un slavinātie krievu sibirieši aizbēga jau artilerijas viesuluguns laikā. Vienīgi latviešu strēlnieki palika kaujas laukā, kur vācieši laida arī indīgās gāzcs. Tie uz priekšu netika, bet vēl visu vasaru apšaudīja Ložmetējkalnu.

Vanagu Kārlis

Janvāŗa sākumā latviešu centros notiek Ziemsvētku kauju atceres sarīkojumi, kuŗos pulcējas vecie latviešu strēlnieki, lai atminētos senās cīņu dienas priekš 60 gadiem. Toronto šo kauju atcere notiks 7. janvārī, jl. 18 Latviešu namā. Latviešu skauti un gaidas cīnītāju piemiņai iededzina eglīti brīvā dabā. Augšējā attēlā tādu eglīti Milvokos iededzināja guntiņa Amanda Rozīte. Foto: V. Jaunkalnietis

Laimētāji Gaŗezera izlozē

Gaŗezera izloze 18. decembrī Vienības draudzes baznīcas sabiedriskajās telpās rāda interesantu statistiku. Izsūtītas pavisam 8325 vēstules, atsaukušies 2706 izlozes atbalstītāji, kas iegūvuši 7144 lozes. 36 ziedotāji piesūtījuši 307 dol. bez lozēm, 87 personas nav varējušas izlozē piedalīties, paliekot anonimas, 86 vēsules bijušas ar nepareizām adresēm, daži starplaikā miruši vai arī nav par lozēm maksājuši. Pavisam izlozē ieņemts: no ASV 12.364 dol., Kanadas — 1.144.50, kopā 13.509 dol. Daži ziedojumi vēl saņemti pēdējās dienās pirms pārskata sastādīšanas. Lielākie ziedojumi ienākuši no Paulīnes Kuples — 500 dol., Dr. Arnolds Kalniņa — 200 dol., P. A. Pupura — 100 dol., Egona Dzelziša — 75 dol., Reinholda Vītola — 60 dol. un no vairākiem pa 50 dol.

Izlozi atklāja Gaŗezera padomes loceklis un finanču daļas vadītājs Dr. Zigfrīds Zadvinskis. Viņš un Gaŗezera prezidents Arvīds Tīdemanis atzinīgi novērtēja loterijas izdošanos, pieminot, ka Gaŗezera tālākai izveidošanai joprojām vēl būs nepieciešams sabiedrības atbalsts. Izlozē klāt bija arī Gaŗezera padomes priekšsēdis J. Meija, vicepriekšsēdis V. Miķelsons, kasieris J. Geriņš u.c. Izlozes tehnisko norisi vadīja Grand Rapidu latviešu kredītsabiedrības priekšnieks T. Zeltiņš, laimestus vilka jaunās audzes pārstāvji Ingrīda Zirne un Dāvids Zadvinskis.

Pavisam bija 107 laimesti: nauda, gleznas, sudraba izstrādājumi, keramika, grāmatas u.c. Zigurds Reinholds no Dorčestras, Mass., ieguva abus laimestus naudā — 1000 dol. un 500 dol. Vienu nedēļu brīvu apmešanos Gaŗezer Dzintaros savukārt laimēja Olga Vesele Ņūtlaidē, Ņujorkas pavalstī, bet vienu nedēļu Dzintaru kabīnē— Kārlis Baumanis, Cicero, Illinojā.

Saimnieces P. Zadvinska, H. Jansone, O. Kārkliņa un V. Riepniece bija rūpējušās par uzkodām un kafiju.

V. Z.

Miris agr. Jānis Brūns

Grand Rapidos 16. decembŗa vakarā Latviešu biedrības namā, kad tur notika prof. Dr. Ladusāna priekšlasījums un sarīkojuma oficiālā daļa vēl nebija gluži beigusies, pēkšņi mira agr. Jānis Brūns. Viņš zālē nejutās labi, kādēļ izgājis gaitenī, kur apsēdies, pēc tam atgūlies un pārstājis elpot. Turpat atradies Dr. Z. Zadvinskis, drīz ieradusies arī ātrā palīdzība, bet arī slimnīcas palīdzība bijusi nesekmīga.

Agr. J. Brūns visus aizvadītos gadus par veselību nav sūdzējies. Viņš mira, nepiedzīvojis pilnus 80 gadus. J. Brūns dzimis Durbē, Liepājas apriņķī. Pēc izglītības gaitām Liepājā beidzis Latvijas universitātes lauksaimniecības fakultāti ar agronoma grādu. Piedalījies Latvijas atbrīvošanas karā Studentu rotas sastāvā, vēlāk citā vienībā Latgales frontē. Pēc universitātes beigšanas vairākus gadus bijis lauksaimniecības skolas pārzinis Barkavā, pēc tam Meirānos. Bijis aizsargu organizācijā, darbojies par mazpulku rajona inspektoru. Neatkarīgās Latvijas laikā rakstījis dažādos izdevumos par lauksaimniecības, gan jaunatnes audzināšanas jautājumiem. Svešumā agr. J. Brūna raksti parādījās DV Mēnešrakstā, Zeme un Tauta, Treji vārti, Akadēmiskā Dzīve un Ceļa Biedrā. Lasījis arī priekšlasījumus dažādos sarīkojumos. Ilgus gadus veicis sekretāra pienākumus savā draudzē, darbodamies arī Latviešu biedrībā, DV apvienībā, agronomu un pensionāru biedrībā un citās organizācijās. Bija apbalvots ar DV krūšu nozīmi zeltā. Nelaikā pēdējā gaitā izvadīja māc. J. Lavda. Pie aizgājēja šķirsta stāvēja organizāciju goda sardze. Kapsētā ziedus nolika un Vienības draudzes, padomes un dāmu komitejas vārdā atvadījās P. Golts. DV apvienības vārdā — priekšnieks A. Balodis, vanadžu kopas — A. Švecha, Skolotāju kopas Grand Rapidos — V. Lībants, Latviešu agronomu biedrības ASV priekšnieks K. Liepiņš, Latviešu pensionāru biedrības — Dr. R. Markus, Latviešu biedrības — J. Siliņš, Latviešu b-bas teātra kopas — T. Valdmane, Treju Vārtu redakcijas — M. Aserīte un Ev. Trizna.

V. Z.

★ Harvardas universitātes bērnu ārsts Dr. T. Berijs Brazeltons izsakās, ka ir veselīgi, ja bērns zīž savu pirkstu. Tas esot tas pats, ja pieaugušie smēķē vai iemet pa glāzītei un ēd saldumus. Arī bērns, līdzīgi pieaugušiem mācoties „nomierināt" sevi.

Mirušas četras ekrāna slavenības

Aizvadītajā gadā mirušas vairākas ievērojamas skatuves un ekrāna slavenības: komiķis Čarlijs Čaplīns, dziedātāji un filmaktieŗi Elvis Preslijs un Bings Krosbijs un orķestŗu vadītājs Geijs Lombardi, kas katrs savā veidā ietekmējuši vairākas paaudzes. Visvairāk apjūsmotais no viņiem bijis mēmās filmas ģeniālais klauns Čarlijs Čaplīns, kas miris Ziemsvētku vakarā 88 gadu vecumā pie Ženevas ezera Šveicē. Viens no Čaplīna apjūsmotājiem izteicies: Anglija devusi trīs ģenijus Šekspīru, Dikensu un Čaplīnu."

Čaplīns divus gadus cietis no vājas redzes, dzirdes un valodas traucējumiem. Viņš miris no vecuma nespēka. Čaplīns vēlējies klusas bēres, tikai ar tuviniekiem un dažiem bēriniekiem. Apbedīšanā piedalījies arī Anglijas karalienas pārstāvis, jo karaliene Elizabete 1975. g. piešķīra Čaplīnam augstdzimušā titulu.

Piecdesmito gadu slavenais rokenrolla dziedātājs Elvis Preslijs mira ar sirdstrieku 42 g. vecumā 16. augustā. Viņa ārsts izteicies, ka pāragrā nāvē aizgājušais mākslinieks cietis no daudzām kaitēm. Prīslijs apbedīts Memfisā, Tenesijā.

Ar sirdstrieku miris dziedonis Bings Krosbijs. Nāve viņu pārsteigusi, spēlējot golfu Spānijā. Viņš bijis 74 g. vecs, īsi pirms nāves vēl jokojies un dziedājis.

Vecgada vakarā daudzi atcerējās, vismaz Ziemeļamerikā, kanadiešu orķestra vadītāju Geiju Lombardi, kas vadīts, ka ASV ilgus gadus pielaiballes. Viņš miris 75 g. vecumā.

V.S.

„Taisīšu tiltu pār plašo jūŗu"

PASAULES BRĪVO LATVIEŠU DZIESMU DIENAS OKUPĒTĀS LATVIJAS PIEVĀRTĒ

Nākošā gada vasarā Gotlandes salā no 19. līdz 22. jūnijam risināsies pasaules brīvo latviešu dziesmu dienas. Tās rīko Pasaules brīvo latviešu apvienības uzdevumā, atlikumu paredzot PBLA Brīvības fondam. Latvijas atjaunošanas komit. Eiropas centra (LAK EC) sēdē Briselē par rīcības komitejas priekšsēdi apstiprināja Jāni Muchku, kas jau izraudzījis rīcības komiteju. Tās prezidijā darbojas četri locekļi: priekšsēdis Jānis Muchs, vicepriekšsēdis Jānis Ritums — informācijas nodaļas vadītājs, Alberts Jērums — mūzikālās daļas un Andrejs Leimanis — administrātīvās daļas vadītājs. Bez tam vēl darbosies zemju pārstāvji: Gunārs Meierovics ASV, Žanis Šmits Kanadā, Laila Lauļa Austrālijā, Mariana Zariņa Anglijā, Jēkabs Kiploks Vācijā un Andrejs Šalts Zviedrijā. Izraudzīta arī lielākā dala pārējo rīcības komitejas locekļu.

Rīcības komitejas prezidijs vairākās sarunās ar Gotlandes pašvaldības pārstāvjiem vienojies jautājumos, kuŗu labvēlīgs atrisinājums bija priekšnoteikums dziesmu dienu sarīkošanai. Latviešu sabiedrības informēšanai par Dziesmu dienu norisi, apmešanās iespējām, satiksmes u. c. jautājumiem rīcības komiteja gatavo īpašu brošūru. To izsūtīs latviešu centriem jau šī gada pirmajos mēnešos. Rīcības komiteja aicina visus trimdas izdevumus, arī draudžu un biedrību ziņu biletenus, sniegt informāciju par dziesmu dienu sagatavošanas darbiem Gotlandē, pieprasot ziņas dziesmu dienu informācijas nozarei vai pārņemot tās no mūsu laikrakstiem.

Rīcības komitejas adrese: Box 40157, S-10343 Stockholm 40, Sverige.

Rīcības komiteja aicina trimdas latviešus sekot svētku mudei — celt dziesmu tiltu pār jūŗu! No Gotlandes līdz Kurzemes krastam tikai 150.000 soļu.

MANČESTRA

● Pēc sekmīgā Ziemsvētku tirdziņa 26. novembrī latviešu ev. lut. draudzes dāmu komiteja 11. decembrī rīkoja draudzes Ziemsvētku eglīti, ko ievadīja draudzes mācītājs K. Freimanis. Teoloģe Lauma Lazdiņa tēlojoši stāstīja par Kristus piedzimšanu, atskaņojot solo dziesmas Kārļa Kažotnieka klavieŗu pavadījumā. Visi dalībnieki kopēji dziedāja Ziemsvētku dziesmas. Dāmu komiteja bija gādājusi par svētku cienastu. Jānis Bērziņš arī šogad bija apgādājis sarīkojumu ar eglītes kociņu.

P. S.

VINIPEGA

● **Vinipegā nodibināta tautas deju kopa Rudzuvārpa, un pašlaik tajā piedalās 7 jaunieši: Rita Blosmane, Lilita Kļaviņa, Zinta Radovska, Tamāra Tizeka, Aleksandrs Galvāns, Pauls Rutulis un vadītājs Paulis Tizeks. Mēģinājumi notiek katru svētdienu pl. 12 jaunajā Rhytm Works deju studijā, 274 Sherbrook Ave. Interesenti aicināti pieteikties pie P. Tizeka, tālr. 489-8603.**

Brežņevs draud ar ņūtronbumbu

Pad. savienības prezidents Leonīds Brežņevs savā 23. decembra intervijā Izvestijai, kā pasaulei ziņoja padomju ziņu aģentūra Tass, asi nosodīja ASV vēlēšanos ražot ņūtronbumbas, kas esot „visnecilvēcīgākais ierocis". Kremļa diktātors nu pirmo reizi šajā sakarībā pateicis atklātus draudus: „Ja rietumnieki ražos ņūtronbumbu, kas — kā to nevicus arī neslēpjot, — domātas pret mums, viņiem jāzina, ka PSRS nepaliks par pasīvu novērotāju. Mēs atbildēsim uz šo izaicinājumu, kas tad bruņošanās sacensību ievirzīs ļoti bīstamā stāvoklī."

Tā kā ņūtronbumbas galvenokārt izvietotu pa Rietumvāciju, tad Brežņevs, kam paredzama vizīte Bonnā, lai ar rietumvācu kancleru Šmitu apspriestos par „Eiropas drošību", īpaši uzsvēris, ka „eiropiešiem, kas it kā dzīvojot zem viena jumta, ņūtronbumbas jautājumā esot pavisam citi ieskati nekā amerikāņiem, kas dzīvojot tālu prom."

Kā zināms, ASV kara resors iestājies par ņūtronbumbas lietošanu NATO plānos Eiropas aizsardzībai pret maskaviešiem, kamēr Amerikas sabiedrotie Eiropā pret tām ir atturīgi. Šī iemesla dēļ ASV prezidents Kārters pagaidām arī apturēja šīs bumbas ražošanu, ko Brežņevs nu gudri izmanto „kīļa" iedzīšanai. Ņūtronbumbas izstaro tik spēcīgu radiāciju, ka iznīcina vienīgi ienaidnieka karaspēku, bet nesagrauj ēkas vai kara mašīnēriju. Jādomā, ka Maskavai vēl līdz šim nav izdevies atrisināt šo taktisko ieroču ražošanas noslēpumu, bet ir skaidrs, ja Kremlim pirmajam tās būtu, pasaules karte drīz izskatītos citāda.

Vgs

MONTREALA

● Montrealas latviešu biedrība rīko 14. janvārī Montreal West Town Hall 30 darba gadu atceri, savienotu ar gadskārtējām kultūras dienām 14. un 15. janvārī. Kultūras dienu skates atklāšana 14. janvārī pl. 14. Tā būs atvērta arī 15. janvārī no pl. 13. līdz 18. Kultūras dienas atklās 15. janvārī pl. 15, atzīmējot arī Latviešu biedrības 30 gadu atceri.

● Tautisko deju kopai Ačkups ievēlēta jauna valde: Juris Zilkalns — priekšnieks, Roberts Kalniņš — vietnieks, Vita Plūme — sekretāre, Andris Ortmanis — kasieris un Roberts Klaiše — deju vadītājs. Jaunatnes deju kopas Dzirnaviņas pārstāve — Anita Poriete. Akkupa aktīvo dejotāju saimē ir 30 dejotāju un 7 biedri - veicinātāji, Dzirnaviņās 18 dejotāju, vadītāji ir Vincents Dindzāns un Anita Poriete. Ačkupieši piedalījās tautas deju lieluzvedumā 2. Latviešu jaunatnes dziesmu svētkos Ročestrā un Ziemsvētku laikā nodejoja 7 dejas Montrealas slimnīcā. Ačkups pašreiz gatavojas savam gadskārtējam vakaram 18. martā. Ačkups un Dzirnaviņas piedalīsies arī nākamvasaras dziesmu svētkos Bostonā.

● Montrealas latviešu sporta kluba 25 gadu jubilejas sarīkojums 25. februārī pl. 19 Le Quatre Saisons viesnīcas zālē. Sporta darbības un notikumus izrādīs krāsu slīdītēs un filmā. Pēc tam saviesīgs vakars. Kluba priekšnieks ir V. Kalacis, vicepriekšsēdis Romāns Ribakofs, kas pārstāv klubu arī pie Kvebekas provinces sporta organizācijām. MLSK vīriešu volejbola vienība ieguva meistartitulu 1977. g. meistarsacīkstēs Toronto.

Z.

HAMILTONA

● Hamiltonas Latviešu biedrība atsāks pārrunu vakarus 10. janvārī par tematu „Filozofija par neko". Nākošais vakars 24. janvārī, kurā piedalīsies Hamiltonā dzīvojošie rakstnieki.

H. V.

Igauņi . . .

(Turpinājums no 8. lp.)

ganizācija par to būtu žēlojusies.

Kremlis tagad izmantos 1980. g. sacīkstes Igaunijā, lai parādītu pasaulei, cik „laimīgi" ir komūnisma sistēmā iekļautie igauņi, un tas notiek laikā, kad ASV valdība atkal apstiprina, ka Igaunijas okupāciju un pievienošanu Pad. savienībai neatzīst. Vai nebūtu pēdējais laiks Pasaules baltiešu apvienībai sākt kādu mērķtiecīgu akciju, lai mazinātu maskaviešiem prieku izmantot brīvo sportu savai propagandai?

K. Vgs

Roberta Krūklīša grāmatnīca un
Izdevniecība GAUJA
P. O. Box 1594 East Lansing, Mich. 48823, U.S.A.

PIEDAVA

Gen. Rozenšteina — Latvijas armija 20 gados. Rakstu krājums, illustrēts, lielformāta izdevums $25.00
K. Strods — Nedrīkstu raudāt, nevaru smiet. stāsti. Illustr. $8.00
Ž. Unāms — Es viņu pazīstu. Biografiska vārdnīca $12.75
Lūcija Garūta — Harmonija $5.50
Žurnāls Treji Vārti. Nr. 61 Nov. - dec. $2.50
K. Zariņa — Kaugurieši. Romāns $3.00
Iespiests un nodots iesiešanai Valža Mežezera dzejoļu un dziesmu krājums 1975 — 1977 SIRDS KO DZIĻI IEMĪLĒJA. Mākslas izdevums — mākslinieka Arnolda Sildega ilustrācijas un grafiskā apdare. Grāmatas cena $6.50

Piesūtīšanas izdevumus sedz apgāds.

Bijušais DV Kanadā valdes priekšsēdis maj.

Pēteris Balodis

dzimis 1907. gada 21. jūnijā Mālpils pagastā,
miris 1978. gada 1. janvārī Ņujorkā.

Ak retākas rindas
ik gadus mums tiek . . .

Par viņu sēro

Daugavas vanagi Kanadā

Majors

Pēteris Balodis

dzimis 1907. gada 21. jūnijā Mālpils pagastā,
miris 1978. gada 1. janvārī Ņujorkā.
Kremēts 5. janvārī Ņujorkā.

Per aspera ad astra

Latviešu virsnieku apvienība Kanadā

Mūžīgās mājās pārcēlies

Arnolds Nikolajs Dobels

dzimis 1911. gada 2. aprīlī Liepājā,
miris 1977. gada 17. decembrī Toronto.

Uz redzēšanos Lielajā Augšāmcelšanās dienā!

Viņu mīļā piemiņā paturēs:

māsas Alma, Lidija ar vīru Bernhardu,
māsas meita Pārsla ar ģimeni Toronto,
māsa Marta ar ģimeni Latvijā

Mūžībā aizgājis mans mīļais tēvs

Ernests Dukurs

dzimis 1910. gada 10. maijā Vainižu pag.,
miris 1977. gada 9. decembrī Klīvlandē

Par viņu sēro

dēls Egils Kanadā

(62. turpinājums)

Māja izskatījās, it kā tajā būtu rīkojušies desmit krievu karavīru. Lūcija nerunāja, bet šņāca. Žirbinska kāzu dāvana bija izmesta ar visām putām laukā. Pastalnieks to savāca un ienesa garāžā, lai noslēptu lielo kaunu. Labi, ka tanī brīdī bija pārnācis īrnieks Kalums, citādi Lūcija būtu ārdījusies, ka mājai griesti noceltos. Sveša cilvēka klātienē viņa vēl savaldījās.

„Mani brīdināji gultā nesmēķēt, bet pats gandrīz nodedzināji savu māju," Kalums jokodamies pārmeta.

„Sasodītais polis! Viņš manā dzīvē bijis tīrais lietuvēns," Pastalnieks sūdzējās, atminoties visas pārestības, ko Žirbinskis viņam nodarījis.

Pastalnieks drīz piedzīvoja vēl vienu neveiksmi. Kad apdrošināšanas sabiedrības aģents ieradās apskatīt mājas postījumus, viņš tos novērtēja neiedomājami zemus. Lielākais zaudējums bija izlauztās durvis, bet par tām lai atlīdzību prasot pilsētai, jo ugunsdzēsējiem neesot bijusi nekāda vajadzība tās ar saviem cirvjiem apstrādāt, kad varējuši viegli atvērt ar rokām. Aģents aprēķināja dažus dolarus vienīgi par apkvēpušo sienu un griestu nomazgāšanu. To varot izdarīt Pastalnieks pats, tad viņš vēl nopelnīšot.

„Vai par tējas vārāmās mašīnas sabojāšanu man neko nepienāktos?" Pastalnieks interesējās.

„Kas tā par mašīnu?" aģents jautāja.

Pastalnieks ieveda aģentu garāžā un parādīja:

„Tā mana kāzu dāvana."

„Nododiet to Pionieru mūzejam," aģents pamācīja un aizbrauca.

24.

Pēc Jāņa Pastalnieka apciemojuma Margoda Rājuma mājā un biedrības zāles atteikšanas slavenajai kolchozu filmas izrādei Rājumam piezvanīja Džims Kollins, pēc tam tūliņ sakarniece Narda. Vai viņš nesaprotot, ka Pastalnieks visus veikli izmuļķojis? Beigās vēl izsviesti tūkstoš dolaru, kas kā izsmiekls iemaksāti nezin tur kādā brīvības fondā, it kā Latvija jau nebūtu atbrīvota no neciešamā plutokratu režīma.

Nē, par to Rājums nekā nezināja. Narda un Kollins būs kaut ko samuldējušies, vienmēr karstu putru strēbdami. Mantkārīgais Pastalnieks, kas visu savu mūžu nodzīvojis iekārtā, kur visi raduši tikai plēst un raut, no tik lielas naudas nekad nešķirsies.

„Neškirsies gan, par to jau čivina visi zvirbuļi!" telefonā ieskanējās Nardas asā balss.

„Vai tu pati nečivini?" Rājums izpūta smaržīgu angļu pīpes tabakas dūmu.

„Tad palasi latviešu emigrantu avīzes," Narda strupi atbildēja.

Latviešu laikrakstu Rājuma lepnajā mājā nebija, jo viņš dzīvoja pilsētas daļā, kur bija apmetušies tikai paši turīgākie tautieši, kam neatlika laika par latviešu sīkajām lietām interesēties. Svarīgākas bija ziņas par izdevīgākiem naudas ieguldījuma veidiem, par ko interesējās arī Rājums, plānojot atvērt pats savu būvfirmu nejēdzīgajā kapitālistiskajā iekārtā.

Iespējams tomēr, ka Narda un Kollins, kas cītīgi pētīja latviešu avīzes un sūtīja tās pat uz sakaru komiteju Rīgā, gluži no zila gaisa ziņu nebūs grābuši. Pastalnieks būs kaut ko nojautis un trekno kumosu izspļāvis ar visu āķi. Labi, ka neiegrūda viņam vēl otru tūkstoti, lai iegūtu latviešu vārdisko sarakstu ar visām adresēm un telefona numuriem. Šis darījums varēja nest bagātīgus augļus dzimtenes kultūras tuvināšanai svešatnes latviešiem, lai tie beidzot nāktu pie prāta, bet galīgi to nu bija izdzīvojis Pastalnieks!

Rājums steidzīgi piezvanīja bankai, lai čeku neizmaksā, bet manīgais Pastalnieks naudu jau bija izķēris un droši vien nodevis fonda pārstāvim Ādolfam Akmenim, lai iegūtu kāroto godu un slavu.

Rājums jutās arī personiski izmuļķots. Viņš steidzīgi sasauca sakarnieku apspriedi. Uzaicināja arī jauno Pastalnieku, medicīnas studentu Linardu, kas tikko bija atgriezies no Rīgas kursiem ar visu diplomu kabatā. Lai nu parāda savu apgūto stāju. Linards bija paņēmis līdz arī Alvilu Kalumu, ko vecais Pastalnieks bija ieteicis kā vērtīgu un neaizstājamu sakaru darbinieku sava dēla vietā.

Kalums sākumā nejutās ērti neierastajā sabiedrībā, bet Linarda dēļ bija gājis līdz. Bija iegūstama jauna viela arī pasāktajai grāmatai. Visu laiku viņš bija trinies tikai ap vecāko latviešu paaudzi vien. Linards reiz bija pārmetis, ka viņš rakstot pensionāru mīlas romānu. Tāpēc bija visai lietderīgi papildināt savu darbu ar jauniem vērojumiem un iespaidiem. Linards arī par savu otro Rīgas braucienu vēl nebija nekā stāstījis. Iespējams, ka viņš nolasīs Rājuma mājā pat veselu referātu.

Rājuma mājā par Rīgas kursiem neviens Linardu neiztaujāja, bet tā vietā Kollins jautāja, vai Linards zinot, kāpēc šeit aicināts? Nē, to viņš nezinot. Sakaru biedrība viņam esot piešķīrusi tūkstoš dolaru stipendiju studiju nobeigšanai.

Arī to Linards nezināja un pateicās par devumu.

„Vai tu arī zini, ka tavs tēvs stipendiju nelietīgi izputinājis?" Kollins turpināja jautāt.

„Neticu, ka mans tēvs vienā vakarā spētu nodzert tūkstoš dolaru, bet ar sievietēm tos notriekt nevarēja, jo pats tikko apprecējies."

„Noticis vēl kas ļaunāks, viņš tavu stipendiju nodevis Ādolfam Akmenim. Vai tu zini, kas ir Akmens? Kollins jautāja.

„Jā, to es zinu, viņš ir Latvijas brīvības fonda pārstāvis."

„Mums absolūti nav nekas pret dažādiem fondiem, bet ir ļoti nepiedodami, ka mūsu jaunatnes izglītībai domāto atbalstu izlieto citiem mērķiem. Tev steidzīgi jāiet pie Akmeņa, jāpaskaidro, ka noticis pārpratums un nauda jāatprasa," Kollins pamācīja.

„Kungi, tā ir neģēlība!" iesaucās Kalums un uzlēca no krēsla.

„Protams, neģēlība, Kaluma kungs," teica Kollins „Jūsu sašutums ir pilnīgi saprotams.

„Ne tādā nozīmē kā jūs to saprotat, bet neģēlīga ir jūsu spēle, kādu šeit redzu," Kalums nespēja apspiest satraukumu un turpināja: „Prieduļa kundzi jūs terrorizējāt, kad viņa jūsu dēļ bija spiesta pavadīt nakti Pastalnieka mājā, lai gan mēs visi, kas tur bijām, gluži labi zinām, kādēļ viņai tur vajadzēja palikt. Ar nepiedodamām intrigām jūs gribējāt izjaukt Prieduļa ģimenes dzīvi, pēc tam kad pēc trīsdesmit gadiem tā bija atkal apvienota. Linardu jūs mēģinājāt izspēlēt pret viņa tēvu, lai iegūtu telpas savas filmas izrādei. Jūs mēģinājāt pat pārņemt no restorāna īpašnieka Nikolaja Žirbinska Pastalnieka mājas parādu, lai viņu pastāvīgi terrorizētu. Tagad jūs nekautrējaties Linardam rupji melot, ka tēvs izputinājis viņam piešķirto stipendiju. Vai Rājuma kungs reiz neizteicās, ka latviešu vārdiskā saraksta iegūšanai pat divi tūkstoši nebūtu nekāda nauda?"

(Turpinājums sekos)

Edvarts Tūters

TĀLO DIENU MIŅAS

Strēlnieku Ziemsvētku kaujas atceroties

Gadiem pāri, posta viļņiem,
Pāri jūrām, mežiem ziliem
Atnāk tālo dienu miņas —
Šurp no dzimtās zemes siliem.

Staigā tās no sirds uz sirdi,
Kas vēl dzīva dauzās krūtīs,
Atnes lielas spožas zvaigznes
Tiem, kam tumšas tagad rūtis.

Stāsta tās par klusu nakti,
Kas bij svētas elpas pilna
Un kad sirds, kas vīriem krūtīs,
Atplauka par spēka vilni.

Spēks kas cietāks bij kā jūrai,
Kad tā salauž akmens klintis;
Sarāva tas vergu važas,
Saistīja kas latvju gintis.
Klusā Ziemas svētku naktī,
Kad redz gaisā zvaigzni košu, —
Tīrelī tie aprakt gāja
Savas tautas ilgo postu.

. . . . Gadiem pāri, posta viļņiem,
Pāri jūrām, mežiem, taigām;
Klusā Ziemas svētku naktī
Karotāju dvēsles staigā . . .

Staigā tās no sirds uz sirdi,
Kas vēl dzīva dauzās krūtīs,
Atnes lielas spožas zvaigznes
Tiem, kam tumšas tagad rūtis.

Kārlis Dzelzītis

VISA PASAULE IESNIGUSI

Visa pasaule iesnigusi.
Stingums un sniegs.
Nāves miegs
Uzmācas tiem, kas vēl dzīvo.
Kas dzimto zemi lai brīvo,
Ja varoņi sen jau kapsētās dus!
Visa pasaule iesnigusi.

Pestītājs Kristus,
Kas piedzimst ik gadus,
bet krustā sistu,
Mēs redzam to atkal par jaunu.
Visu pasauli pārņēmis ļaunums.
Viss nu mums atņemts,
Tik palicis taisnības vairogs . . .
Pestītāj, izdzīto Kristu,
Nāc un mīlu un taisnību vairo!
Atnāc pie tiem,
Apspiestiem, izdzītiem,
Kas gadiem jau cieš no
visļaunākā sala
Un kuŗu bēdām nav gala!

Eduards Freimanis

SVĒTĪBAS LAIKĀ

Šodien, draugi, man atsūta
dziesmas,
ko tie viļņos un mākoņos lasa,
lai man mieru dod atmiņu vīns.

Miņās izeju runāt ar nakti,
kad draugs mēness, nāk
statiņos sērst,
lai man aizmirstas
svešuma zelts.

Esmu pārkāpis tāluma
sliekšņus,
vīršu sulu kad sūcu no mētras,
un no sūruma mute man trīc.

Naktī vārpas čukst
auglības teiksmas,
mēness medū ir aizlaicīgs
miers —
Mirkļos dzīvoju laimīgus
mūžus.

Manas ievas pie vasaras
straumēm —
kuŗās saule nāk izmazgāt
matus —
savu vīnu ar vēju
man sūta.

Jumja dienas un laumiņu
naktis,
sapņu ievas un statiņi kalnā
sūta dziesmas, lai svētīts
šis laiks.

RELIĢISKĀ DZĪVE

Prāvests Arturs Voitkus

Svešums un mājas

To bieži ir citi jautājuši, un bieži mēs paši sev esam vaicājuši: kas ir tas spēks, kas mums liek mērot tālus ceļus un uzņemties materiālus upurus, lai būtu kopā ar citiem savas tautas locekļiem? Kas padara iespējamas tādas sanāksmes kā 1976. gada Dziesmu svētkus Toronto, kā pērnvasar Čikāgā notikušās Jaunatnes dienas, vai Draudzības un jaunatnes dienas Niagarā?

Tie nav saimnieciski un materiāli apsvērumi. Mūs nesaista nekāds politisks vai reliģisks fanātisms. Tieši otrādi — mēs piederam pie ļoti daudziem politiskiem novirzieniem, nākam no dažādām konfesijām. Un tomēr ir kaut kas, kas šādas sanāksmes dara ne tikai iespējamas, bet pat nepieciešamas. Kas tas ir? Tā ir mūsu kopējā izcelsme, mūsu kopējās mājas.

Kad runājam par mājām, tad mūsu skats slīd pāri jūdžu simtiem un tūkstošiem, un gara acīm mēs redzam Baltās jūras krastus: redzam dzidras saules apspīdētu, baltu lelceļu apjostu, baltu bērzu birzīm rotātu zemi. Mums, vecākajai paaudzei, atmiņās tā ir tāda, kādu to atstājām: jaunākajai paaudzei — tāda, kādu mēs viņai to esam tēlojuši. Skaista, brīnišķīga, vienreizēja, neaizstājama.

Neapšaubāmi — ideālizēta. Atmiņā tumšas krāsas ir zudušas — palikušas tikai gaišās: aizmirsušies grūtumi, palicis pāri tikai skaistais, tīrais, labais. Tā ir mūsu sapņu zeme — svētā, dārgā, vienīgā. Tā, par ko dzīvības atdotas, par ko līdz ar dzejnieku sakām: viss, viss pie šīs zemes simtu saitēm mūs sien. Jo — tās ir mūsu mājas.

Bet — ir sākusies jēdziena "mājas" pārveidošanās. Šajā brīdī esam kopā divas dažādas latviešu grupas: viena ir tie, kas paši izšķīrāmies šķērsot okeanu, bet otra tie, kas vēl bija par jaunu, lai lemtu līdz vecāku rīcībai.

Atnesot sev līdz savu valodu, tradicijas, sadzīves kultūru un īpatnības, pirmā grupa apzināti centusies zudušās mājas pārstatīt svešumā. Mēs bieži esam runājuši par pašu izveidoto „mazo Latviju". Mums pat pārmests, ka līdz ar to esamradījuši zināma veida „garīgu geto", t.i., apzināti un mākslīgi noslēgušies no vides, kas mūs laipni gribējusi uzņemt sevī. Ka par katru cenu esam gribējuši novilkt robežu: mēs — un svešums.

Viens ir skaidrs: ne šī "mazā Latvija", ne svešums pats mums nekad neķlūs par mājām. Mēs gribam būt, un mēs būsim lojāli pilsoņi tai zemei, kas mums nestundā devusi patvērumu: mēs izpildīsim tās likumus, mēs pakļausimies tās parašām, par cik tas nepieciešams, lai neapvainotu tos, kas mums atvēruši savas durvis, — bet tas arī būs viss. Mājas mums būs aiz mūsu istabas sliekšņa: mājas mums ir un būs aiz tā ajām jūrām.

Citāds ir stāvoklis paaudzei, kas nāca vecākiem līdz, vai kas šeit svešumā ir dzimusi. Tie to, kas mums ir svešums, par tādu vairs nevar atzīt un neatzīst. Tiem svešums ir kļuvis par mājām.

Lai cik skumja šī patiesība, tā nav nekas negaidīts un nesaprotams. Būtu dīvaini un nesaprotami, ja cilvēks nejustos saistīts ar ivetu, kur uzaudzis un ar kuru saistās visas tā atmiņas: kur skaistākie sapņi sapņoti, kur nākotnes plāni kalti un kur briedis un veidojies cilvēka raksturs.

Nedrīkstam tomēr aizmirst vienu patiesību: egļu mežā pārdēstīts ozols neķlūst par egli. Arī viņa atvases neķlūst par tādām. Un arī mēs, latvieši, nevaram pārvērsties par to, par ko Dievs mūs nav radījis. Mēs te neesam, lai paklautos svešumam, bet lai šeit attīstītos par pilnvērtīgiem savas cilts piederīgajiem, jo mūsu īstais mērķis un uzdevums nav svešumu pārvērst par mājām, bet, svešumā augot, dzīvojot un strādājot, gādāt par to, lai ne mums, ne mūsu bērniem īstās mājas nekad neķlūtu svešas.

Spēks mūsu ticībā

„Liels ir Viņa spēka mērs, kas parādās pie mums, ticīgajiem, darbodamies tādā pašā visspēcības varenībā, kādu Viņš parādījis Kristū, to uzmodinādams no miroņiem un sēdinādams pie savas labās rokas debesīs, augstāk par ikvienu valdību, varu, spēku, kundzību un ikvienu vārdu, kas tiek minēts vai nu šinī laikā, vai nākamajā. Un visu viņš ir nolicis zem viņa kājām, bet viņu pašu visās lietās iecēlis par galvu draudzei, kas ir viņa miesa, kas visu visur piepilda." — Efez. 1:19-23.

Pāvils apgalvo efeziešiem, ka Dieva spēka mērs darbojas ticīgajos tā, kā tas darbojās Jēzū Kristū. Dieva spēka mērs ir viens un tas pats. Šo spēku arī mēs esam piedzīvojuši, un tas mūs no grēciniekiem pārvērta par Dieva bērniem.

Pāvils raksta par šo Dieva spēka mēru, kā tas parādījās Jēzus Kristus dzīvē:

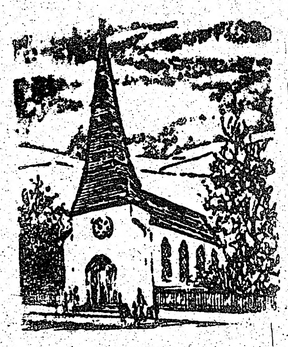

Jēzus zemes dzīvē Dieva spēks bija neierobežots. — Ja Kristus, mājo mūsos un mēs Kristū, tad Dieva spēks arī mūsos izpaužas, bet ja tas neparādās, tad kaut kas pārtraucis mūsu draudzību ar Kristu. Dievs dod savu spēku mums, lai mēs savā dzīvē sāktu parādīt kaut cik no Jēzus līdzības mūsos.

Dieva spēks uzmodināja Jēzu no miroņiem. — Šis spēks jau ir iedarbojies efeziešos:

„Jūs bijāt miruši grēkos un pārkāpumos, bet jūs esat darīti dzīvi ar Jēzu Kristu." Būt dzīvam Jēzī Kristū nozīmē pieaugt ticībā uz Jēzu Kristu.

Jēzus ir debesīs pie Dieva labās rokas. — Labā roka svētos rakstos simbolizē spēku. „Sēdieš Dievam debesīs pie labās rokas" nozīmē „pacietīgi gaidīt", un tas ir spēks. Jēzus var pacietīgi gaidīt, jo visas valdības, varas, spēki un kundzības jau ir zem Viņa un paliks zem Viņa „šinī laikā un nākamajā."

Ja tu esi Dieva bērns, arī tu vari apsēsties pie Dieva labās rokas, bet arī šeit, jo arī te valda Dievs. Tas, kurā darbojas Dieva spēks, pieder Dievam.

Dievs Jēzu ir iecēlis par galvu draudzei, kas ir Viņa „miesā". — Nekur nav teikts Jaunajā derībā, ka Kristus būtu iecēlis kādu cilvēku savai draudzei kā savu vietnieku. Mēs visi esam atbildīgi Kristum un nevienam citam. Un ko Kristus no mums kā savas miesas locekļiem prasa, ir pateikts Jaunā derībā.

To visu Pāvils aizlūdza par efeziešiem. To visu mēs varam aizlūgt viens par otru. Bet galvenais, kopsim to ticību, kas vienreiz svētajiem ir dota, jo no šīs ticības atkarājas ne tikai mūsu nākotne, bet arī mūsu tagadne. Ticībā mēs tagad dzīvojam.

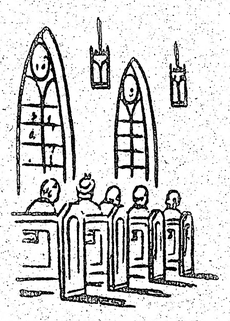

„Cilvēks nedzīvo no maizes vien, bet no katra vārda, kas iziet no Dieva mutes". Mateja ev. 4—4.

Klausaities latv. radio raidījumu katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagaras WHLD raidītāja. Vilnis 1270.

BAZNICU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cres., Toronto 21, Ont., tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

Māc. I. Gaide sastopams baznīcas kancelejā otrdienās un ceturtdienās no pl. 9.30 līdz 12 no rīta, bet trešdienās no pl. 18—20 un piektdienās no pulksten 17—20. Pārējās dienās pēc iepriekšējas norunas. Draudzes kanceleja atvērta otrdienās un ceturtdienās no plkst. 12—20 Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 11 no rīta.

8. janvārī pl. 11 dievkalpojums. Dziedās Toronto vanadžu koris Zīle, diriģenta Arvīda Purva vadībā.

15. janvārī pl. 11 ordinācijas dievkalpojums archibīskapa A. Lūša vadībā, piedaloties Toronto luterāņu mācītājiem, ASV austrumu apgabala prāv. K. Birzniekam un Kanadas apgab. prāv. A. Voitkum un māc. Fr. Rupertam no Bostonas. Dziedās alts Līga un tenors Mārtiņš Aldiņš. Ordinēs teologu Artūru Liepkalnu, kas ar martu būs jaunais Minsteres ģimnazijas direktors.

Māc. J. Cālītis. Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto, Ont., M4G 1V5. Tālr. 482-5743 mājās, 8 Rolland Road.

Biroja stundas — trešdienās no pl. 10—12 un 18—20, ceturtdienās no 10—12. Citā laikā iepriekš sazinoties.

Ticības jautājumu stundas — Ceturtdienu vakaros pl. 19 novembrī — Sv. Andreja baznīcā. Vada māc. I. Gaide un J. Cālītis. Visi sirsnīgi aicināti!

8. janvārī pl. 11 dievkalpojums.

8. janvārī pl. 13 dievkalpojums angļu valodā.

8. janvārī pl. 19 vecāko jauniešu grupas sanāksme Wilket Creek parkā (pie Leslie un Eglinton Ave.). Ugunskurs un atspirdzinājumi.

15. janvārī pl. 11 dievkalpojums. Gaidu jendas 25 gadu atceres svētki.

22. janvārī pl. 11 dievkalpojums. Pl. 14 pirmās jauniešu grupas sanāksme.

29. janvārī pl. 15 dievkalpojums.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā 361 Danforth Avenue.

Baptistu draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 16. Bībeles studijas un lūgšanas vakari trešdienās pl. 19.30 Walmer Road baptistu dievnamā.

25. decembrī un 1. janvārī dievkalpojums nenotiks. 8. un 15. janvārī dievkalpojumus vadīs māc P. Odiņš no Filadelfijas.

Māc. prāv. Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Ave., tālr. 533-9456 Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā 1021 College Str. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā pl. 1 dienā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze 18 Victoria Avenue South. Māc. K. Kuškēvics, 55 East 44th St., Hamilton, Ont. L8T 3G8, tālr. 385-9838.

Māc. K. Kuškēvica runas stundas baznīcas telpās ceturtdienās no pl. 7.30 — 9.30. Tālr. 527-5810. Ieeja birojā no baznīcas aizmugures

8. janvārī pl. 10.30 — bērnu dievkalpojums, svētdienas skola un bībeles klase. Pl. 11 — draudzes dievkalpojums.

MONTREALA

Prāv. A. Voitkus 3438 Rosedale Ave., Montreal H4B 2G6 P.Q. Tel. 489-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcell Ave.

8. janvārī pl. 13.30 Zvaigznes dienas dievkalpojums.

10. janvārī pl. 14. pensionāru sanāksme draudzes namā.

15. janvārī pl. 13.30 dievkalpojums..

22. janvārī pl. 13.30 dievkalpojums.

29. janvārī pl. 11 dievkalpojums, pēc dievkalpojuma draudzes gada sapulce.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906. Otavas latv. ev. lut. Miera draudze Sv Pāteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

8. janvārī pl. 14 dievkalpojums. Pēc dievkalp. Celsmes stunda. Pārdomas par lūgšanu — Mūsu Tēvs.

15. janvārī pl. 14 Ģimeņu dievkalpojums. Lūdzam dievkalpojumu apmeklēt visu ģimeni. Pēc dievkalpojuma stunda I grupas jauniešiem. Jāņem līdz Jaunā derība un vingrinājumu grāmata.

22. janvārī pl. 14 dievkalpojums. Pēc tam Celsmes stunda.

29. janvārī pl. 14 dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma draudzes gada sapulce.

Latviešu misijas radio raidījums

„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"

Nepārtraukti 22. gadagājumā

Katru svētdienas rītu no pl. 9 — 9.30

Vilnis 1270 AM

No Niagaras WHLD raidītāja

Vadītājs A. Laksmanis, 106 Dorset Rd. Scarborough, Ont. Tālrunis 261-4218

PRIEKA VĒSTS

Kristīgs latviešu radio raidījums katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagaras WHLD raidītāja

Vilnis 1270 AM

Vadītājs Dāvids Mikelsons 60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont., tālrunis 749-0831

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS

Global TV 6. un 22. stac. 100 Huntly Str., Toronto, no pirmd. — piektd. pl. 9.30 no rīta, sestd. pl. 10 no rīta. Bufalo TV stac. 29, 700 Club, ik dienas pl. 11.30 no rīta un pl. 9.30 vakaros.

Radio FM CBN 107.7 24 stundas. Tel. 889-3126.

BĒRZIŅŠ Realty Ltd. Arnolds un Herberts Bērziņi
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINĀŠANA UN NOTĀRS
223-6958 — 5335 Yonge St. Suite 20, (Northtown Shopping Plaza) Willowdale, Ont.
445-5325 — 72 Northdale Rd. Willowdale, Ont.
SOVEREIGN GENERAL INSURANCE COMPANY
LIFE ASSURANCE COMPANY

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS
dzidrs, nepasterizēts
Ziedputekšņi (Pollen)
Peru pieniņš (Royal Jelly) no
ĒRGĻU LIGZDAS DRAVĀM
39 Bowan St., Toronto M. Tālr. 534-8563
EGLĪŠI

Ja esat nodomājuši iegādāties
JAUNU 1978. GADA AUTOMAŠĪNU
apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS
CHEVROLET - CHEVELLE - CAMARO
OLDSMOBILE - CHEVY II - VEGA
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE Tālr. HO 6-1131
Robertson Motors Ltd.
1355 Danforth Av., Toronto 6.

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.
Mēs pārsūtām apdrošinātus drēbju un apavu sainīšus līdz 19¾ mārc. netto
LIELA IZVĒLE MŪSU VEIKALĀ
Kioska laiks — pirmd., otrd., ceturtd. un piektdien no pl. 9.00 — 7.00,
sestdienās no pl. 9.00 — 5.00, trešdienās kioska slēgts.
Baltic Exporting Co.
462 Runnymede Ave., Toronto, Ont.
M6R 2M5 Tālr.: 531-3038.

LAIKRAKSTAM **LATVIJA AMERIKĀ**
105 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4M 2E9
Lūdzu sūtīt man LATVIJU AMERIKĀ uz
☐ vienu gadu $25.—
☐ 6 mēnešiem $13.00
☐ 3 mēnešiem $ 6.50
Kgs., Kgne., Misis .....
Adrese .....
Jauns abonents ☐ pagarinājums ☐
Ceļmalā lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKA PUBLISHING LTD. vārda

Lasītāju vēstules

(Turpinājums no 2. lp.)

ALA statūtu maiņu vienīgi debatēt varētu par iebildumiem, ka ALA valdes un revīzijas komisijas locekļiem kongresā ir balstiesības. „Bet kamēr kongresam delegātu skaits svārstās ap 100, arī šī kārtība nesagādā nekādas bažas", bija komisijas atzinums.

Bet vai tā ir, ka ALA struktūrā nevajaga neko grozīt? Biju 1977. g. ALA kongresā un arī DV ASV delegātu sapulces dalībnieks, kur pieņēma pamatotu lēmumu, ka ALA struktūrā ir nepieciešami grozījumi, lai kongresā izpaustos — „tautas balss." Organizāciju delegāti no savas pieredzes norādīja, ka līdzšinējais diezgan vaļīgais delegātu izraudzīšanas veids, paredzētās pārdeleģēšanas tiesības un balstiesību piešķiršana valdes un revīzijas komisijas locekļiem ir radījusi situāciju, ka kongress vairs nereprezentē un neizteic organizāciju, draudžu un vispār sabiedrības vairākuma domu, bet atsevišķu cilvēku uzskatus. Pašreizējā ALA struktūrā pat „malā stāvošiem" cilvēkiem ar zināmu nolūku ir iespējams noorganizēt delegātu grupu, lai panāktu pat lēmumu, kas ir pret organizāciju un draudžu sūtīto delegātu vairākuma domām.

Pēc maniem novērojumiem pagājušā kongresā lielas bažas radīja arī ALA vadībai esošā 17 „nedeleģēto" delegātu grupa, ko sastāda valdes un revīzijas komisijas locekļi. Izšķirīgu lēmumu pieņemšanā arī 100 delegātu kongresā ALA valdei vajaga vēl nodrošināt tikai 34 balsis, lai kongress pārvērstos tikai par valdes nodomu izteicēju. Ar pašreizējo ALA struktūru šāds 34 delegātu „nodrošinājums" ir samērā viegli iegūstams. Jau tagad ir vērojams, ka aktīvitātes šādā virzienā jau sākušās priekš nākošā ALA kongresā.

Tāpat DV komisija, atzinumu pieņemot, piemirsusi jau praksē pieredzēto DV ASV delegātu sapulcē, kur 7 „nedeleģētie" valdes delegāti pilnīgi nobloķēja 36 DV apvienību delegātu vairākuma balsis, jo balsīm daloties, šīs 7 balsis vienmēr bija izšķirīgas, lai valde panāktu sev labvēlīgus lēmumus. Arī ierosinājumā izteikt valdei pateicību šie „valdes delegāti" balsoja par pateicības izteikšanu. Ja mu uzskatām ALA kongresu par ALA latviešu „parlamentu", kas izteic organizāciju, draudžu un individuālo ALA biedru uzskatus, tad ir arī jārūpējas, lai ALA stuktūra būtu tāda, kas šādu izpausmi garantē.

T. Sīlis Kalifornijā

NE KRITIZĒT, BET PAMĀCĪT

Izlasot LA 19. novembŗa numurā A. Eglīša lasītāju vēstuli, gribas izsaukties: „Mīļais Eglīt, ja nezini, nevari un neproti palīdzēt Eiropas latviešu jaunatnes apvienībai (ELJA), tad vismaz neapmētā to ar akmeņiem! Tai nevar līdzēt pārmetumi, bet ir vajadzīga palīdzība.

Kā redzams, Eiropas mācības iestāžu un dažu studentu grupu ietekmē vairākiem latviešu jauniešiem piemetusies marksisma-ļeņinisma kaite. Tie ar savu apsēstību dažreiz cenšas ietekmēt ELJA lēmumus un darbību, pakalpot Latvijas okupācijas varai. Pazīstamie Rozītis un Būmanis pašaizliedzīgi cenšas ELJA darbību ievirzīt tā, lai tā sekmētu okupācijas varas centienus. Tāpēc neapdomīga ELJA kritizēšana vai distancēšanās no tās dažu nepieņemamu lēmumu dēļ, kā to grib darīt dažas organizācijas, var jauniešos radīt apatiju pret organizāciju vai pavairot tajā kreisās tendences. Ar domu par nevēlamo biedru izslēgšanu jābūt uzmanīgiem, jo ar to ir parādīts, ka organizācija bez izslēgšanas un brīvas domas apslāpēšanas nevar pastāvēt, ka trimdas jaunieši nav marksisti-ļeņinisti it kā tikai tāpēc, ka tas noliegts... Bez tam, jauniešos bieži nav nostiprinātu politisku uzskatu, kas nemainītos, vai nebūtu maināmi.. Tādēļ būtu aplami kādus atstumt no organizācijas, ja tie vēl var kļūt dedzīgi patrioti. Ārpus savas organizācijas tie no latviešu kopības aizietu uz visiem laikiem.

ELJA ir ļoti svarīga trimdas organizācija, kur top nākošie trimdas dzīves organizētāji un vadītāji. Tāpēc Eiropas latviešu centrālajām organizācijām un visai latviešu sabiedrībai jāveicina katra krietna jaunieša darbošanās savā jaunatnes organizācijā, kurā patriotisko jauniešu ir nesalīdzināmi vairāk nekā marksistu. Eiropas trimdas vadībai nebūtu tik daudz jāgaužas par jauniešu nacionālās stājas trūkumu, bet gan vairāk jādomā par veidu, kā attīstīt jauniešos veselīgus politiskos un nacionālos uzskatus, lai tie būtu sagatavoti mūsu nacionālpolitiskai cīņai un prastu atvairīt marksistiskos maldus.

Nevis ar naidu un skanīgiem saukļiem, bet ar pārliecinošu zinātnisku pieeju jāparāda, ka komūnisms nespēj radīt cilvēkiem dzīvi, kādu tas sola, ka aiz Maskavas varas meligās propagandas un izbazūnētā progresa pēc 60 varas gadiem patiesībā slēpjas tautas masām neskaitāmi dzīves trūkumi, smaga, pelēka ikdiena, apspiestība un bezties ība. Ka tur katram latvietim, pie kuŗa vara pamana nacionālas vai politiskas tendences, ir slēgts ceļš uz augstāku izglītību.

Kā redzams, A. Eglītis ELJA grēku saraksta augšgalā grib likt kultūras un citus sakarus ar dzimteni, bet nepasaka, ko lai dara, lai jaunietim Latvijas zeme un tauta nepaliktu tikai fantazija vai sapnis, kas radies no vecās paaudzes nostāstiem:

A. Z. Hamiltonā, Kanadā

Lotus FLOWERS
792 Bathurst St., (pie Bloor St.) Toronto Ont. M5R 3G1
TEL. 533-3884
PUĶES - GRĀMATAS
DAIĻAMATNIECĪBAS IZSTRĀDĀJUMI
Viesnīca, kur dzīvojat: Sidnejā, Stokholmā vai Sanfrancisko — rakstiet, telegrafējiet, telefonējiet, un jūsu pašu pazīstamajiem izpildīsim uzdevējiešus. Ināra un Arvīds Tīrums

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
(Pie „Chester" pazemja pieturas)
466-1951 vai 466-1502
ZIEDI KATRAI VAJADZĪBAI
LIETUVĪŠKAS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJUMI
VEIKALA A. GUGĀNA BOTAS
Veikals atvērts ceturtdienu un piektdienu vakaros līdz pl. 8 vakarā.
Māra Gugāne-Lāsis

JAUNAS GRĀMATAS

R. Birzgalis — Letiņš trimdā	$6.50
A. Voitkus — Svešinieki un piedzīvotāji, rom.	$9.50
Rutiņa U. — Vēl tā gribējās dzīvot	$7.00
T. Zeltiņš — Tuvos un tālos ciemos, izl.	$8.50
Kurts Rīss — Bestselleri	$8.50
K. Hamsuns — Loks noslēdzies	$8.50
Z. Liepa — Mans logs, dz.	$5.00
L. Lideka — Nams pie Baltijas jūras, rom.	$8.00
Latviešu karavīrs II p. k. l. 5. gr.	$19.00
Vilis A. Hāzners — Varmācības torņi, atm.	$24.00
A. Eglītis—Kas izpostīja latvisko stūrīti? ilust.	$11.00
V. Lapenieks—Dullā Daukas piezīmes, impr.	$14.75
V. Saulīte — Dzīvības trauksme, dzejoļi	$7.20
Jānis Rudzītis — Raksti	$40.00
Ž. Unāms — Kārlis Ulmanis	$15.50
Jānis Jaunsudrabiņs 1877 — 1977	$2.00
A. Voitkus — Vēja nestas lapas, rom.	$9.00
U. Ģērmanis — Tālu tālumā, lielā plašumā	$9.00

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5.
Tālr. 921-7121
Pasta sūtījumiem jāpieskaita 10%

Mūsdienu latviešu...

(Turpinājums no 4. lp.)

ri paplašinās un arī padziļinās, kā to skaidri pierāda gandrīz divu tūkstoš gadu ilgā kristīgās filozofijas vēsture. Kristīgā filozofija nebalstās uz nemaldīgās Dieva, nedz arī uz Baznīcas autoritātes pamatiem, bet seko vienīgi dabiskām prāta spējām pazīt patiesību un objektīvi liek savu atziņu pamatos lietu evidenci.

Mums, latviešiem, kas dzīvojam izkaisīti pa plašo pasauli, jautājums par cilvēka dzīves nozīmi, iztirzāts kristīgās filozofijas gaismā, ir sevišķi svarīgs, tāpat kā tiem mūsu tautiešiem, kas ir palikuši dzimtenē un dzīvo materiālistu, mūsu tēvzemes apspiedēju, vidū.

Cilvēks nav apdāvināts vienīgi ar prātu, kas tiecas zināt, atklājot cēloņus, bet arī ar brīvu gribu, kas slāpst pēc laimes, tiecas mīlēt, izšķirties par vērtībām. Cilvēkam ir arī sirdsapziņa, kas saka, kas ir labs un ļauns. Tā nu rodas jauna sarežģīta filozofiska problēma, proti, jautājums par vērtībām, kas saistās ar cilvēka prātu, gribu, sirdsapziņu un izšķir mūsu likteni, tas ir, dara cilvēku par laimīgu vai nelaimīgu, pilnīgu vai nepilnīgu, viņa dzīvi par vērtīgu vai nevērtīgu. Ir cilvēki, kas teorētiski zina ļoti labi, kāda ir beidzamā cilvēka dzīves nozīme, bet ir nelaimīgi, jo nedomā nopietni par īstām vērtībām un tām neseko praktiskā dzīvē, tāpēc ir ļoti svarīgi pakavēties pie vērtību jautājuma.

Jautājumu par vērtībām varam izteikt šādi: Vai mūsu dzīve svešumā var būt ētiski vērtīga? Kādām vērtībām mums ir jāseko kā latviešiem, lai izturētu smago trimdas pārbaudījumu? Vai mums jāiet tas pats mūsu apspiedēju viltus vērtību ceļš, uzskatot par augstākām vērtībām bagātību, varu, baudas un citus līdzīgus elkus, vai mums ir jāizvēlas pretēja virziena ceļš, sekojot īstām augstākām vērtībām, meklējot dzīves pilnvērtību un izstarojot vārdos un darbos mūsu pašu un cittautiešu vidū dzigarīgas vērtības?

Ir jāzina, kas ir vērtība, kā kārtot un sakārtot savstarpēji vērtības, kā tās pakārtot vienu otrai un t.t. Būtu jauki pakavēties pie jautājuma par mūsu dzīves nozīmi, bet laiks mums te to neļauj. Pakavēsimies tikai pie vērtību problēmas kristīgās filozofijas gaismā.

Turpinot savus prāta meklējumus, jautāsim: Vai cilvēks var apmierināties tikai ar materiālām vērtībām? Vai mums nav jāpaceļas augstāk savā prātā un brīvās gribas izvēlē?

Minētajam jautājumam trimdas latviešu personiskā un sociālā dzīvē ir ļoti liela nozīme, jo izceļojuši dzīvojam laikmetā, ko raksturo lieli laicīgās dzīves un ateisma netikumi. Apkārt mums visos kontinentos dzīvo cilvēki, kas neredz nekādas citas vērtības, kas paceltos pāri šo laiku baudu pasaulei, kam uzkundzējas arvien vairāk seksuālisma vara, radot tā saukto panseksuālismu. Literātūru, modernos satiksmes līdzekļus, cilvēku mentālitāti šodien pārsātina „seksa" lietas, it kā tās būtu galvenās un vienīgās cilvēku dzīvē. Vērojot šo nemorālisko parādību, pāvests Pāvils Sestais nesen izdeva plašu rakstu par seksuālo ētiku, pakārtojot dzimuma dziņas augstākām morāliskām vērtībām..

Par raksturīgu mūsu laikmeta pazīmi ir kļuvusi bezmērīgā mantkārība. Materiālās dabas labumi ir kļuvuši par augstākām vērtībām, kā to ļoti spilgti redzam komūnistiskajā Krievijā, matērijas dievināšanas zemē. Diemžēl, tāda pati ideoloģija valda arī rietumu materiālisma apsēstajās zemēs. Arī tie, kas noraida komūnismu, nogrimuši materiālismā, sauc par vērtībām to, kas nav vērtības, un nesauc par vērtībām to, kas tādas tiešām ir. Labais nu ir kļuvis par ļaunu un ļaunais par labu, mērķi par līdzekļiem un līdzekļi par mērķiem. Kā augstākā vērtība mūsdienu pasaulē plaši valda materiālās dzīves baudīšana, aizmirstot pilnīgi ka, ceļot pāri ētiskām prasībām materiālās vērtības, cilvēks kļūst par egoistu un plēsīgu zvēru. Šis samaitātais vērtību gars ieviešas arī trimdas latviešu vidū.

Materiālo vērtību pārāk liela uzsvēršana un zināma dievināšana nes hedonisma sekas: krizes un drāmas jaunatnē, veselības graušanu un garīgo spēku iznīcināšanu, ģimenes morāles pagrimšanu un bēdīgas sociālās dzīves sekas.

Mums jādomā ļoti nopietni par pašu cilvēku, par latviešu tautas glābšanu. Dziļāk domājot, atradīsim aplamības vērtību izpratnē, ideju un ideālu pasaulē. Mums kā prātīgām būtēm ir dziļākas dziņas un tieksmes, kas sakņojas garā, mums jāizveido intensīva garīgā dzīvē, kas plaukst kristīānismā, jāapzinās, ka cilvēka dvēsele ir garīga un nemirstīga, ka tās dzīvi neierobežo telpa un laiks. Cilvēks ar savu dvēseli ceļas pāri matērijai, telpai, laikam, enkurojas mūžībā, visaugstākā Būtē, kas ir bezgalīgā Patiesība, neierobežots Labums un Skaistums. To saucam par Dievu. Filozofija mums pierāda, ka vērtību pasaule ir plaša un ka tā mūs nemaldīgi ved uz Dievu, atbrīvojot mūs no bailēm, no sliktās sajūtas pasaules tukšuma un nežēlības priekšā, liekot mums domāt, just un strādāt pozitīvi un sekmīgi. Tā nu izejam no materiālisma maldiem. Filozofija mums pierāda, ka cilvēks ir augstāks par materiālo pasauli. Šinī pasaulē mēs atrodamies materiālā ķermeņa dēļ, kas ir trausls jeb kontingents kā katra materiāla lieta. Tas ir mirstīgs. Filozofija nenosoda materiālās vērtības, bet tām ierāda savu īsto vietu, nepakļaujot cilvēku technikai, oikonomijai, bet otrādi, pakļaujot visas materiālās vērtības cilvēkam kā augstākai vērtībai. Aplam ir uzskatīt cilvēku par tīri fizisku būti. Tikai ar savu garu cilvēks paceļas pāri dzīvniekam un visai materiālai pasaulei, un labi jūtas tikai augstāku vērtību pasaulē, tāpēc filozofija asi nosoda kā ļoti necilvēcīgu kā komūnismu, tā rietumu materiālismu.

(Turpmāk beigas)

Majors

Pēteris Balodis

dzimis 1907. gada 21. jūnijā Mālpils pagastā,

miris 1978. gada 1. janvārī Ņujorkā.

Ak retākas rindas . . .

Sēro

DV Toronto nodaļas saime

---

15. divīzijas 34. pulka 2. bataljona komandieris

Majors

Pēteris Balodis

miris 1978. gada 1. janvārī Ņujorkā.

Dziļās sērās

bataljona kaŗavīri un virsnieki

Pēc grūtām ciešanām mūžīgā mierā aizgājusi mūsu mīļā

Ida Pētersons

dzimusi Rozenbergs

dzimusi 1889. gada 3. septembrī Latvijā,

mirusi 1977. gada 29. decembrī Montrealā

Par viņu sēro

piederīgie ASV, Kanadā, Vācijā un Latvijā

Mūsu mīļais

Pēteris Balodis

dzimis 1907. gada 21. jūnijā Mālpils pagastā,

miris 1978. gada 1. janvārī Ņujorkā.

Pēkšņi tagad viss ir dzisis,
Iziris kā sapnis irst,
Svēta atmiņa tik sirdī,
Kuŗu mūžam neaizmirst.
(Fr. Bārda)

Dziļās sērās

sieva Dagmāra, meitas Gaida un Astrīda ar ģimenēm

BROADVIEW WOOLS, ARTS & CRAFTS

Īpašn. Elza Avots

Veikali Toronto:

674 Broadview Ave., pie Dunforth, tel. 469-2005

9 Queen St. East, pie Yonge ielas 368-5011

Liela izvēle īstas un sintētiskas vilnas dzijas, vietējās un ārzemju; aužamās dzijas, vilnas dzīpari. Materiāli dažādu latvisku rokdarbu sagatavošanai, linu materiāli, diegi, audekli, kaneva visādos rupjumos. Dāvanām dažādi rokdarbi un auduми, atsevišķi tautas tērpu gabali. Padomi rokdarbu jautājumos.

Veikali atvērti:

Pirmd., otrd. un trešd. no 9 rītā — 6 vak.;

ceturtd. un piektd. no 9 rītā — 8 vak;

sestdienās no 9.30 rītā — 4 pēcp.

C U Assurance

AUTO

Automobiļu brīesmas Rīgā... Līdz šim jau izņemtas vairāk nekā 700 braukšanas atļaujas, un iespējams, ka tuvākā nākotnē viņu skaits palielināsies līdz 1000... Iekšrīgā atļautais lielākais braukšanas ātrums automobiļiem paredzēts 9 km stundā, kamēr tālāk pilsētas robežās maksimālais ātrums noteikts 15 km.

1925. gada 26. maijā

* * *

Kontrole uz pontonu tilta. Pēdējās dienās novietots uz pontonu tilta vidū policijas postenis, kam uzdots raudzīties, ka automobiļi un autobusi nebrauktu pāri tiltam ātrāk kā 10 km stundā.

1930. gada 13. oktobrī

No «Jaunāko Ziņu» slejām

UN NEKUSTAMU ĪPAŠUMU

APDROŠINĀŠANA

Skyline Real Estate Ltd.

2100 DUNDAS ST. W., TORONTO

533-8553

Ilmars Jankovskis

Latviska dāvana

SVETKOS

un vienmēr

Laikraksts Latvija Amerikā

Latvija Amerikā Publishing Ltd.
125 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu piesūtīt manu dāvanu (L. A. abonementu), uz vienu gadu, sākot ar .....

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese .....

.....

.....

Lūdzu pievienot 1. numuram kartīti ar dāvinātāja vārdu .....

Esmu Latvija Amerikā abonents, tādēļ nosūtu speciāli dāvanām pazemināto maksu $18.—.

.....
(Vārds un uzvārds)

Adrese .....
(Adrese)

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

GRAND RAPIDI

Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. lut. draudze pavei. kusi vairākus savas baznīcas uzlabojumus. Dievnama logi, ko dažkārt vandaļi izdauzīja, tagad aizstāti ar neplīstošām plāksnēm. Auto novietošanas laukums noklāts ar asfalta kārtu. Pavasarī ap to apstādīs dzīvžogu. Draudzes dāmu komiteja no saviem līdzekļiem paredzējusi nosūtīt ziedojumos: Minsteres latviešu ģimnazijai Vācijā — 75 dol. Sadarbības komitejai Zviedrijā 50 dol. LELBA rītdienas fondam 50 dol., pa 30 dol. Delmenhorstas veco ļaužu mītnei Vācijā, ārmisijai un lepras slimajam Jānim Valkovskim.

Mežvidu pārvaldes priekšnieks J. Ziediņš ziņo, ka slēpētāji ierosinājuši Mežvidos un apkārtnē ierīkot slēpētavu. Organizēšanas darbus uzņēmies Viktors Puriņš. Slēpētājiem būs iespējams izmantot arī Mežvidu nometnes telpas, kuŗas pārzina E. Avots.

Latviešu skolas Ziemsvētku eglītes sarīkojumu Latviešu biedrības namā 18. decembrī ar svētbrīdi ievadīja māc. J. Mednis. Dziedāja skolēnu koris. Skolēni izrādīja Mirdzas Timmas bērnu ludziņu. Latviešu skolas vadītāja māc. V. Fricsone un vecāku padomes priekšsēde Ilze Runka pateicās visiem sarīkojuma dalībniekiem. Ziedus saņēma arī Latviešu biedrības priekšnieks A. Grīnbergs. Ziemsvētku vecis (Nik. Šubiņš) ieradās ar dāvanu maisu. Pēc tam bija kopējas vakarinas, bērniem dejas un rotaļas.

V. Z.

Grand Rapidu literārās kopas eglītes vakars bija slēgts sarīkojums — pašu biedriem un lūgajiem viesiem, kas bija ieradušies no Gaŗezera, Kalamazū, Dienvidhavenas, Rokfordas un vietējās latviešu sabiedrības. Garīgu ievadu vakaram deva Dr. Rudolfs Markus ar savu klavierspēli un svētku uzrunu, nolasot Ziemsvētku evaņģeliju no bībeles. Savus darbus lasīja Dzintra Kornete un Julieta Rumberga. Apmeklētāji noklausījās Kārļa Tālberga un Jūlija Celmiņa dzejoļus un Daces Bebrulejas eseju. Reinholds Millers nolasīja savu — Dabas un mākslas cienītājs Mičigenā, Zelma Lapsiņa — Agrās bērnības Ziemssvētku izjūtas, Eduards Avots — Skudru Juŗa Zelta gabals kupenā, Emma Laubente kādu dzimtenes autora dzejoli, Jūlijs Celmiņš feļetonu — Sievām runāšana, vīriem darīšana un Aleksandra Geriņa — Grand Rapidu chroniku no 1952. gada, kas apliecināja, ka literārā kopa Grand Rapidos jau darbojusies tajā gadā! Svētku noskaņojumu deva zilās gaismās mirdzošā svētku eglīte, glāze sarkanvīna un gārdumiem no pašu sanestiem grozpiem un Ziemas svētku melodijas, ar kuŗām Dr. R. Markus neskopojās.

J. R.

KLĪVLANDE

Ar sirdstrieku mirušo 67. g. veco Ernestu Dukuru sēru dievkalpojumā Apvienotās draudzes dievnamā izvadīja mācītāji L. Grendze un H. Jurjans. Aizgājēju guldīja Sunset kapsētā. Viņš strādāja Forda rūpniecībā, bija nolēmis aiziet pensijā. Nelaikis bija korporācijas Lettgallia saimes loceklis. Tuvākie pakaļpalicēji atraitne Lūcija, dēls Egīls un māsas.

Pirmā Ziemas svētku eglīte Klīvlandē atmirdzēja Apvienotās draudzes skolas sarīkojumā. To ievadīja ar Ziemsvētku dziesmu un īpašu programmu — Mēs ejam uz Betlēmi. Programma bija ļoti labi sagatavota. Tajā piedalījās skolas koris skolotājas E. Kalniņas un atsevišķais meiteņu koris Z. Tēraudes vadībā. Stāstu par Kristus piedzimšanu lasīja J. Zemesarājs. Piedalījās arī instrumentāls ansamblis Z. Tēraudes vadībā. Uzvedumu bija sastādījusi A. Auzenberga sadarbībā ar skolas pārzini.

Kristīgo jauniešu svecīšu dievkalpojumu 21. decembŗa vakarā Apvienotās draudzes dievnamā vadīja māc. L. Grendze Dievkalpojumu kuplināja jauniešu koris J. Kalnieša vadībā. Jaunieši lasīja par Kristus piedzimšanu. Pēc dievkalpojuma jaunieši devās apmeklēt vecos ļaudis, kas paši uz baznīcu nevar atnākt, tos iepriecinādami ar svētku dziesmām un evaņģelija lasījumiem.

Klīvlandes latvieši pulcējās draudžu Ziemsvētku dievkalpojumos. Apvienotā draudzē notika divi dievkalpojumi māc. L. Grendzes vadībā. Pirmo dievkalpojumu kuplināja draudzes koris diriģenta Dr. V. Ciemiņa vadībā, otrā dievkalpojumā dziedāja soliste I. Grava. Abi vakara dievkalpojumi bija dievlūdzēju pārpildīti. Apvienotā draudzē notika arī Ziemsvētku rītā dievkalpojums, kuŗu ar dziesmām kuplināja A. Spalviņa. Martiņa Lutera draudzē svētvakara dievkalpojumu vadīja māc. K. Briedis. Labi apmeklēto dievkalpojumu ar solo dziesmām kuplināja dziedone Antonina Vaivode L. Zemesarājas ērģeļu pavadībā.

J. E.

ŅUJORKA

Gada pēdējos trijos mēnešos miruši 18 Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes locekļi, bet dzimusi tikai 2, salaulāti 3 pāri. Gada laikā miruši 66 Ņujorkas latvieši, no tiem 44 Ņujorkas draudzes locekļi. Visvairāk apglabāti Fernkliffa kapos Vestčesterā — 325, Grīnvudā, Brūklinā, 275, bet strauji pieaug Brāļu kapiem Katskiļos pārvesto skaits.

Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes iekšpilsētas dāmu komiteja no sakrātiem līdzekļiem piešķirusi 200 dolaru Baznīcas rītdienas fondam, 100 LELBA aprūpei, 75 dolaru citiem labdarīgiem mērķiem. Draudzes namā pasūtināts inventārs par 300 dol. Nopirkti arī daži saimniecības piederumi.

Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes Palīdzības fonds rudens līdzekļu vākšanas akcijā saņēmis 440 aploksnes 4502 dol. ziedojumiem, Lielākais ziedojums bijis 200 dol. Novembŗa sēdē 500 dolari piešķirti Minsteres ģimnazijai, 500 — LELBA palīdzības darbam, 200 — Luterāņu labdarības fondam Ņujorkā un 500 dol. slimniekiem Eiropā un ASV. Kopā piešķirts 1700 dolaru.

Draudzes lauku īpašuma komitejas Atpūtas namam veltītajā izlozē ieņemts 4255 dol., bet atlikums 3596 dol. Lozes izsūtītas 1337 personām, atsaukušies 616 vai 46 proc.

Ņujorkā jauniešu iesvēte šo. gad paredzēta Pūpolu svētdienā — 19. martā Betlēmes baznīcā Brūklinā un aprīlī Šalas baznīcā. Aizvadītajā gadā notika četras iesvētes.

Vk

INDIANAPOLE

Māc. P. Nesaule un prelāts A. Grosbergs zemes klēpim atdeva ar sirdstrieku pieveikto Daugavpils skolotāju Anci Braueri, kas mira 82 g. vecumā savās mājās, pusstundu pēc atlaišanas no slimnīcas, kur tā veselojās.

Uz apledojušas ielas auto klizmā cietis un ievietots slimnīcā Indianapoles simfoniskā orķestra mūziķis un vijolspēles paidagogs Žanis Dumpis.

Latviešu sabiedriskais centrs kopā ar DV apvienību un Katoļu biedrību, Sabiedriskā centra namā 31. dec. sarīkoja Jaungada sagaidīšanas balli. Vecākā un vidējā paaudze pulcējās Nacionālajā zālē, bet jaunatne dekorētajā Rīgas zālē. Visiem bija labi.

Vgs

BROADVIEW DELIKATESU VEIKALS

141 DANPORTH AVE.

Tel.: HO 5-9905 ***Ausma Miķelsone***

PAVASARA **LE 1-7353**

DELIKATESU VEIKALS UN KONDITOREJA

951 RONCESVALLES AVE. **īpašniece St. ČUKULE**

LATVIEŠU NAMS

491 College St., Toronto

IZIRE TELPAS

sarīkojumiem · viesībām kāj viesību galdus

Tel. 922-2931

Daugavas Vanagu nams
125 BROADVIEW AVE.
Tel. 465-5225
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI

Daugavas Vanagu klubs
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM
no pirmd. līdz ceturtd., iesk., no pl. 12 dienā — 12 naktī,
piektdienāsun sestdienās no pl. 12 d'enā līdz 1 naktī,
svētdienās no pl. 12 dienā līdz 9 vakarā.

DEŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRĀ IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

kas? kur? ko?

Town & Country RE Ltd., Realtor
V. PALMA - pārstāvis

41 Heathcote Ave., Willowdale, Ont. M2L 1Y9
Tel. 444-2447

Pārkot un pārdodot savu nekustamu īpašumu, sazinies ar speciālistu informācijai 444-2447. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

Alcan Building Products
Authorized Dealer
ALCAN

Māju īpašnieki!

Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku—bez starpniekiem

ir trīs veidi, kā varat ietaupīt ar ALCAN SIDING:

1) Ietaupa darbu un laiku 2) Instalācijas un apkures ..izdevumus
3) Uzlabo izskatu un līdz ar to mājas vērtību, ieskaitot ALCAN 20 gadu garantiju.

△ LIETUS NOVADA CAURULES
△ LOGUS
△ DURVIS
△ MARĶĪZES (Awnings)
△ JUMTA PĀRKARES (Sofit and fascia)

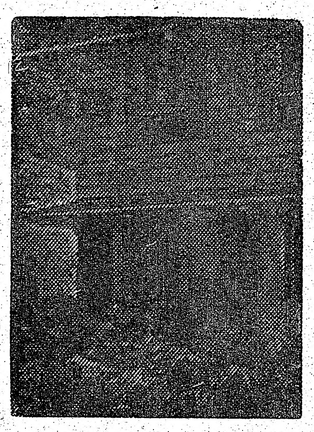

CENTURY ALUMINUM ISTALLERS
534-2864 Īpašnieks Artūrs Mīme
2226 Dundas St. W., Toronto, M6R 1X3

RATAS

— IGAUŅU OPTIĶIS

247 Danforth Avenue. Tel. 465-6251

Gatavo brilles pēc receptēm
Zeiss ● Rodemstock ● Crist Dior rāmji
Speciālitāte — dubultlēcu brilles ● Kontaktlēcas (soft)
Pulksteņi: Omega, Triosot, Bulova.
Latviešiem atlaide

A. Eglītis – TV RENTALS
161A Roncesvalles Ave., Toronto M6R 2L3
Tel. 537-1401

25 gadus mēs esam palīdzējuši radīt miljonu atmiņu attēlus no ievērojamiem dzīves notikumiem un personām.

BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E.,Tor.,Ont.M5A 1P2 (416)863-1166

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St.Toronto 5,Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

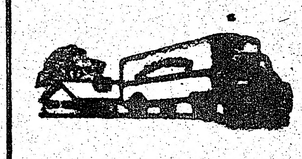

BALTIC MOVERS
TĀLR. 534-1403, Toronto

VALUTE
DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkalos
Aldonas ĶIVLENIEKS - KORMS
Veikals un darbnīca 964½ Bloor St. W., Toronto
Ont. M6H 1L4. Tālr. 533-2837

R·S· KANE Ltd·
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
221-1159

M. LUNSKY, O.D. M. Sc.
LOUIS LUNSKY, R.O.
OPTIĶI
Iepriekš pieteikties
Tālr. 921-3924
470 College St. (Pie Bathurst)
Toronto M6G 1A5

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI

- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BILETES
- VĒSTULU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- AVĪZES
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM

- LAIKUS
- LAMI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber

PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE., TORONTO, ONT. M4M 2E9
(416) 466-1514

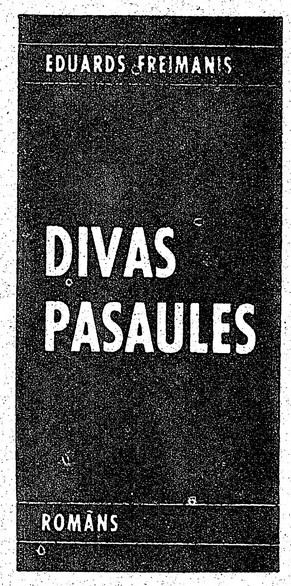

Amber Printers & Publishers Ltd. Toronto nupat iespiedusi Eduarda Freimaņa romānu Divas pasaules, gliti kabatas formāta izdevumā (Paperback), kas latviešu trimdas grāmatniecībā līdz šim nebija praktizēts. Grāmatai 332 lappuses un tā maksā $3.50. Attālpārdevējiem 20 proc. atlaide, un tā pieprasāma apgādam.

Ar baloniem un smaidīgām sejām Jaungadu sagaidīja LNJAK sarīkojumā Latviešu nama augšējā zālē. No kreisās: Sandra Klepere, LNJAK valdes priekšsēdis Imants Purvs, Larisa Stikuta un Ēriks Eglīte. Foto: Aleksandrs Kalniņš

Latvijas izlaupīšana

„REPUBLIKA" NO VISIEM IENĀKUMIEM DRĪKST PATURĒT TIKAI 43,6 PROC.

Maskavā, Kremlī, 1977. gada 14. un 15. decembrī notika augstākās un tautību padomes sēdes, kuŗās pieņēma visas imperijas un atsevišķo koloniju vai, kā tur sauc republiku, budžetus, kā arī sadalīja ienākumus. Šoreiz augstākās padomes sēdē nepiedalījās pats prezidija priekšsēdis un partijas pirmais sekretārs Brežņevs, jo pēc ziņām, kas pienāca tieši Ziemas svētkos, viņš saslimis ar gripu un ievietots slimnīcā. Iepriekšējā dienā, 13. decembrī, gan Brežņevs vēl piedalījās komūnistiskās partijas centrālkomitejas sēdē, kur garākā runā norādīja paaugstināt ražošanu, kāpināt darba ražību un visur ievērot lielāku taupību.

Augstākās padomes sēdē 14. decembrī tūlīt pēc atklāšanas runāja politbiroja loceklis un partijas sekretārs M. Suslovs. TASS viņa runu atreferējis pavisam īsi, vienīgi norādot, ka augstākās padomes prezidijs jāpalielina ar trim jauniem locekļiem. Suslovs nosauca deputātus, kas jāievēl. Protams, visus trīs arī ar visām balsīm ievēlēja, jo partijas plāni — tautas plāni. Ar šādu virsrakstu Rīgas laikrakstā Cīņa aprakstīta visas sēdes darba gaita. Otrs virsraksts: Ar trieciendarbu stiprināt dzimtenes varenību.

Pēc augstākās padomes prezidija locekļu ievēlēšanas 1978. gada saimniecisko plānu izklāstīja plāna komitejas priekšsēdis N. Baibakovs. Skaitļu un procentu jūklī reālitāti apliecina pavisam pieticīgi pieteiktais tautas ienākums, ko paredzēts 1978. gadā palielināt par 3 proc. Tāpat rūpniecības ražojumu apmērus paredzēts palielināt par 4,5 proc. Tautas patēriņa preces padomijā arvien vēl neražo pietiekami un to izlaidi paredzēts palielināt tikai par 4,3 proc., bet pārtikas ražošanu par 3,2 proc. Baibakovs minēja, kādus rūpniecības ražojumus steidzinās un kuŗās republikās. Attiecībā uz Beltijas valstīm viņš minēja, ka tur 1978. gadā straujākā tempā attīstīsies vairākas mašīnbūves nozares. Liela jaunceltne tur ir Ignalinas atomelektrostacija (Igaunijā).

Finanču ministrs V. Garbuzovs deputātus iepazīstināja ar partijas centrālās komitejas izstrādāto un iesniegto 1978. gada budžeta plānu, kuŗu deputāti tāpat ar visām balsīm pieņēma. Viss budžets paredzēts ieņēmumos 246,2 miljardi rubļu, izdevumos 246 miljardi rubļu. Aizsardzībai paredzēti 17,2 miljardi rubļu vai 7 proc. no visa budžeta. Tas sevišķi uzsvērts, lai parādītu, ka Pad. savienība aizsardzībai izdodot mazāk nekā citas valstīs. Taču tā nevar noslēpt, ka ieroču ražošana ietilpināta smagajā rūpniecībā, kuŗai atsevišķs budžets.

Augstākā padome apstiprināja arī atsevišķo „republiku" budžetus, kuŗus tāpat iepriekš izstrādājusi partijas centrālā komiteja. Latvijai budžetu pieņēma 1.395.684.000 rubļu apmērā. Lietuvas budžets pārsniedz Latvijas tepat par miljerdu rubļu, bet Igaunijas budžets nesasniedz pat miljardu.

Kaut gan jaunajā konstitūcijā paredzēts katram pēc savām spējām un paveiktā, praksē notiek otrādi. No lielā monstra „vissavienības" valsts nodokļiem un ieņēmumiem par labu „savienoto republiku" valsts budžetiem, Latvijā arī 1978. gadā saņems vismazāk, tikai 43,6 proc. Turpretī tik bagātas republikas, kuŗām daudz izrakteņu, kā Krievija, 47,1 proc. un Ukraina pat 54,2 proc. Pat Igaunija saņems 64 proc., kur rūpniecība izvērsta tāpat kā Latvijā. Trešā Baltijas valsts Lietuva saņems pat 95,1 proc. un no iedzīvotāju ienākuma nodokļa 100 proc.

Šie „vissavienības nodokļi" ir atsevišķo republiku ieņēmumi, bet par to izlietošanu lemj partijas centrālā komiteja Kremlī. No šiem ienākumiem jāuztur milzīgais partijas aparāts, valdība, valsts aparāts, arī armija un jāsedz visi citi izdevumi, tāpēc tām kolonijām, kas vairāk strādā, vairāk ražo, jādod vairāk arī monstram „vissavienībai".

Latvija, kuŗas iedzīvotāji strādā visvairāk un viscaklāk, tāpēc ražo vairāk, pati sev drīkst paturēt vismazāk, tikai 43,6 proc., kaut arī tai nav nekādu dabas bagātību, vienīgi meži un kūdra. Tā ir otras valsts ekonomiska izlaupīšana pēc koloniālo valstu parauga.

P. E.

Skats pagātnē un nākotnē

(Turpinājums no 11. lp.)

bet no otras — mēģinājums atjaunot senlatvisko pagānismu (politeismu). Kā viens, tā otrs novirziens runā uz jauniešu meklētāju dvēseli un zināmos apstākļos to uz īsu brīdi var aizraut, lai tad, „pie atziņas nākot" (Lūka ev. 15,17) tā pēkšņi atrastos tukšuma priekšā.

Latviešu ev. luteriskajai baznīcai tas uzliek pienākumu raudzīties, lai tās locekļi neaizraujas ne ar vienu, ne otru. Mēs sludinām Sv. Gara nozīmi un iedarbību ticīgā cilvēka garīgas personības veidošanā; tāpat arī nenoliedzam tautiskā mantojuma svarīgumu latviskās gara dzīves (un pie tās pieder arī reliģiskā dzīve un svētuma izmaņa) kopšanā, bet ieslīgšana vienā vai otrā galējībā var nest sev līdz vienīgi neiecietību, naidu un paaudžu paaudzēs uzkrāto garīgo vērtību iznīcināšanu.

Šī gada oktobrī notiks LELBA II. sinode. Īpaša komisija prof. Dr. E. Leimaņa vadībā jau ilgāku laiku strādā, sagatavojot nepieciešamos grozījumus, labojumus un papildinājumus LELBA satversmei, ko samērā lielā steigā pieņēma 1975. gada sinodē. Ar komisijas darbu iepazīstinās visas LELBA draudzes jau pirms 1978. gada sinodes, kas paredzēta 1978. gada oktobŗa otrā nedēļas nogalē Ņujorkā. Līdz ar to draudžu delegāti un mācītāji būs jau laikus informēti par pārvaldes propozicijām un varēs nākt ar draudžu ieskatiem attiecīgajos jautājumos.

Mēs ticam, ka Dievs mūsu darbu svētīs un ka 1978. gads mums palīdzēs atkal nākt soli tuvāk dažādo problēmu atrisinājumam.

Par visām lietām mums jāapzinās, ka esam vienas mātes Latvijas bērni, vienas Baznīcas locekļi, viena Kristus draudze!

Arturs Voitkus
LELBA pārvaldes priekšn.

Sirdstriekas signāli

Amerikāņu sirdsslimību apvienība ieteic visiem ievērot sekojošus „signālus", kas bieži vien brīdina no sirdstriekas: nepatīkams spiediens, pilnuma sajūta, žņaudziens vai sāpes krūšu centrā, kas ilgst divi minūtes vai vairāk; sāpes izstarojas uz pleciem, kaklu vai rokām; asas sāpes, elpas trūkums, reibonis, gībonis, svīšana vai vemšana. Asi, īsi sāpoši dūrieni, parasti gan nav sirds triekas pazīmē. Ja jums vai kādam jūsu sabiedrībā parādās kāds no pieminētiem signāliem, kas ilgst 2 minūtes vai ilgāku laiku, steidzami prasiet ģimenes ārsta padomu, izsauciet ātro palīdzību vai dodieties uz tuvāko slimnīcu, kur, parasti sirdsslimību nodaļa darbojas diennakti. Ja jums ir attiecīgas zināšanas, izdariet cietušā krūšu masāžu vai „mute uz muti" mākslīgo elpināšanu. Parasti gan cietušie, neticēdami sirdstriekas iespējai, atsakās no palīdzības, sakot „gan jau pāries", taču nevērība šiem „signāliem" var būt liktenīga.

Vgs

Latvijā tikai 358 aptiekas

Rīgas radiofonā vēl vecajā gadā veselības aizsardzības ministra vietnieks Gunārs Orleāns pastāstīja, ka visā „republikā" esot izveidots labs aptieku tīkls, kuŗā ietilpst 358 aptiekas (1940. g. bija 470 aptiekas, bet 1943. g. 388) un gandrīz pie 1.060 dažādu aptieku punktu, kuŗi nodrošinot medicīnas piegādi Latvijas iedzīvotājiem. Jaunus ārstniecības preperātus vairumā ražojot pašā republikā, bet trūkstošos medikamentus piegādājot Austrumvācija, Polija un Čehoslovakija.

Etniskā nodaļa Grand Rapidu mūzejā

Grand Rapidu Junioru kolledžā notikušajā sanāksmē iepazīstināja ar iecerētās studiju programmas veidu un mērķiem. Ja valdībai iesniegtais līdzekļu pieprasījums sekmēsies, gada budžetam tas dotu 45.000 dol. Šīs programmas ietvaros sagādātu mācībspēkus un sagatavotu mācību vielu, ieskaitot dažādus uzskatu materiālus, ar kuŗu palīdzību skolotāji Grand Rapidu skolu sistēmā varētu papildināt savas zināšanas par dažādajām etniskajām grupām, kuŗas ietekmējušas Grand Rapidu kultūrālo, materiālo, sabiedrisko un cita veida attīstību. Par grupu vērtību, panākumiem, dzīves stilu, izcilām personām, organizācijām un vcidiem kā grupas saglabājušas savu identitāti un arī nostabilizējušās vietējā sabiedrībā līdz šim vispār nav bijusi pieejama plašāka informācija. Iecerētās programmas vadītājs Luis Morello ieskata, ka ar dažādiem etnisko grupu izpaudumiem un darbību skolēnus iepazīstinātu īpaši apmācīti skolotāji pēc sagatavotiem materiāliem, kas būtu vērtīgs pasākums ne tikai skolēnu zināšanu iegūšanai, bet arī savstarpējas cieņas vairošanā un visu tautību grupu labākai izpratnei.

Grupās, kuŗas iekļautas šajā programmā, ir holandieši, poļi, latvieši u.c., bet sanāksmē piedalījās tikai poļu un latviešu pārstāvji, no pēdējiem — Lāci. ja Skuja, Juris Lazdiņš un Līga Ruperte. Junioru kolledžas skolotājs Larijs Mičels, kas iecerētai programmai vada materiālu vākšanuŗ, lūdz iesūtīt fotografijas un informāciju par Grand Rapidu organizāciju un individuālo tautiešu dzīvi kopš apmešanās šajā pilsētā. Nākošā sanāksme latviešu pārstāvjiem bija paredzēta Grand Rapidu publiskā mūzejā, bet sliktā laika dēļ nenotika, atliekot to uz janvāŗa sākumu. Šīs sanāksmes mērķis iepazīstināt latviešus ar mūzeja vadības projektu 1978. g. rudenī iekārtot latviešu nodaļu. Par cik šo kopējo darbu atbalstīs atsevišķas personas, grupas un organizācijas, atkarāsies arī šī pasākuma sekmīga izdošanās.

V. Z.